

Kemal Gözler

ÖRNEKLERİYLE USLSZ ALINTI SORUNU

Adnan Küçük, Ahmet Nohutçu, Bilal Canatan, Nevzat Sönmez,
Ali Rıza oban, Serdar zgldr, Fatih Dikici ve Dięerlerinin
Kitapları Hakkında Eleştiriler

Yazarın Kendi Yayını
Bursa - Kasım 2013

ISBN: 978-605-63826-2-8

© 2013. Kemal Gözler. Her hakkı mahfuzdur.

Birinci Baskı: Kasım 2013

Dizgi ve Sayfa Düzeni: Kemal Gözler

Kapak: Kemal Gözler

Eleştirileriniz İçin: kgozler@hotmail.com

Baskı

Star Ajans Ltd. Şti. 634. Sokak, Nilüfer Ticaret Merkezi, Ayaz Plaza no 24,
Nilüfer - BURSA Tel: 0224 249 23 20 *Sertifika No:* 15366

Yayınlayan

Yayınevi yoktur.

Kitap yazarın kendi yayınıdır.

Prof. Dr. Kemal Gözler

Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Gemlik - BURSA

Açık Erişim

www.anayasa.gen.tr/usulsuz-alinti-sorunu.htm
books.google.com/books?isbn=9786056382628

Dağıtım

Bu kitabın genel dağıtımını yapılmayacaktır. Kitap parayla satılamaz.

Bu kitap, ücretsiz olarak, hukuk fakültesi kütüphanelerine, hukuk fakültelerinin kamu hukuku bölümlerinde çalışan ve adresini bulabildiğimiz öğretim üyelerine gönderilecektir. Kitap ayrıca bölümü ne olursa olsun, kitaba ilgi göstereceğini tahmin ettiğimiz öğretim üyelerine gönderilmeye çalışılacaktır.

Kitapla ilgilenen herkes kgozler@hotmail.com adresine e-posta göndererek kitabın kağıt nüshasını isteyebilir. Baskısı tükeninceye kadar, kitap isteyenlere ücretsiz olarak gönderilecektir. Kitap ayrıca *Google Books*'ta yayınlatılmaya çalışılacaktır (*books.google.com*'da isbn: 9786056382628 ile arama yapılabilir).

Bu Kitabın Zikrediliş Usûlü

Kemal Gözler, *Örnekleriyle Usûlsüz Alıntı Sorunu*, Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013.

Kütüphane Tasnif

(LoC) LB2369.G69 2013 veya KKK1155.G69 2013

(Dewey) 001.42 GÖZ 2013 veya 346.0931 GÖZ 2013

Bölüm 13

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ

Yukarıda usûlsüz alıntı sorununa pek çok örnek verdik. Bu alıntılar, çeşitli gerçek kişilerin yaptıkları usûlsüz alıntılardı. Bu alıntıları şiddetle eleştirdik. Peki ama ya bir tüzel kişi usûlsüz alıntı yaparsa buna ne demeli? Hele bu tüzel kişi, bir kamu tüzel kişisi ise! Hele bu tüzel kişi fikrî eser üretmekle görevli bir kamu tüzel kişisi ise! Hele yaptığı şey, usûlsüz alıntıdan da ileri, bir eserin izinsiz yayınlanması ise!

Bir kamu tüzel kişisinin, üstelik bir üniversitenin, yazarının izni olmadan bir eseri yayınlaması inanılacak gibi bir şey değil. Ama Türkiye’de bu da oluyor. Kafkas Üniversitesi resmî internet sitesinde http://www.kafkas.edu.tr/khe/turk_yont_yap_idari_isl.doc adresinde yayınlanan “*Türkiye’nin Yönetim Yapısı ve İdari İşlemler*” başlıklı A4 boyutunda, 22 sayfa, 325 paragraf, 1153 satır ve 10458 kelime uzunluğunda bir belgedeki **istisnasız bütün paragraflar, bütün cümleler ve bütün kelimeler, benim İdare Hukukuna Giriş** (Bursa, Ekin, 10. Baskı, 2009) isimli kitabımın “*İdarî Teşkilat*” ve “*İdarî İşlemler*” kısımlarından alınmıştır.

325 paragraf uzunluğundaki bu metnin nasıl benim kitabımdan alındığını göstermek için sadece üç adet örnek vereceğim. Bu üç örnek söz konusu metnin başından, ortasından ve sonundan seçilmiştir. 325 paragraftan hangisi seçilirse seçilsin, bu paragrafların aynısı benim kitabımda cümle cümle, kelime kelime bulunmaktadır.

ÖRNEK 1

Kafkas Üniversitesi, Türkiye'nin Yönetim Yapısı ve İdari İşlemler,
http://www.kafkas.edu.tr/khe/turk_yont_yap_idari_isl.doc, s.1:

Kemal Gözler, İdare Hukukuna Giriş, Bursa, Ekin, 10. Baskı, 2009, s.37-38:

İdarenin kuruluşuna "merkezden yönetim" ve "yerinden yönetim" olmak üzere iki ilke hakimdir.

I. MERKEZDEN YÖNETİM İLKESİ

Anayasamızın 123'üncü maddesinin 2'nci fıkrası, "idarenin kuruluş ve esasları merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır" demektir. ...

"Merkezden yönetim" yahut eski tabiriyle "merkeziyet" ilkesi, vatandaşlara sunulacak kamu hizmetlerinin, belediye, köy, üniversite, KİT, TRT gibi devletten ayrı kamu tüzel kişileri tarafından değil, doğrudan doğruya "devlet" tarafından yürütülmesini öngören bir ilkedir.

Görüldüğü gibi Kafkas Üniversitesinin yayınladığı metnin ilk üç paragrafı olduğu gibi benim kitabımdan alınmıştır.

ÖRNEK 2

Kafkas Üniversitesi, Türkiye'nin Yönetim Yapısı ve İdari İşlemler,
http://www.kafkas.edu.tr/khe/turk_yont_yap_idari_isl.doc, s.15:

Kural: Yazılı Şekil.- İdarî işlemler kural olarak “yazılı şekle” tâbidir. Yani idarî işlemi oluşturan iradenin bir belgede yazılı olarak açıklanması gerekir. İdarî işlem, şekil olarak yetkili makamın imzasını taşıyan bir metindir. Bu metin, *kağıt üzerinde* yazılı olmalıdır. Elektronik ortamda hazırlanmış idari işlemin metni kağıt üzerine dökülüp imzalanmalıdır. Kağıt üzerine yazılı bir idarî işlem metni daha sonra *elektronik* ortama aktarılabilir. Ama sadece elektronik ortamdaki bir metin, yazılılık şartını yerine getirmez. Bunun aksinin geçerli olabilmesi için kanunla öngörülmüş olması gerekir. Örneğin 9 Ekim 2003 tarih ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanununun 12’nci maddesine göre, idare, “bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak *veya elektronik ortamda* başvuru sahibine” bildirebilir. İdarî işlemin metni, ülkenin *resmî dili* olan (Anayasa, m.2) Türkçe kaleme alınmalıdır.

Kemal Gözler, İdare , Hukukuna Giriş, Bursa, Ekin, 10. Baskı, 2009, s.185:

Kural: Yazılı Şekil.- İdarî işlemler kural olarak “yazılı şekle (*forme écrite*)” tâbidir. Yani idarî işlemi oluşturan iradenin bir belgede yazılı olarak açıklanması gerekir. İdarî işlem, şekil olarak yetkili makamın imzasını taşıyan bir metindir. Bu metin, *kağıt üzerinde* yazılı olmalıdır. Elektronik ortamda hazırlanmış idari işlemin metni kağıt üzerine dökülüp imzalanmalıdır. Kağıt üzerine yazılı bir idarî işlem metni daha sonra *elektronik* ortama aktarılabilir. Ama sadece elektronik ortamdaki bir metin, yazılılık şartını yerine getirmez. Bunun aksinin geçerli olabilmesi için kanunla öngörülmüş olması gerekir. Örneğin 9 Ekim 2003 tarih ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanununun 12’nci maddesine göre, idare, “bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak *veya elektronik ortamda* başvuru sahibine” bildirebilir. İdarî işlemin metni, ülkenin *resmî dili* olan (Anayasa, m.2) Türkçe kaleme alınmalıdır.

ÖRNEK 3

Kafkas Üniversitesi, Türkiye'nin Yönetim Yapısı ve İdari İşlemler,
http://www.kafkas.edu.tr/khe/turk_yont_yap_idari_isl.doc, s.22:

Adsız düzenleyici işlemler, kanun hükmünde kararnamelerin hukukî rejimine tâbi tutulamaz; çünkü, kanun hükmünde kararnameler, yetki kanununa dayanır. Yetki kanununa dayanmayan bir işlem ise, kanun hükmünde kararnamelerin hukukî rejimine tâbi tutulamaz. Adsız düzenleyici işlemler tüzüklerin hukukî rejimine de tâbi tutulamaz. Çünkü, tüzükler Danıştayın incelemesinden geçirilirler. Danıştayın incelemesinden geçmemiş bir düzenleyici işlem ise tüzüğe benzetilip; onun hukukî rejimine tâbi tutulamaz. Buna karşılık, idarenin adsız düzenleyici işlemleri, yönetmeliklerin hukukî rejimine tâbi tutulabilir. Çünkü, Anayasamızın yönetmelikler için koyduğu şartlar oldukça azdır ve her düzenleyici işlemin bu şartları yerine getirmesi yani bir yönetmelik olarak görülmesi ihtimal dahilindedir.

Kemal Gözler, *İdare , Hukukuna Giriş*, Bursa, Ekin, 9. Baskı, 2009, s.261:

Adsız düzenleyici işlemler, kanun hükmünde kararnamelerin hukukî rejimine tâbi tutulamaz; çünkü, kanun hükmünde kararnameler, yetki kanununa dayanır. Yetki kanununa dayanmayan bir işlem ise, kanun hükmünde kararnamelerin hukukî rejimine tâbi tutulamaz. Adsız düzenleyici işlemler tüzüklerin hukukî rejimine de tâbi tutulamaz. Çünkü, tüzükler Danıştayın incelemesinden geçirilirler. Danıştayın incelemesinden geçmemiş bir düzenleyici işlem ise tüzüğe benzetilip; onun hukukî rejimine tâbi tutulamaz. Buna karşılık, idarenin adsız düzenleyici işlemleri, yönetmeliklerin hukukî rejimine tâbi tutulabilir. Çünkü, Anayasamızın yönetmelikler için koyduğu şartlar oldukça azdır ve her düzenleyici işlemin bu şartları yerine getirmesi yani bir yönetmelik olarak görülmesi ihtimal dahilindedir.

Örnek 3'teki paragraf söz konusu metnin son paragrafını oluşturmaktadır. Son paragraf da görüldüğü gibi benden alınmadır.

22 sayfa, 325 paragraf, 1153 satır ve 10458 kelime uzunluğunda bir metin! Bu metinde bütün paragraflar, bütün cümleler ve bütün kelimeler benim kitabımda aynen mevcut.

Zaten bu husus da pek tartışmalı değil. Çünkü metnin sonunda açıkça

Bu metin Kemal Gözler, *İdare Hukukuna Giriş*, Bursa, Ekin Kitabevi, 10. Baskı, 2009'dan özetlenmiştir.

şeklinde bir ibare bulunmaktadır.

* * *

Bu 22 sayfalık metnin eser sahibi benim. Bu metni, 2009 yılında o zamanki Uludağ Üniversitesi Rektör Yardımcısı olan bir meslektaşımın ricası üzerine, Uludağ Üniversitesi Rektörlüğünün düzenlediği “Görevde Yükselme Eğitimi” için ders notu olarak ben hazırladım. Bu ders notu benim *İdare Hukukuna Giriş* kitabımın ilgili bölümlerinden çıkarılmış bir özettir. Bu özet de bizzat ben yaptım. Haliyle bu ders notunun, yazarı ve FSEK anlamında “eser sahibi” benim. Bu ders notu konusunda da Uludağ Üniversitesi Rektörlüğüne herhangi bir hak devretmedim.

Bu 22 sayfalık ders notu bir “fikri eser”dir ve bunun üzerinde benim mülkiyet hakkım vardır. Bu eserin 22 sayfa olması onun bir fikrî eser olmadığını göstermez. Kaldı ki söz konusu 22 sayfa, A4 kağıdı boyutundadır ve sık satırdır. Bu metin normal kitap boyutunda dizilirse 40 küsur sayfalık bir yer kaplamaktadır. Bu eserin çoğaltılması, dağıtılması, kağıt üzerinde veya dijital ortamda yayınlanması gibi tüm haklar eser sahibi olarak bana aittir. Bu hakları kullanmak isteyen var ise, benden bu hakları satın almalı veya ücretsiz olarak benim iznimi talep etmelidir.

Ben Uludağ Üniversitesi Rektörlüğüne bu eserimi sadece kendi düzenleyecekleri “Görevde Yükselme Eğitimi”nde kullanmaları için izin verdim. Uludağ Üniversitesi Rektörlüğünün bunu başka üniversitelere vermesine veya satmasına ise izin vermedim. Zaten Uludağ Üniversitesi Rektörlüğünün bu metni Kafkas Üniversitesi Rektörlüğüne verdiğine ihtimal vermem. Ben haliyle bu metnin Kafkas Üniversitesi Rektörlüğünün eline nasıl geçtiğini bilmiyorum. Acaba Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü tarafından düzenlenen “Görevde Yükselme Eğitimi”ne katılan bir personel mi bu metni Kafkas Üniversitesi Rektörlüğüne verdi?

Bu metnin Kafkas Üniversitesi Rektörlüğüne nasıl ulaştığı meselesi, bu metnin eser sahibi olarak aslında beni ilgilendiren bir mesele değil. Ortada bir gerçek var ise, bu metni benim sadece Uludağ Üniversitesi Rektörlüğüne vermiş olmamdır. Bu metnin bir nüshası Kafkas Üniversitesi Rektörlüğünün eline şu ya da bu şekilde geçmiş olsa bile, haliyle Rektörlüğün bu metni yazarının iznini almadan dijital ortamda yayınlamaya teşebbüs etmemesi gerekirdi.

Kafkas Üniversitesi Rektörlüğünün benim iznim olmadan, benim hazırladığım A4 boyutunda 22 sayfa, 325 paragraf, 1153 satır ve 10458 kelime uzunluğunda bir metni yayınlamaları benim eser sahipliğinden doğan bütün haklarımı ihlâl etmektedir.

Benim iznim alınmadan benim bir eserimin dijital ortamda yayınlanması fiili, hem bir haksız fiil ve hem de suç oluşturur. Benim şimdi haklarımı korumak için bir yandan, Kafkas Üniversitesi Rektörlüğüne karşı hukuk davası açmam, diğer yandan Kafkas Üniversitesi Rektörü hakkında ceza davası açılması için Kars Cumhuriyet Başsavcılığına şikayette bulunmam mı lazım? Keza Rektörü YÖK’e ve YÖK Etik Kuruluna şikayet etmem mi gerekir?

Bunları yaparsam muhtemelen benimle alay edecekler. Kişilere karşı açtığı davalar yetmiyormuş gibi, Kemal Gözler şimdi de bir üniversite rektörlüğüne karşı dava açmış, öğretim üyelerini şikayet ettiği yetmiyormuş gibi şimdi de bir rektörü şikayet etmiş diyecekler. Belki YÖK Etik Kurul üyeleri “Kemal Gözler’in şikayetlerinden bıktık. Bu kaçınıcı şikayet? Dahası artık öğretim üyelerini değil, Rektörleri de şikayet etmeye başladı” diyecekler!

Gariplik kimde? Bende mi, Kafkas Üniversitesinde mi? Yoksa giderek tüm Türkiye’de mi?

Kafkas Üniversitesi Rektörlüğü niçin benim eserimi benim iznim olmadan yayınlıyor? Belki iyi niyetli bir okuyucu bundan Rektörün haberi dahi olmadığını, bu işin Üniversitedeki bir idarî personelin başının altından çıktığını düşünebilir. Haliyle bu böyle olsa bile, bu personelin yaptığı şey, Kaf-

kas Üniversitesi kamu tüzel kişiliğinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz ve Üniversite tüzel kişiliğinin temsilcisi ve bütün idarî personelin hiyerarşik amiri olan Rektörü şikayet etmemi engellemez.

Ancak benim eserimin benim iznim olmadan Kafkas Üniversitesi Rektörlüğü tarafından yayınlanması iş bilir bir personelin marifeti değildir. Tersine bu metin, bireysel bir inisiyatifle değil, Kafkas Üniversitesinin düzenlediği “Hizmet İçi Eğitim Programı” çerçevesinde yayınlanmıştır.

Kafkas Üniversitesinin web sayfasından Kafkas Üniversitesi Personel Daire Başkanlığı Hizmet İçi Eğitim Şube Müdürlüğü tarafından yayınlanan “Kafkas Üniversitesi 2010 Hizmet İçi Eğitim Plânı” başlıklı bir tablo bulunmaktadır¹. Bu tablonun yedinci satırında Okt. Selahattin GÜLTEKİN tarafından verilen “Türkiye'nin Yönetim Yapısı ve İdari İşlemler” başlıklı bir ders yer almaktadır. Bu şunu göstermektedir ki, benim hazırladığım ders notu, bir rastlantıyla değil, Kafkas Üniversitesinin düzenlediği bir programda verilen bir ders çerçevesinde, bu derse kaynak olması için internet sitelerinde yayınlanmıştır. Haliyle bir fikrî eserin, ders notu dâhil, hangi amaçla olursa olsun, sahibinin izni olmadan yayınlanması eser sahibinin fikrî haklarını ihlâl eder.

Ayrıca belirtelim ki, söz konusu ders notu, 2010 yılından beri Kafkas Üniversitesinin web sayfasında herkesin ulaşabileceği şekilde bulunmaktadır. www.kafkas.edu.tr/khe/idari_pers_hizmetici_egt_prog.xls adresine giren herkes benim iznim olmadan bu metni indirebilmektedir. Kısacası ortada dijital ortamda yapılmış bir yayın vardır.

Niçin Kafkas Üniversitesi Rektörlüğü, benim fikrî eserim olan bir metni benim iznim olmadan dijital ortamda yayınlamıştır? Muhtemelen bunu yapan kişi kendince iyi niyetten, hizmet içi eğitim programına katılan personele ders malzemesi sağlamak gibi masum bir amaçla yapmıştır.

Bu bana geçmişte duyduğum trajikomik bir hikayeyi hatırlatıyor. Bir üniversitemiz, yıllar önce, hazırlık öğrencilerinin İngilizce ders kitabı ihtiyacını karşılamak için, bir İngiliz yayınevini yayını olan bir İngilizce ders kitabının tıpkı basımını yapmış ve maliyet fiyatına öğrencilere satmış. Böylece bu iyiniyetli üniversitemiz, pahalı bir İngilizce ders kitabını öğrencilerin düşük bir fiyat ödeyerek temin etmelerini sağlamıştır. Daha sonra Türkiye’de de bir şubesi olan söz konusu kitabı asıl yayıncısı olan İngiliz Yayınevi olayı fark edince, söz konusu üniversitemiz olayı kapatmak çok uğraşmıştır.

1. www.kafkas.edu.tr/khe/idari_pers_hizmetici_egt_prog.xls

Bu iyi niyetli üniversitemizin yöneticilerinin bilmediği bir şey var: Bir ders kitabı bir fikrî eserdir ve bu fikrî eser üzerinde yazarının mülkiyet hakkı vardır. Yazarının izni olmadan, siz hangi yüksek maksatlarla olursa olsun bir kitabı çoğaltamazsınız. Bu sadece Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundan çıkan bir sonuç değil; aynı zamanda genel ahlaktan çıkan bir sonuçtur. Bir kitabın yazılması emek vermeyi gerektirir. Bir İngiliz yazarın yazdığı kitabı yazarına telif ücreti ödmeden Türkiye’de çoğaltılması onun emeğinin sömürüsü anlamına gelir. Eğer bu açıklamamızdan söz konusu üniversitemiz ikna olmamış ise, bu üniversitemize, kendi üniversitelerinde de pek çok İngilizce hocası bulunduğunu, İngiliz yazarın kitabını korsan baskısını yapmak yerine oturup kendi hocalarına orijinal bir İngilizce ders kitabı yazdırmasını tavsiye ederim. Bakalım bu kolay bir iş mi? Bu üniversitemizin İngilizce hocaları yüzde 99 ihtimalle böyle bir kitabı yazamayacaktır. Bir ihtimal yazdığını kabul etsek bile, yazdıkları bu kitaptan öğrenciler bir şey anlamayacaklardır.

Aynı şekilde benim hazırladığım bir ders notunu, benim iznim olmadan yayınlayan Kafkas Üniversitesi Rektörlüğüne şunu söylemek isterim: Benim iznim olmadan benim hazırladığım 22 sayfalık bir metni yayınlamanız, hukuken benim fikrî mülkiyet hakkımı çiğnemeniz, ahlaken de benim emeğimi sömürmeniz anlamına gelir. Bu açıklamadan ikna olmadıysanız, benim hazırladığım ders notu yerine oturun, yapabiliyorsanız, kendiniz o ders notunu hazırlayın ve yayınlayın. O zaman belki emeğin ne demek olduğunu ve benim emeğimi nasıl sömürmüş olduğunuzu anlarsınız.

Niçin ülkemizde fikrî haklar bu derece yaygın ve ağır bir şekilde ihlâl ediliyor? Hatta nasıl oluyor da, fikrî eserler üretmekle görevli üniversite gibi bir kamu tüzel kişisi dahi bir yazarın fikrî haklarını gasp edebiliyor? Bu sorular aslında Türkiye’de fikrî hak kavramının pek de yerleşmediğini gösteriyor.

Türkiye’de “fikrî eser”e, herkesin kendisinden serbestçe yararlanabileceği “kamu malı” muamelesi yapılıyor. Yukarıda Kafkas Üniversitesi Rektörlüğünün web sitesinde yayınlanan “*Türkiye’nin Yönetim Yapısı ve İdari İşlemler*” başlıklı ders notunun yayınlandığı yere bakınca benim eserime nasıl “kamu malı” muamelesi yapıldığını resmen görüyoruz:

Benim “*Türkiye’nin Yönetim Yapısı ve İdari İşlemler*” başlıklı ders notumun bulunduğu dosyanın (http://www.kafkas.edu.tr/khe/turk_yont_yap_idari_isl.doc) bağlı bulunduğu üst klasör, <http://www.kafkas.edu.tr/khe/> klasörüdür. Bu

adresi URL çubuğuna yazdığımızda, bu klasörün “index”ine ulaşıyoruz (*Index of /khe*). Burada bu klasörün içinde bulunan bütün belgeler alfabetik olarak sıralanmıştır. Yanda görüleceği gibi bunun içinde yer alan belgeler, kanun, kanun hükmünde kararname ve yönetmelik gibi Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 31’nci maddesi uyarınca kendilerinden serbestçe yararlanılabilecek olan resmi belgelerdir.

Ama *turk_yont_yap_idari_isl.doc* isimli dosyada bulunan benim hazırladığım ders notu ise kanun koyucunun koyduğu bir mevzuat değil, bir yazarın ürettiği bir “ilim eseri”dir ve bu eser Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun koruması altındadır ve ondan yararlanmak haliyle serbest değildir. Kafkas Üniversitesi Rektörlüğünün bir yazarın fikrî eseri olan *ders notunu, mevzuatın arasına koyması bile* fikrî hak kavramından habersiz olduğunu göstermektedir.

Böylesine basit ve apaçık kuralları burada yazmak zorunda kalmamız utanç vericidir; ama görünen odur ki, bu basit ve apaçık kuralları, bir üniversite rektörlüğü dahi bilerek veya bilmeyerek çiğneyebilmektedir.

Tüm bunlar bize ülkemizde maalesef “fikrî eser”e “kamu malı” gözüyle bakıldığını göstermektedir. Tekrarlayayım: Benim yazdıklarım benim fikrî eserimdir ve bunlar üzerinde benim mülkiyet hakkım bulunur. Gerçek ve tüzel kişilerin, benim yazdıklarımın değer vermesi ve bunlardan yararlanmak istemeleri beni mutlu eder. Ama bunun için bunlardan yararlanmak isteyen kişilerin benim iznimi almaları gerekir.

Benim eserlerimden iznimi almadan yararlanmayı düşünen kişilerin, bu amaçlarına ulaşabilmeleri için, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, m.27 uyarınca, benim ölmemi ve ölümümünden sonra da 70 yılın geçmesini beklemeleri gerekir. Dolayısıyla, bugün hayatta olan kimseye, *suç* işlemedikçe, benim eserlerimden, benim iznimi almadan yararlanmak nasip olmayacak. Ve bir atasözümüzün ve keza Kenan Evren’in 30 yıl önceki bir fiilinden dolayı hakkında dava açılınca dediği gibi “*suç, samur kürk olsa kimse giymek istemez*”. Haberiniz olsun! ■

Bölüm 14

YARGI KARARLARINDA VE MEVZUATTA USÛLSÜZ ALINTI OLABİLİR Mİ?

Yukarıda usûlsüz alıntı sorununa çeşitli kitap ve makalelerden alınmış örnekler verdik. Yani şimdiye kadar verdiğimiz örnekler *doktrinden* alınmış örneklerdir. Zaten usulsüz alıntı, esas itibarıyla yazarların yapacağı bir şeydir ve dolayısıyla bu sorun, *doktrinin* bir sorunudur. Peki ama usûlsüz alıntı sorunu yargı kararlarında, yani içtihat ve Anayasa ve kanunlarda, yani mevzuatta olabilir mi? Şimdi bu soruyu görelim:

I. YARGI KARARLARINDA USÛLSÜZ ALINTI OLABİLİR Mİ?

Mahkeme kararlarında, yani yargısal içtihatlarda usûlsüz alıntı olabilir mi? Bizim bu soruya cevabımız basit: Evet olabilir. Türkiye’de usûlsüz alıntı sorunu Türkiye’de öylesine derin ve yaygın bir sorundur ki, bu sorun, başta Anayasa Mahkemesi kararlarında olmak üzere, *mahkeme kararlarında dahi* bulunan bir sorundur.

Bir yüksek mahkemenin usûlsüz alıntı yaptığı iddiası muhtemelen şimdiye kadar duyulmamış bir iddiadır. Şüphesiz bu satırları okuyacak okuyucular aşağıdaki iddialarımı tebessümle karşılayacaklardır. Belki de bazı kişiler bu iddiaları, benim konuyu ne derece “abarttığımın” bir delili olarak görecekler ve bu “delili” yukarıda üçüncü bölüm ile onüçüncü bölüm arasında usûlsüz alıntı yapmakla suçladığım yazarları savunmak, onların yaptıkları meşrulaştırmak için kullanacaklardır.

Okuyucuların vereceği tepkiyi bilmem; ama iddialarımı ben yine de dile getireceğim.

Öncelikle bir hususu belirtiyim: Bir yazar görüşlerinin bir mahkeme tarafından, özellikle bir yüksek mahkeme tarafından benimsendiğini görmekten gurur duyar. Bir mahkeme kararında bir yazarın görüşlerinden alıntı yapılması, bu yazarı onurlandırır. Zaten hukukun yardımcı kaynaklarından birisi olan “doktrin”in, hukuka kaynaklık etmesi de bu şekilde, yani bir mahkemenin bir yazardan alıntı yapması yoluyla gerçekleşir. Bir yazar, kendi fikirleri bir mahkeme tarafından benimsendiği ölçüde hukuka kaynaklık edebilir. Dolayısıyla her yazar, mahkemelerin kendi kitap ve makalelerinden alıntı yapmasından mutluluk duyar.

Ben de bundan istisna değilim. Ben de görüşlerimin mahkemeler tarafından benimsenmesinden mutluluk duyarım. Bir yazarın bir kitap veya bir makalesinden bir mahkemenin alıntı yapması, o yazar için çok büyük bir mutluluk kaynağıdır.

Ne var ki, bir yazar olarak ben, bu mutluluğu pek tadamadım. Bu mutluluğu tadamamamın sebebi ise, mahkemelerin benim kitap ve makalelerimden alıntı yapmıyor olmaları değil, alıntı yaptıktan sonra bana atıf yapmıyor olmalarıdır. Adım kararda geçmedikçe ben nasıl olup da mutlu olayım?

* * *

Bir hususu daha belirteyim: Bilindiği gibi 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 31'inci maddesi uyarınca *yargı kararlarından "faydalanmak serbesttir"*. Yani yazarlar, yargı kararlarından, kaynağını göstererek, başka bir sınırlandırmaya tâbi olmaksızın serbestçe alıntı yapabilirler ve hatta yargı kararlarını kısmen veya tamamen tekrar yayınlatabilirler. Dikkat edileceği gibi bu serbestlik, yargı kararlarından yazarların yapacağı alıntılara ilişkindir. FSEK, m.31, *yazarlara mahkeme kararlarından alıntı yapma serbestisi vermekte*, ama *mahkemelere yazarların kitap ve makalelerinden alıntı yapma serbestisi vermemektedir*.

Bir mahkeme, yani pratikte kararı veren hâkim veya hâkimler ve keza karara muhalefet şerhi yazan hâkim veya hakimler, bir yazarın kitap veya makalesinden alıntı yapacaklarsa, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'nci maddesinde öngörülmüş olan ve yukarıda uzun uzadıya incelediğimiz *alıntı şartlarına* harfiyen uymaları gerekir. Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda mahkemelere yazarlardan serbestçe alıntı yapma, yazarların kitap ve makalelerinden serbestçe yararlanma yetkisi veren bir hüküm yoktur. Dolayısıyla bir mahkeme kararında bir yazardan alıntı yapılıyor ise, bu alıntının *belli olacak şekilde yapılması* ve özellikle de *alıntının kaynağını gösterilmesi gerekir*.

Şimdi sözü uzatmadan mahkeme kararlarında bulunan usûlsüz alıntılara birkaç örnek vereyim; hem de Anayasa Mahkemesi kararlarından:

A. ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARINDAN BİR USÛLSÜZ ALINTI ÖRNEĞİ

Cumhurbaşkanının başkanlığında Bakanlar Kurulu, 9 Mayıs 1990 günü 424¹ ve 425² sayılı olmak üzere iki adet Olağanüstü Hâl Kanun Hükümünde

1. *Resmî Gazete*, 10 Mayıs 1990, Sayı 20514. 424 sayılı Kanun Hükümünde Kararname daha sonra 15 Aralık 1990 tarih ve 430 sayılı Kanun Hükümünde Kararnameyle yürürlükten kaldırılmış, ama tartışmalı hükümleri 430 sayılı Kanun Hükümünde Kararnameye tekrar alınmıştır.

2. *Resmî Gazete*, 10 Mayıs 1990, Sayı 20514.

Kararnamesi kabul etmiştir. Bu KHK'lerin getirdiği hükümlerden bazılarının Anayasaya uygunluğu çok tartışmalıydı. Bu nedenle o günlerde ülkede bu KHK'lerin anayasaya uygunluğu sorunu şiddetle tartışıldı. O zamanın anamuhalefet partisi olan Sosyaldemokrat Halkçı Parti Meclis Grubu bu KHK'lere karşı Anayasa Mahkemesinde iptal davası açtı. Ne var ki, Anayasamızın 148'inci maddesinin ilk fıkrası, olağanüstü hâl ve sıkıyönetim KHK'lerinin Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenmelerini “*Olağanüstü hâllerde, sıkıyönetim ve savaş hâllerinde çıkarılan kanun hükmünde karar-namelerin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz*” diyerek çok açık bir şekilde yasaklıyordu.

Söz konusu KHK'lerin içerdiği bazı hükümlerin anayasaya aykırı oldu-ğu açıktı. Örneğin bu KHK'lerdeki bir hüküm, basın hürriyetine, sadece olağanüstü hâl bölgesinde değil, bütün ülke düzeyinde sınırlamalar getiriyordu. Ama gelgelelim, bu KHK'lerin bazı hükümlerinin Anayasaya aykırı olduğu apaçık olsa da, Anayasa Mahkemesinin bu olağanüstü hâl KHK'lerini denet-leyebilmesi, Anayasa, m.148/1'deki denetim yasağı nedeniyle imkânsızdı.

Ben bu KHK'ler Resmî Gazetede yayınlanır yayınlanmaz bu sorunu tartıştım ve bu sorunu çözen, daha doğrusu Anayasa Mahkemesinin, Anayasa, m.148/1'de olağanüstü hâl KHK'leri için öngörülen denetim yasağını aşma-sına imkân veren bir çözüm önerdim. 1990 yılının Mayıs ve Haziran aylarında bu çözümü açıklayan ve savunan “*Olağanüstü Hâl Rejimlerinde Özgürlüklerin Sınırlandırılması Sistemi ve Olağanüstü Hâl Kanun Hükmünde Kararnamelerinin Hukukî Rejimi*” başlıklı bir makale yazdım. Makalem *Ankara Barosu Dergisinin* 1990 yılı Ağustos sayısında yayınlandı³.

Bu makalede, olağanüstü hâl KHK'lerinin kural olarak Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenemeyeceği kabul etmekle birlikte, bu KHK'lere karşı da dava açılabileceğini, Anayasa Mahkemesinin bir düzenleyici işlemin, ona Resmi Gazetede verilen isimle bağlı olmaksızın, serbestçe hukukî tavsifini yapabileceğini, Anayasa Mahkemesi önündeki KHK'nin gerçekten bir “olağanüstü hâl KHK”si olup olmadığını inceleyebileceğini, Anayasa, m.148/1'deki denetim yasağının, Anayasa Mahkemesinin söz konusu KHK'nin bir “olağanüstü hâl KHK”si olduğunu tespit ettikten sonra başla-yacağını, Anayasa Mahkemesinin gerçekten bir olağanüstü hâl KHK'si

3. Kemal Gözler, “Olağanüstü Hâl Rejimlerinde Özgürlüklerin Sınırlandırılması Sistemi ve Olağanüstü Hâl Kanun Hükmünde Kararnamelerinin Hukukî Rejimi”, *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl 47, Ağustos 1990, Sayı 4, s.562-590. Bu makalenin tam metnine *online* olarak www.anayasa.gen.tr/olaganustuhul.htm adresinden veya <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteiler/ankarabarusu/tekmakale/1990-4/4.pdf> adresinden ulaşabilirsiniz. Ankara Barosu Dergisinin 1990 Ağustos sayısı, geç değil, Ağustos ayında basılmıştır. Ben makaleyi Ankara Barosu Dergisine 1990 yılının Haziran ayında göndermiştim. Dolayısıyla benim makalem Anayasa Mahkemesinin kararından çok önce yayınlanmıştır.

hükümü olmadığını tespit ettiği hükümlerinin ise “dönüştürme” kuramı uyarınca “olağan dönem KHK” hükümü hâline dönüşeceğini ve bu hükümlerin de Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenip, Anayasaya aykırı ise iptal edilebileceğini yazdım⁴.

Dava konusu KHK’ler ile ilgili olarak da söz konusu KHK’lerin olağanüstü hâl bölgesine taşan hükümlerinin (örneğin İçişleri Bakanına olağanüstü hâl bölgesi dışında da basın hürriyetini sınırlama yetkisi veren hükmünün) bir “olağanüstü hâl KHK’si” hükümü olamayacağını ve dolayısıyla bu hükmün Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenip iptal edilmesi gerektiğini yazdım⁵.

Aşağıda örnekleriyle göstereceğim gibi Anayasa Mahkemesi 10 Ocak 1991 tarih ve K.1991/1 sayılı ve 3 Temmuz 1991 tarih ve K.1991/20 sayılı kararlarıyla benim yukarıda ileri sürdüğüm çözümü aynen benimsemiş, bu çözümü benim kullandığım argümanlar ile kararında açıklamış ve benim tavsiye ettiğim şekilde iptal kararı vermiştir. Bunları yaparken de benim makaleme tek bir atıfta bulunmamış, benim adımları zikretmemiştir. Şimdi bunu daha yakından görelim:

ÖRNEK 1

Kemal Gözler, “Olağanüstü Hâl Rejimlerinde Özgürlüklerin Sınırlandırılması Sistemi ve Olağanüstü Hâl Kanun Hükmünde Kararnamelerinin Hukukî Rejimi”, *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl 47, Ağustos 1990, Sayı 4, s.586.

Kanımcı, söz konusu KHK'ler üzerinde, bir inceleme yapılabilir. Bu inceleme, “olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnamesi” adı altında getirilen hükümlerin gerçekten de bir “olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnamesi” olup olmadıklarını incelemekten ibarettir. 148’inci madde de getirilen hükmün, bu incelemenin yapılmasını yasakladığı düşünülemez. Zira, Anayasa Mahkemesi denetlenmesi için önüne getirilen bir düzenleyici işlemin Resmî Gazete’de konulan adıyla bağlı değildir. Mahkemenin her şeyden önce inceleyeceği işlemin hukukî tavsifini serbestçe yapma yetkisi vardır. Bu nedenledir ki, Anayasa Mahkemesi “olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnamesi” adı altında yapılan düzenlemelerin, hukukî tavsifini serbestçe yapacak, bunların gerçekten birer “olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnamesi” olup olmadıklarını saptayacaktır. 148’inci maddedeki yasak, ancak, Anayasa Mahkemesinin bu incelemeyi yapmasından, söz konusu işlemin bir ‘olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnamesi’ olduğunu saptadıktan sonra başlar.

4. Gözler, “Olağanüstü Hâl Rejimlerinde Özgürlüklerin Sınırlandırılması Sistemi ve Olağanüstü Hâl Kanun Hükmünde Kararnamelerinin Hukukî Rejimi”, *op. cit.*, s.586-587.

5. *Ibid.*, 588.

Bu görüşümüz Anayasa Mahkemesi tarafından 10 Ocak 1991 tarihli ve K.1991/1 sayılı Kararıyla aynen benimsenmiştir. Şimdi bu kararın ilgili paragrafını görelim.

Anayasa Mahkemesi, 10 Ocak 1991 Tarih ve E.1990/25, K.1991/1 Sayılı Kararı, *Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi*, Sayı 27, Cilt 1, s.102⁶:

Ancak, Anayasa Mahkemesi Anayasa'ya uygunluk denetimi için önüne getirilen ve yasama veya yürütme organı tarafından yürürlüğe konulan düzenleyici işlemin hukuksal niteliğini yapmak zorundadır. Çünkü, Anayasa Mahkemesi, denetlenmesi istenilen metine verilen adla kendisini bağlı sayamaz. Bu nedenle, Anayasa Mahkemesi "olağanüstü hal KHK'si" adı altında yapılan düzenlemelerin Anayasa'nın öngördüğü ve Anayasa'ya uygunluk denetimine bağlı tutmadığı gerçekten bir "olağanüstü hal KHK'si" niteliğinde olup olmadıklarını incelemek ve bu nitelikte görmediği düzenlemeler yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi yapmak zorundadır. Anayasa'nın 148. maddesi yalnızca olağanüstü hal KHK kuralı niteliğinde olan düzenlemelerin Anayasa'ya uygunluk denetimine bağlı tutulmalarına engel oluşturur.

Görüldüğü gibi Anayasa Mahkemesi, benim yukarıdaki paragrafta ileri sürdüğüm görüşü aynen benimsemiştir.

Görüldüğü gibi ben

"Zira, Anayasa Mahkemesi denetlenmesi için önüne getirilen bir düzenleyici işlemin Resmî Gazete'de konulan adıyla bağlı değildir. Mahkemenin her şeyden önce inceleyeceği işlemin hukukî tavsifini serbestçe yapma yetkisi vardır"

diyorum, Anayasa Mahkemesi de

"Ancak, Anayasa Mahkemesi Anayasa'ya uygunluk denetimi için önüne getirilen ve yasama veya yürütme organı tarafından yürürlüğe konulan düzenleyici işlemin hukuksal niteliğini yapmak zorundadır. Çünkü, Anayasa Mahkemesi, denetlenmesi istenilen metine verilen adla kendisini bağlı sayamaz".

diyor. Ben

"Bu nedenledir ki, Anayasa Mahkemesi 'olağanüstü hâl kanun hükmünde kararname'si' adı altında yapılan düzenlemelerin, hukukî tavsifini serbestçe yapacak, bunların gerçekten birer 'olağanüstü hâl kanun hükmünde kararname'si' olup olmadıklarını saptayacaktır. 148'inci maddedeki yasak, ancak, Anayasa Mahkemesinin bu incelemeyi yapmasından, söz konusu işlemin bir 'olağanüstü hâl kanun hükmünde kararname'si' olduğunu saptadıktan sonra başlar"

diyorum, Anayasa Mahkemesi de

"Bu nedenle, Anayasa Mahkemesi 'olağanüstü hal KHK'si' adı altında yapılan düzenlemelerin Anayasa'nın öngördüğü ve Anayasa'ya uygunluk denetimine bağlı tutmadığı gerçekten bir 'olağanüstü hal KHK'si' niteliğinde olup olmadıklarını incelemek ve bu

6. http://www.kararlar.anayasa.gov.tr/kararYeni.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=926&content=

nitelikte görmediği düzenlemeler yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi yapmak zorundadır. Anayasa'nın 148. maddesi yalnızca olağanüstü hal KHK kuralı niteliğinde olan düzenlemelerin Anayasa'ya uygunluk denetimine bağlı tutulmalarına engel oluşturur”.

diyor. Görüldüğü gibi benim kullandığım argümanlar, Anayasa Mahkemesinin kararında da aynen kullanılmıştır. İfade biçiminde de büyük benzerlik vardır. Zaten bir alıntının “alıntı” olması için *içerik* olarak benzer olması gerekir; alıntının cümle cümle, kelime kelime yapılması şart değildir. Anayasa Mahkemesinin yukarıdaki paragrafı benim paragrafım görülmeden yazılmış olabilir mi? Ortada Anayasa Mahkemesinin benim paragrafımdan yaptığı bir alıntı söz konusudur. Ama bana yapılmış bir atıf yoktur.

Söz konusu makalede yukarıdaki argümana devamla ileri sürdüğümüz argümanlar da Anayasa Mahkemesi tarafından alıntılanmıştır. Şimdi bunları görelim:

ÖRNEK 2

Gözler, “Olağanüstü Hâl Rejimlerinde Özgürlüklerin Sınırlandırılması Sistemi...”, *op. cit.*, s.586-587.

Bir işlemin “olağanüstü hâl KHK'si” olarak nitelendirilebilmesi içinse, “Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu”na çıkarılmış olması yetmez; başka şartlar da aranır. Her şeyden önce, böyle bir KHK'nin çıkartılabilmesi için Anayasanın 119'uncu ve 120'nci maddesi anlamında “olağanüstü hâl” olmalıdır. Sonra doğaldır ki, olağanüstü hâl, ülkenin sadece bir bölgesine hasredilmişse, yapılan düzenlemenin bu bölge dışına taşmaması gerekir. Bu koşullar olmadan, “Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu”nun çıkaracağı her KHK, bir “olağanüstü hâl KHK'si” olamaz. Belki de olsa olsa “dönüştürme (conversion) kuramı” uyarınca “olağan hâl KHK'si” olur. “Olağan hâl KHK'leri” ise Anayasa Mahkemesinin denetimine tâbidir. Anayasa Mahkemesi de bu KHK'yi muhtemelen, başta yetki yasasına dayanmadığından, sonra konu bakımından KHK'ye kapalı alan olan temel hak ve özgürlükleri sınırlandırdığından Anayasa'ya aykırı bularak iptal edecektir.

Bu görüşler ışığında, makalemizde daha sonra 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1'inci maddesinin a bendi hâline gelecek olan 424 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1'inci maddesinin a bendi hükmünün bir değerlendirmesini yapmış ve bu hükmün gerçekten bir “olağanüstü hâl KHK'si” hükmü niteliğinde olup olmadığı hususunun tartışmalı olduğu sonucuna ulaşmış ve şöyle demiştik (s.588):

Zira, söz konusu bent, İçişleri Bakanına “bölge içinde veya dışında basılmış olup olmadıklarına bakılmaksızın” her türlü yayın hakkında birtakım tedbirler alma yetkisi tanımaktadır. Kanımca bu hüküm, Olağanüstü hâl Bölgesi dışına taşan kısmıyla bir “olağan hâl KHK'si”dir. Bu itibarla da Anayasa Mahkemesinin denetimine tâbidir. Anayasa Mahkemesi de muhtemelen bu “olağan hâl KHK'si” hükmünü, KHK'lere kapalı alan olan basın özgürlüğünü sınırlandırdığından iptal edecektir.

424 (daha sonra 430) sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1'inci maddesinin a bendi hükmü konusunda yaptığımız bu değerlendirme Anayasa mahkemesi tarafından aynen izlenmiştir. Anayasa Mahkemesi 3 Temmuz 1991 tarih ve K.1991/20 sayılı Kararıyla söz konusu maddenin (a) bendini iptal ederken şöyle demiştir:

Anayasa Mahkemesi, 3 Temmuz 1991 Tarih ve E.1991/6, K.1991/20 Sayılı Kararı, *Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi*, Sayı 27, Cilt 1, s.403-404.

Maddenin (a) bendi ile kimi koşullar altında da olsa İçişleri Bakanı, “bölge içinde veya dışında basılmış olup olmadığına bakılmaksızın” her türlü yayın hakkında yasaklama ve gerektiğinde bunları basan matbaaları kapatma yetkileriyle donatılmaktadır. Bu hüküm olağanüstü hal bölgesi dışına taşan kısmıyla bir olağanüstü hal KHK kuralı niteliğinde değildir. Başka bir anlatımla (a) bendinin olağanüstü hal bölgesi dışına taşan kısmı Anayasa'nın 121. maddesinin üçüncü fıkrasında çıkarılabileceği ve 148. maddesinin birinci fıkrasında da biçim ve öz yönünden Anayasa'ya aykırılık sayıyla dava açılmayacağı öngörülen KHK kuralı niteliğinde değildir. Bu nedenle Anayasa'ya uygunluk denetimi kapsamı dışında tutulamaz.

Maddenin (a) bendi olağanüstü hal bölgesi dışında basılan yayınlar hakkında da bölge içinde basılmış olanlar gibi sınırlamalar ve yaptırımlar getirmektedir.

Olağanüstü hal yurdu bir bölgesinde ilân edilmişse, olağanüstü hal KHK'leri ile yapılan düzenlemelerin bu bölge dışına taşmaması gerekir. Bu koşulu taşımayan KHK'ler olağanüstü hal KHK'leri olarak kabul edilemezler. Bunlar olağan KHK sayılabilirler. Ancak, bu durumda da bu kural, bir yetki yasasına dayanmadığından iptal edilmesi gerekir. Gerçi Olağanüstü Hal Yasası'nın 4. maddesi KHK'yi düzenlemiştir. Fakat bu düzenleme yalnızca olağanüstü hallerde çıkarılacak KHK'lerle ilgilidir. Oysa, Anayasa'nın 91. maddesinin ikinci fıkrasına göre “Yetki Kanunu çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma sürelerini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını” gösterir. Kaldı ki, konu bakımından da kararnamenin bu hükmü “Kişinin Hakları ve Ödevleri” bölümünden “Basın Hürriyeti”ni düzenlemektedir ki, buna Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına göre olanak yoktur. Bu nedenler karşısında, 430 sayılı KHK'nin 1. maddesinin (a) bendi Anayasa'nın 91. maddesine aykırıdır.

Dikkat edileceği gibi ben

“Sonra doğaldır ki, olağanüstü hâl, ülkenin sadece bir bölgesine hasredilmişse, yapılan düzenlemenin bu bölge dışına taşmaması gerekir”

diyorum; Anayasa Mahkemesi de

“Olağanüstü hal yurdun bir bölgesinde ilân edilmişse, olağanüstü hal KHK'leri ile yapılan düzenlemelerin bu bölge dışına taşmaması gerekir”

diyor. Ben izleyen cümlede

“Bu koşullar olmadan, ‘Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu’nun çıkaracağı her KHK, bir ‘olağanüstü hâl KHK’si’ olamaz. Belki de olsa olsa ‘dönüştürme (conversion) kuramı’ uyarınca ‘olağan hâl KHK’si’ olur”

diyorum Anayasa Mahkemesi de izleyen cümlesinde

“Bu koşulu taşımayan KHK'ler olağanüstü hal KHK'leri olarak kabul edilemezler. Bunlar olağan KHK sayılabilirler”.

diyor. Ben izleyen cümlede

“‘Olağan hâl KHK'leri’ ise Anayasa Mahkemesinin denetimine tâbidir. Anayasa Mahkemesi de bu KHK'yi muhtemelen, başta yetki yasasına dayanmadığından, sonra konu bakımından KHK'ye kapalı alan olan temel hak ve özgürlükleri sınırlandırdığından Anayasa’ya aykırı bularak iptal edecektir”.

diyorum; Anayasa Mahkemesi de izleyen cümlesinde

“Ancak, bu durumda da bu kural, bir yetki yasasına dayanmadığından iptal edilmesi gerekir”.

diyor. Ben 424 sayılı KHK'nin 1'nci maddesinin a bendi hakkında

“Söz konusu bent, İçişleri Bakanına ‘bölge içinde veya dışında basılmış olup olmadıklarına bakılmaksızın’ her türlü yayın hakkında birtakım tedbirler alma yetkisi tanımaktadır. Kanımca bu hüküm, Olağanüstü Hâl Bölgesi dışına taşan kısımıyla bir ‘olağan hâl KHK’si’dir”.

diyorum; Anayasa Mahkemesi de

“Maddenin (a) bendi ile kimi koşullar altında da olsa İçişleri Bakanı, ‘bölge içinde veya dışında basılmış olup olmadığına bakılmaksızın’ her türlü yayın hakkında yasaklama ve gerektiğinde bunları basan matbaaları kapatma yetkileriyle donatılmaktadır. Bu hüküm olağanüstü hal bölgesi dışına taşan kısımıyla bir olağanüstü hal KHK kuralı niteliğinde değildir”.

diyor. Görüldüğü gibi Anayasa Mahkemesinin argümanı birebir benim argümanıyla aynıdır. Hatta Anayasa Mahkemesinin bu argümanı açıklarken kullandığı ifadeler dahi benim ifadelerime çok benzemektedir: Ben

“bu hüküm, Olağanüstü Hâl Bölgesi dışına taşan kısımıyla”

diyorum; Anayasa Mahkemesi de

“bu hüküm, Olağanüstü Hâl Bölgesi dışına taşan kısımıyla”

diyor. Bu bir rastlantı olabilir mi?

Benzerlik devam ediyor. Ben izleyen cümlede

“Bu itibarla da Anayasa Mahkemesinin denetimine tâbidir. Anayasa Mahkemesi de muhtemelen bu ‘olağan hâl KHK’si’ hükmünü, KHK'lere kapalı alan olan basın özgürlüğünü sınırlandırdığından iptal edecektir”.

diyorum; Anayasa Mahkemesi de izleyen cümlesinde

“Kaldı ki, konu bakımından da kararnamenin bu hükmü ‘Kişinin Hakları ve Ödevleri’ bölümünden ‘Basın Hürriyeti’ni düzenlemektedir ki, buna Anayasa’nın 91. maddesinin birinci fıkrasına göre olanak yoktur. Bu nedenler karşısında, 430 sayılı KHK’nin 1. maddesinin (a) bendi Anayasa’nın 91. maddesine aykırıdır”.

diyor. Bu kadar benzerlik bir rastlantı olabilir mi? Gerçek şu ki ortada Anayasa Mahkemesinin benden yaptığı bir alıntı var. Ancak Anayasa Mahkemesi bu iki kararında benim makaleme tek bir atf yapmamıştır.

Dahası Anayasa Mahkemesi sadece benim argümanlarımı almamış, söz konusu olağanüstü hâl KHK’si hakkında benim önerdiğim şekilde ve benim önerdiğim gerekçeyle iptal kararı vermiştir.

* * *

Yukarıda Anayasa Mahkemesi kararından ve benim makalemde cümleleri karşılaştırmalı olarak verdim. Bunların arasında bence ifade bakımından dahi benzerlik vardır. Benim makalemdeki argümanlar ile Anayasa Mahkemesinin kararının gerekçesini oluşturan argümanlar birebir aynıdır. Anayasa Mahkemesinin 10 Ocak 1991 tarih ve K.1991/1 sayılı ve 3 Temmuz 1991 tarih ve K.1991/20 sayılı kararlarının gerekçesi benim Ankara Barosu Dergisinin 1990 Ağustos sayısında yayınlanan makalemde alınmıştır.

Yukarıda ileri sürdüğüm benzerliklerle ikna olmuyorsanız, bir elinize benim makalemi, diğer elinize Anayasa Mahkemesinin 10 Ocak 1991 ve 3 Temmuz 1991 tarihli kararlarını alınız ve benim makalemin “*Yargısal Denetim*” (İkinci Bölüm, IV, 2) (s.586-589) başlıklı kısmında yazılanlar ile Anayasa Mahkemesinin 10 Ocak 1991 sayılı kararının “*Olağanüstü Hal KHK’lerinin Denetimi*” (IV, A, 3, c) başlıklı ve keza 3 Temmuz 1991 tarihli kararın “*430 Sayılı KHK Kurallarının Niteliği ve Olağanüstü Hal KHK Kuralı Niteliğinde Görülmeyenlerin Anayasa’ya Aykırılığı Sorunu*” (IV, C) başlıklı kısımlarını karşılaştırınız. Anayasa Mahkemesi kararında nasıl benim makalemde alıntı yapıldığını göreceksiniz. Gerek benim makaleme, gerekse Anayasa Mahkemesi kararına *online* olarak ulaşabilirsiniz⁷.

7. Benim makaleme <http://www.anayasa.gen.tr/olaganustuhel.htm>’den veya <http://www.ankarabarasu.org.tr/site/ankarabarasu/tekmakale/1990-4/4.pdf> den ulaşabilirsiniz.

* * *

Anayasa Mahkemesinin kaynağını göstermeksizin kendisinden alıntı yaptığı “*Olağanüstü Hâl Rejimlerinde Özgürlüklerin Sınırlandırılması Sistemi ve Olağanüstü Hâl Kanun Hükmünde Kararnamelerinin Hukukî Rejimi*” başlıklı makalem yayınlandığında ben Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde 24 yaşında araştırma görevlisiydim ve henüz bir yüksek lisans öğrencisiydim.

24 yaşında genç bir akademisyen için, görüşlerinin Anayasa Mahkemesi tarafından benimsenmesi ve Anayasa Mahkemesinin kendisinin önerisi doğrultusunda karar vermesi ne büyük bir onurdur! Ne var ki ben bu onuru tadamadım. Çünkü Anayasa Mahkemesinin yukarıdaki kararlarında benim makaleme bir atıf yok. Benim adım kararda geçmiyor.

Sonraki yıllarda olağanüstü hâl rejimlerinde temel hak ve hürriyetler sınırlandırılması ve olağanüstü hâl KHK’lerinin hukukî rejimi konusunda Türkiye’de pek çok çalışma yayınlandı. Bütün bu çalışmalarda, ilk defa benim 1990 yılının Ağustos ayında yayınlanan makalemde yazdığım görüşler verilmektedir. *Ama bana değil, Anayasa Mahkemesinin 10 Ocak 1991 ve 3 Temmuz 1991 tarihli Kararlarına atıf yapıyorlar. 20 yıldır, kitaplarda ve makalelerde olağanüstü hâl rejimlerinde temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması ve olağanüstü hâl KHK’lerinin hukukî rejimi konusunda yazılanları okurken sinirden ellerim titriyor. Çünkü ilk defa benim tarafımdan ileri sürülen görüşlerin kaynağı olarak Anayasa Mahkemesine atıf yapıyorlar.*

* * *

Anayasa Mahkemesi niçin bana atıf yapmadı? 24 yaşında genç bir araştırma görevlisinin çalışmasından alıntı yapıyor olmaktan mı utandı? Madem bu utanç verici bir şey, neden gidip 24 yaşında bir delikanlının yazdıklarından alıntı yaptı; gidip yaşlı başlı akademisyenlerin görüşlerinden (o aylarda gazetecilere verdikleri birkaç cümlelik beyanlatları dışında kıdemli hocaların yazdıkları bir şey olmamıştır) alıntı yapsaydı ya!

* * *

Benim ne yapmam lazım? Anayasa Mahkemesinin usülsüz alıntı mahsulü kararlarından dolayı bu kararların altında imzası bulunan çoğunluk üyelerine karşı dava mı açmam lazım?

* * *

Anayasa Mahkemesinin 10 Ocak 1991 sayılı kararına http://www.kararlar.anayasa.gov.tr/kararYeni.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=926&content=den ulaşabilirsiniz.

Anayasa Mahkemesinin 3 Temmuz 1991 tarihli kararına http://www.kararlar.anayasa.gov.tr/kararYeni.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=945&content=den ulaşabilirsiniz.

Anayasa Mahkemesi sadece 10 Ocak 1991 ve 3 Temmuz 1991 tarihli kararlarında değil, bana şimdiye kadar hiçbir kararında atıf yapmamıştır. Ben Anayasa Mahkemesinin kararının ana metninde benim adımın zikredildiğine şahit olmadım. Sadece birkaç kararda, kararın ana metninde değil, karara ekli olan karşı oy yazısında bir veya birkaç üyenin bana atıf yaptığını hatırlıyorum.

* * *

Bana hiç atıf yapmamış, Anayasa Mahkemesi acaba benden hiç alıntı yapmıyor mu? Yukarıda 1991 yılında verilmiş iki karardan örnek verdim. 1991'den bu yana 22 yıl geçmiş. Acaba benden alıntı yapılan, benim kitap ve makalelerimde kullandığım argümanların Anayasa Mahkemesi kararlarının gerekçesinde kullanılan acaba başka karar yok mu? Anayasa Mahkemesinin içinde bulunduğu bu vefasızlığın sebebini anlamış değilim.

* * *

Acaba benim çalışmalarım kendilerine atıf yapılmayı hak etmeyen değersiz çalışmalar mıdır? Sanmıyorum. En azından kendi ülkemizin Anayasa Mahkemesi beni görmezlikten gelse de, iki yabancı Anayasa Mahkemesinin bana atıf yaptığını biliyorum. Şimdi bunları örnek olarak vereyim:

Çek Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi, 10 Eylül 2009 Tarih ve Pl. ÚS 27/09 Sayılı Kararı⁸:

http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=pl-27-09_1

NALUS - databáze r... x

PL.ÚS 27/09 ze dne 10. 9. 2009
318/2009 Sb.
N 199/54 SbNU 445
Kauza Melčák - zkrácení volebního období Poslanecké sněmovny jednorázovým ústavním zákonem

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu
Jménem republiky

Nález
pléna Ústavního soudu ve složení Stanislav Balík, František Duchoň, Vlasta Formánková, Vojen Güttler, Pavel Holländer, Ivana Janů, Vladimír Kůrka, Dagmar Lastovecká, Jiří Mucha, Jan Musil, Jiří Nykodým, Pavel Rychetský, Miloslav Výborný, Eliška Wagnerová a Michaela Židlická ze dne 10. září 2009 sp. zn. Pl. ÚS 27/09 ve věci návrhu M. M. na zrušení ústavního zákona č. 195/2009 Sb. o zkrácení náležného volebního období Poslanecké sněmovny jednorázovým ústavním zákonem.

Vývoj demokratické ústavnosti v demokratických zemích v současnosti zdůrazňuje ochranu hodnot identifikujících ústavní systém svobody a demokracie, včetně alternativy soudního přezkumu ústavních změn (poznámka pod čarou č. 10).

10) Viz kupř. K. Gözler: Judicial review of constitutional amendments. A comparative study. Bursa 2008.

8. Ústavní soud, Česká Republika, Pl.ÚS 27/09 ze dne 10.09.2009, 318/2009 Sb. Kauza Melčák - Zkrácení volebního období Poslanecké sněmovny jednorázovým ústavním zákonem (http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=Pl-27-09_1). (Erişim Tarihi: 16 Ekim 2013). <http://www.codices.coe.int/NXT/gateway.dll/CODICES/full/eur/cze/cze/cze-2009-3-007> (Erişim Tarihi: 16 Ekim 2013).

Belirtelim ki, Çek Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararı sıradan bir karar değil, Çek Cumhuriyeti Millet Meclisini görev süresinin kısıtılmasına ilişkin Anayasa Değişikliği Kanununun iptali istemiyle açılan bir davada verilmiş bir karardır. Ve bu davada Çek Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi bir anayasa değişikliğini denetlemeye kendisini yetkili görmüş ve dava konusu anayasa değişikliğini iptal etmiştir. Bu karar Çek Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin tarihinde verdiği en önemli karardır. Söz konusu kararda, anayasa değişikliklerinin yargısal denetiminin mümkün olduğu tezi benim *Judicial Review of Constitutional Amendments: Comparative Study* (Bursa: Ekin Press, 2008) isimli kitabıma referansla verilmiş ve benim adı geçen kitabıma 10 nolu dipnotta atıf yapılmıştır⁹.

İsrail Yüksek Mahkemesi, 7 Nisan 2011 Tarih ve 4908/10 Sayılı *Bar-On v. Israel Knesset* Kararı¹⁰:

9. Kararın İngilizce çevirisi için bkz.:

http://www.usoud.cz/en/decisions/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=468&cHash=44785c32dd4c4d1466ba00318b1d7bd5 (Erişim Tarihi: 16 Ekim 2013).

İngilizce basın açıklaması için bkz.:

http://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/Decisions/2009_09_10_E N.pdf (Erişim Tarihi: 16 Ekim 2013).

Kararın Almanca çevirisi için bkz.:

http://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/Decisions/2009_09_10.p df (Erişim Tarihi: 16 Ekim 2013).

10. Kararın İngilizce çevirisi için bkz.: 4908/10 - 7.4.2011, Supreme Court of Israel sitting as the High Court of Justice, *Bar-On v. Israel Knesset*, HCJ No: 4908/10, Date of Decision: 07/04/2011, <http://elyon1.court.gov.il/files/10/080/049/n08/10049080.n08.pdf>, page 24, paragraph 32. (Son Erişim Tarihi, 2012). 2013 Ekim ayında aynı adrese girilemiyor. Aynı karara şu adresten ulaşılabilir (Ekim 2013):

http://www.ruling.co.il/%D7%91%D7%92%22%D7%A5-4908%2F10-%D7%A8%D7%95%D7%A0%D7%99-%D7%91%D7%A8--%D7%90%D7%95%D7%9F-%D7%97%22%D7%9B-%D7%95%D7%90%D7%97-%D7%A0-%D7%9B%D7%A0%D7%A1%D7%AA-%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C-%D7%95%D7%90%D7%97-_d40ee27f-159d-a76d-65ed-04fb457866e6.

Kararın İngilizcesini için bkz.: Codices ISR-2011-2-006.

<http://www.codices.coe.int/NXT/gateway.dll/CODICES/precis/eng/asi/isr/isr-2011-2-006> (Erişim Tarihi: 17 Ekim 2013). http://www.loc.gov/lawweb/servlet/lloc_news?disp3_l205402623_text (Erişim Tarihi: 17 Ekim 2013).

32. דוקטרינת התיקון החוקתי הלא חוקתי נדונה בהרחבה בשיטות משפט זרות (לסקירה השוואתית של הסוגיה ראו: Kemal Gözler, JUDICIAL REVIEW OF CONSTITUTIONAL AMENDMENTS: A COMPARATIVE STUDY (2008); כן ראו: אהרן ברק "התיקון החוקתי הלא חוקתי" (צפוי להתפרסם בספר 7, 2011) להלן: התיקון החוקתי הלא חוקתי). ביסודה, דוקטרינת התיקון החוקתי הלא חוקתי עוסקת בשאלה אם לבתי המשפט סמכות לבחון את החוקתיות של תיקונים לחוקה. התשובה לשאלה זו קשורה קשר ישיר לטיבה ואופיה של החוקה במסגרתה נבחן התיקון החוקתי. כך, יש מדינות שחוקתן כוללת "פסקאות נצחיות" – אלה הן הוראות חוקתיות שאינן ניתנות לתיקון (ראו, למשל, סעיף 4 לחוקה הטורקית; סעיף 79(ד) לחוק היסוד הגרמני). במספר מדינות בית המשפט פסל תיקונים לחוקה מכוח הפסקאות הנצחיות. יש מדינות, כדוגמת הודו, בהן החוקה אינה כוללת פסקאות נצחיות, אך למרות זאת בית המשפט פסל תיקונים לחוקה מן הטעם שהם פגעו ב"מבנה הבסיסי של החוקה" (לסקירה אודות החלטות בית המשפט העליון בהודו ראו Gözler, לעיל, עמ' 88-95). בשני המקרים – גם בהתבסס על פסקאות נצחיות וגם בהיעדרן – בתי המשפט שנכוננו להפעיל ביקורת שיפוטית על תיקונים חוקתיים עשו כן במקרים בהם התיקון החוקתי פגע או שינה עקרון-על יסודי ובסיסי של החוקה והמשטר במדינה הרלוונטית (כדוגמת המבנה הרפובליקני והמשטר החילוני בטורקיה. כן ראו את פסק דינו של בית המשפט החוקתי בצ'כיה הנזכר לעיל, שפסל את החוק להקדמת הבחירות בהתבסס, בין היתר, על פסקת הנצחיות בחוקה לפיה: "any changes in the essential requirements for a democratic state governed by the rule of law are impermissible". לדוגמאות נוספות ראו בספרו של Gözler לעיל).

Yine belirtelim ki, İsrail Yüksek Mahkemesinin bu kararı da sıradan bir karar değildir. Bu karar İsrail Yüksek Mahkemesinin tarihinde verdiği en önemli kararlardan biridir. Söz konusu karara yol açan davada, İsrail'in anayasal kanunlarından biri olan "Devlet Bütçesi Hakkında Temel Kanun (*Basic Law: State Budget for the Years 2009 and 2010*)"da yapılan bir değişikliğin iptali istenmiştir. Yani dava konusu işlem bir anayasa değişikliğidir. İsrail Yüksek Mahkemesi söz konusu davayı reddederken, anayasa değişikliklerinin anayasaya uygunluğu sorunu benim *Judicial Review of Constitutional Amendments: Comparative Study* (Bursa, Ekin Press, 2008) isimli kitabıma atıfla açıklamış ve yine bu konuda çeşitli örnekleri benim kitabıma atıfla vermiştir¹¹.

11. Kararın pdf versiyonunun 24'uncu sayfasında 32 nolu paragrafa bakılabilir. <http://elyon1.court.gov.il/files/10/080/049/n08/10049080.n08.pdf>. Söz konusu paragraf aşağıdaki şekilde Türkçeye çevrilebilir (Çeviriyi söyle yaptım: Orijinal İbrance metni *google translate* ile İngilizceye ve Fransızcaya ayrı ayrı çevirdim. Sonra da bu çevirilerden yararlanarak bir Türkçe metin oluşturdum):

* * *

İngilizce 126 sayfalık tek bir kitap yazarak¹², Çek Anayasa Mahkemesi ve İsrail Yüksek Mahkemesinden atıf almayı başarmış olsam da, maalesef Türkçe toplamı 10.000 sayfadan fazla tutan yirmiden fazla kitap yazmış olmama rağmen, kendi ülkemin Anayasa Mahkemesinden atıf alma şerefine nail olamadım.

* * *

Aslında bu şerefe nail olmuş Türkiye’de bir yazar yok! Çünkü Türk Anayasa Mahkemesi, kararlarında hiçbir yazara atıf yapmamaktadır. Kararların kendisinde değil, kararlara ekli bazı karşı oy yazılarında bazı yazarlara nadir de olsa atıf vardır. Keza kararın kendisinde değil, ama iptal davası di-

---

“Anayasa değişikliklerinin anayasaya uygunluğu sorunu, yabancı hukuk sistemlerinde uzun uzadıya tartışılmıştır. Bu sorunun karşılaştırmalı bir incelemesi için bkz.: Kemal Gözler, *Judicial Review of Constitutional Amendments: A Comparative Study* (2008). Keza bkz.: Aharon Barak, *Unconstitutional constitutional amendment* (2011 yılında çıkacak). Esas itibarıyla anayasaya aykırı anayasa değişiklikleri doktrini, mahkemelerin anayasa değişikliklerinin anayasaya uygunluğunu denetleyip denetleyemeyeceği sorusuyla ilgilidir. Bu soruya verilecek cevap, doğrudan doğruya, anayasa değişikliği konusunu düzenleyen Anayasa hükümlerinin özelliğine ve doğasına bağlıdır. Mesela bazı ülkelerin anayasaları “ebedî hükümler” öngörmektedir ki, bunlar anayasa değişikliği yoluyla değiştirilemez hükümlerdir. Örnek olarak Türk Anayasasının 4’üncü maddesi, Alman Anayasasının 79(d) maddesi değiştirilmez hükümler getirmektedir. Birçok ülkede anayasa mahkemeleri, anayasa değişikliklerinin anayasanın değiştirilemez hükümlerine uygunluğunu denetlemektedir. Keza, anayasası değiştirilemez hükümler içermeyen Hindistan gibi bazı ülkelerde, anayasa mahkemeleri, anayasa değişikliklerinin “anayasanın temel yapısı”na uygunluğunu denetlemektedirler. Hindistan Yüksek Mahkemesinin bu konudaki kararlarının incelenmesi için bkz.: Gözler, supra, s.88-95. Her iki durumda -anayasanın değiştirilemez hükümlerine dayanma durumu veya böyle hüküm olmaması durumunda- da, yüksek mahkemeler, anayasanın temel ilkelerine veya söz konusu devletin siyasi rejiminin temel niteliklerine aykırı anayasa değişikliklerini denetleme mecburiyetinde kalmaktadırlar. Mesela Türk Anayasa Mahkemesi, Anayasanın laik ve cumhuriyetçi yapısına aykırı anayasa değişikliklerini denetlemiştir. Aynı şekilde Çek Anayasa Mahkemesi, parlamento seçimlerini ön alan bir anayasa değişikliğini, hukuk devleti prensibi ile idare edilen demokratik bir devlet için temel gereklere aykırı olduğu gerekçesiyle iptal etmiştir. Daha fazla örnek için Gözler’in yukarıda zikredilen kitabına bakınız”.

12. Bu kitap vesilesiyle şunu da söyleyeyim: Benim İngilizce olarak yaptığım tek yayın budur. Bursa’da 2008 yılında aylarında yayınladığım bu küçük kitapla, sadece iki yabancı Anayasa Mahkemesinden değil, Mark Tushnet, Alec Stone Sweet, John R. Vile, Aharon Barak, Michel Rosenfeld, András Sajó, Klaude Klein, Gary Jeffrey Jacobsohn, Richard S. Kay, Lech Garlicki, Otto Pfersmann, Constance Grewe, Kieran Williams, Roberto Toniatti, David Kosar, Maxim Tomoszek, Jasna Omejec gibi pek çok ünlü yabancı yazarlardan atıf aldım (Bu kitabı yapılan atıfların listesi için www.anayasa.gen.tr/jrca-cited-by-books.htm’ye bakabilirsiniz). Bursa’da yayınlanan bu küçük kitabıma, *American Journal of Comparative Law*, *International Journal of Constitutional Law*, *Israel Law Review*, *Zeitschrift für öffentliches Recht* gibi önemli dergilerde yayınlanan makalelerde atıf yapıldı. Ne var ki bu kitabım Türkiye’de çok büyük övçüde görmezden gelindi.

lekçelerinde yer yer yazarlardan alıntılar yapıldığı görülür. Ama Türk Anayasa Mahkemesi, öylesine yüksek bir mahkemedir ki, kararlarında doktrine atıf yapmaz!

Peki Türk Anayasa Mahkemesi doktrinden hiç mi yararlanmaz? Yoksa Türk Anayasa Mahkemesinin kendisi mi doktrindir? Hayır. Haliyle Türk Anayasa Mahkemesi de, yabancı Anayasa Mahkemeleri gibi, doktrinden yararlanır; ama bir farkla; yabancı Anayasa Mahkemeleri doktrinden alıntı yapınca alıntı yaptıkları yazara usûlüne uygun olarak atıf yaparlar; Türk Anayasa Mahkemesi ise yapmaz; alıntı yaptığı yazarın görüşünün üzerine oturur!

Gerek Türkiye’de, gerek başka ülkelerde anayasa mahkemelerinin önüne gelen sorunların önemli bir kısmı çok karışıktır. Bu sorunların çözümü için çok sofistike tartışmalar yapılması gerekir. Bu tartışmalar ise doktrinden alıntı yapılmadan yapılamaz. Yabancı anayasa mahkemesi kararları, karar verilen konuyu derinlemesine inceleyen, neredeyse o konudaki yerli ve yabancı literatürü tüketen bir monografi veya bir makale gibidir. Ve bu mahkeme kararlarında aynen bilimsel kitap ve makalelerde olduğu gibi, dipnotta veya metin içinde parantez arasında onlarca atıf vardır.

Türk Anayasa Mahkemesine açıkça çağrıda bulunuyorum: Eğer bir yazardan aynen veya mealen alıntı yapıyorsanız, önünüzdeki sorunu çözmekte veya kararınızın yazımında bir yazarın kitap veya makalesinden yararlanıyorsanız, yararlandığınız bu yazara atıf yapmak zorundasınız. Yok eğer atıf yapmak istemiyorsanız, önünüze gelen meseleleri doktrinden yararlanmadan, oturun kendi kendinize çözün, biz de görelim.

B. DANIŞTAYIN ATIF UYGULAMASI

Türk Danıştay kararlarında nadiren de olsa doktrine yapılan atıflar vardır. Ama onların da bazılarında birtakım tuhaflikler vardır. Örneğin Danıştay Beşinci Dairesinin 9 Ekim 1997 tarih ve E.1997/7834, K.97/2030 sayılı kararında

“... İdarî İşlemin Geri Alınması, ... Üniversitesi ... Fakültesi Yayınları, ... Matbaası ... 1970, s. 61.”

şeklinde bir atıf vardır¹³. Yazarın ve yayınevini adını gizleyen böyle bir atıf usûlü yeryüzünde görülmemiş bir atıf usûlüdür. Bu usûl, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35’inci maddesinin son fıkrasına aykırıdır. Çünkü bu fıkraya göre “iktibas hususunda kullanılan eserin ve *eser sahibinin adından* başka bu kısmın alındığı yer belirtilir”. Yukarıdaki örnekte Danıştay, tuhaf bir şekilde alıntının yapıldığı yeri sayfa numarası olarak belirtmiş, ama

13. Danıştay Beşinci Dairesi, 9 Ekim 1997 Tarih ve E.1997/7834, K.97/2030 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi*, Sayı 95, s.309.

eser sahibini belirtmemiştir. Oysa sadece kitabın isminin, alıntının yapıldığı sayfa numarasının belirtilmesi yetmez, kitabın yazarının isminin de belirtilmesi gerekir.

C. ASKERÎ YÜKSEK İDARE MAHKEMESİNİN ATIF UYGULAMASI

Danıştaya nazaran Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kararlarında doktrine yapılan atıflar daha fazladır. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kararlarında benim idare hukuku kitaplarıma yapılmış pek çok atıf hatırlıyorum. Ayrıca belirtmek isterim ki, *Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Dergisinde* yayınlanan kararlarda yapılan alıntı ve atıflarda bir usûlsüzlük olduğunu hatırlıyorum.

Ancak söz *Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Dergisinden* açılmış iken, bir hususu belirtmeden geçemeyeceğim: Bilindiği gibi bu Derginin her sayısının başında, kararlardan önce, bir iki makale yayınlanmaktadır. Bu makalelerdeki atıfların usûlüne uygunluğu haliyle başka bir husustur. Bu Derginin sayıları Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin internet sitesinde yayınlanmaktadır (http://www.msb.gov.tr/ayim/Ayim_makaleler.asp). Kağıt dergideki makaleleri internet ortamında da yayınlamak, bu makalelere erişim açısından fevkalade değerli bir hizmettir. Ancak ilginçtir ki, kağıt dergide dipnotlu olan makaleleri, AYİM, dipnotlarını çıkardıktan sonra internette yayınlanmaktadır¹⁴. Böylece internette yayınlanan makalelerde alıntılar görülmekte, ama alıntılarının kaynağı görülmemektedir; çünkü makalelerde dipnotlar yoktur.

Belki Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin internet sitesinde yayınlanan makalelerin dipnotlarının olmaması teknik bir sebepten kaynaklanıyor olabilir. Sebep ne olursa olsun bu durum, hoşgörülle karşılanabilecek bir durum değildir. Bir yüksek mahkemenin gerçekte dipnotlu olan makaleleri, dipnotlarını çıkarıp internet sitesinde yayınlaması durumu, ülkemizde kaynak gösterme konusunda içinde bulunduğumuz duyarsızlığı, mükemmel ve çarpıcı bir şekilde gözler önüne sermektedir. Pek çok kişi için önemli olan bir makalenin ana metnidir. Ana metindeki cümlelerin nasıl yazıldığı, bunları yazarken kimlerden alıntı yapıldığı mühim değildir. Onlara göre bir makale, dipnotları olmasa da yayınlanabilir bir şeydir. Çünkü onlara göre dipnot, gereksiz teferruattır!

14. Örnek olarak http://www.msb.gov.tr/ayim/Ayim_makaleler.asp adresine girip sıradan bütün makalelere tıklanabilir (Erişim Tarihi: 17 Ekim 2013). Bu adresten 60 civarında makaleye ulaşılabilmektedir. Görebildiğimiz kadarıyla sadece son 15 makale de dipnotlar vardır. 2005'ten sonra yayınlanmış makalelerde biz dipnot göremedik.

Haliyle kaynak gösterme yükümlülüğüne teferruat gözüyle bakıldığı bir ülkede bilimin gelişmesi mümkün olamaz.

İçinde alıntı olmasına rağmen, kaynakları dipnotunda gösterilmemiş bir makale içerik olarak ne kadar değerli bulunursa bulunsun, bir “bilimsel makale” değildir; böyle bir makale yayınlanamaz. Böyle bir makalenin yayınlanması hem bilim ahlakına, hem de hukuka aykırıdır.

Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin internet sitesinde yayınlanan makalelerde dipnotların olmaması, bu dipnotlarda kendisine atıf yapılması gereken yazarların fikrî haklarını ihlâl etmektedir. Örneğin Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin internet sitesinde yayınlanan şu makalede benim *Kurucu İktidar* isimli kitabımdan yapılmış yığınla alıntı vardır:

Mesude Altunel, “Tali (Türev) Kurucu İktidarın, Anayasayı Değiştirme Me-selesi”, http://www.msb.gov.tr/ayim/ayim_makale_detay.asp?IDNO=91 (Erişim Tarihi: 17 Ekim 2013).

Bu makalenin AYİM’in internet sitesinde yayınlanan versiyonunda tek bir dipnot yoktur. Bana yapılmış tek bir atıf yoktur. Oysa aynı makalenin kağıt dergide yayınlanmış versiyonunda dipnot vardır. Ben şimdi bu makalenin yazarına karşı dava açsam, yazarı, benim AYİM’e gönderdiğim makalede dipnotlar vardı ve size de atıf yaptım diyecektir. AYİM’e (MSB’ye) karşı dava açsam, AYİM (MSB), muhtemelen bana “bizim kağıt dergide yayınladığımız makalede dipnotlar vardır; internet ortamına aktarılırken dipnotların aktarılması sehven unutulmuştur” diye cevap verecektir. Ama ne unutma! Sekiz yıldır her sayıda dipnotlar unutuluyor!

Gerçekte dipnotlu olan makalelerin Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin internet sitesinde dipnotlarının çıkarılarak yayınlanması, hangi sebeple olursa olsun, komik ve acı bir durumdur. Dipnotlu olan makalelerin dipnotları çıkarıldıktan sonra internette yayınlanması akla hayale sığmayacak bir şeydir ve belki böyle bir şey tarihte sadece Türkiye’de olmuştur!

* * *

Yukarıda usülsüz alıntı sorununa kitaplardan alınmış örnekler verdik. Bununla yetinmedik aynı soruna yüksek mahkeme kararlarından alınmış örnekler verdik. Böylece bu noktada doktrinin ve içtihadın hâlini gözler önüne sermeye çalıştık. Alıntı ve atıf kurallarının nasıl ihlâl edildiğine örnekler verdik. Aslında bu örneklerde ihlâl edilen alıntı ve atıf kuralları, bütün akademisyenlerin ve keza bütün hâkimlerin bilmesi gereken öylesine basit ve iptidaî kurallardır ki, bunların burada ayrıca yazılması utanç verici bir durumdur. Bu vahim durum karşısında insanın aklına kaçınılmaz olarak şu soru geliyor: Acaba alıntı ve atıf usûlleri konusunda ülkemizde hâlâ “mağara devri”nde mi yaşıyoruz?

II. MEVZUATTA DA USÛLSÜZ ALINTI OLABİLİR Mİ?

Yukarıda gördük ki, usûlsüz alıntı sorunu sadece *doktrine* mahsus bir sorun değil; *içtihatlar*da da, yani yargı kararlarında da usûlsüz alıntı olabilir. Pek ama ya *mevzuatta*, yani anayasa ve kanunlarda usûlsüz alıntı olabilir mi?

Bu soru, muhtemelen şimdiye kadar kimsenin aklına gelmemiş bir sorudur. Ama mevzuatta da usûlsüz alıntı pekâlâ olabilir. Kanun veya anayasa maddelerindeki bir cümle, bir yazarın bir kitabından veya bir makalesinden alınmış olabilir. Bu durumda bunun kaynağı gösterilmemiş ise, haliyle ortada bir usûlsüz alıntı vardır. Böyle bir şey olmuş ise bu, kaynağı gösterilmeksizin alıntılanan cümlenin sahibi olan yazarın fikrî haklarının kanun koyucu veya anayasa koyucu tarafından ihlâl edilmesi anlamına gelir. Bu düşünceyi aşırı bir düşünce olarak karşılayanların “*ne yani Anayasa veya kanun maddeleri dipnotuyla mı yayınlanacak*” dediklerini duyar gibiyim.

Şüphesiz bir kanun metninde bir yazardan alınmış olan cümlenin kaynağı Resmî Gazete yayınlanan kanun maddesinin metninde gösterilmez; ama bu alıntının kaynağı söz konusu kanunun gerekçesinde, yani kanun tasarısı veya teklifinde gösterilmelidir. Çünkü kanun tasarısı ve teklifleri ve diğer hazırlık çalışmaları nihaî tahlilde bir fikrî eserdir ve dolayısıyla bunlarda da Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki alıntı ve atıf usûllerine uyulması gerekir.

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 31’inci maddesi uyarınca *mevzuattan* “ *faydalanmak serbesttir*”. Yani yazarlar, Anayasa ve kanun maddelerinden serbestçe alıntı yapabilirler. Dikkat edileceği gibi bu serbestlik, *mevzuattan yazarların yapacağı* alıntılara ilişkindir. FSEK, m.31, kanun tasarısını hazırlayan Bakanlar Kuruluna veya kanun teklifini imzalayan milletvekillerine *yazarlardan alıntı yapmak* konusunda bir serbestlik tanıtmaktadır. Dolayısıyla Bakanlar Kurulu, hazırladığı bir kanun tasarısında bir yazardan yapılmış bir alıntı var ise, tasarının ilgili maddesinin gerekçesinde bu yazara atıf yapılmalıdır. Bu zorunluluk, Bakanlar Kuruluna taslağı hazırlayan uzmanlar veya uzmanlık komisyonları için de evleviyetle geçerlidir. Keza kanun teklifi veren milletvekili veya milletvekilleri tekliflerinde bir yazardan alıntı yapmışlar ise, teklif gerekçelerinde bu yazara atıf yapmaları gerekir. Haliyle aynı şey, TBMM’deki komisyonlar için de geçerlidir.

BİR ÖRNEK

TBMM Anayasa Uzlaşma Komisyonu, Anayasa Taslağı, Madde 41:

TBMM Anayasa Uzlaşma Komisyonunun 177 madde kaleme aldığı Ağustos 2013 tarihi itibarıyla da bu maddelerin 59’unda uzlaşma sağlandığı

açıklanmıştır¹⁵. “Taslak Metin”de uzlaşılan 59 maddeden biri olan “Temel hak ve hürriyetlerin (özgürlüklerin) sınırlanması” başlıklı 41’nci maddenin ilk fıkrası şöyledir¹⁶:

Madde 41. (1) Hürriyet esas, sınırlama istisnadır. Tereddüt halinde yorum hürriyet lehine yapılır.

Ben bu fıkrayı okuyunca çok şaşırdım. Hayret ettim. Sanki bu fıkrayı ben yazmışım gibi geldi. Eminim benim kitaplarımı okuyan herkes, bu iki cümlemin benim ağzımdan çıkan cümleler olduğunu sanacaklardır. Gerçekten de söz konusu iki cümle benim aşağıdaki kitabımdan alınmıştır. Şimdi bu paragrafı vereyim:

Kemal Gözler, *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, Bursa, Ekin, 2011, c.II, s.547:

Hürriyet Asıl, Sınırlama İstisnadır.- Konuya bir hatırlatma ile başlayalım: Yukarıda (s.505) “hürriyet karinesi” başlığı altında gördüğümüz gibi, insanların hür olması asıl, insanların hürriyetlerinin devlet tarafından sınırlanması ise istisnadır. Bundan şu sonuçlar çıkar: Bir kere, hürriyet asıl, sınırlama istisna olduğuna göre, temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması ancak istisnaî durumlarda yapılabilir. Çok gerekli olmadıkça bir hürriyet sınırlandırılmamalıdır. Temel hak ve hürriyetlerin her durumda her zaman sınırlanabileceği öngörülürse, istisna genel kural haline gelir. İkinci olarak, hürriyet asıl, sınırlama istisna olduğuna göre, sınırlamanın ayrıca ve açıkça yapılması gerekir. Bir hürriyet ayrıca ve açıkça sınırlandırılmamış ise, o hürriyet sınırsızdır. Hürriyetler zımnî olarak sınırlanamaz. Üçüncü olarak, hürriyet asıl, sınırlama istisna olduğuna göre, hürriyetin veya sınırlamanın kapsamı konusunda **tereddüt ortaya çıkarsa, hürriyetin geniş, sınırlamaların ise dar yorumu tâbi tutulması gerekir.**

Bir yandan Anayasa Uzlaşma Komisyonunun üzerinde uzlaştığı iki cümleyi, diğer yandan benim yukarıdaki paragrafımı okuyunuz; aradaki benzerliği göreceksiniz. Acaba Anayasa Uzlaşma Komisyonu veya bu Komisyonun uzmanları bu iki cümleyi kaleme alırken benim kitabımdan yararlandımı; yaralanmadı mı? Ben yukarıdaki cümleleri yazmasaydım, Anayasa Uzlaşma Komisyonu “*Hürriyet esas, sınırlama istisnadır. Tereddüt halinde yorum hürriyet lehine yapılır*” diye yazabilecek miydi? Benim fikrim aktarılırken birkaç kelimenin değiştirilmiş olması, ortada bir alıntı olmadığı anlamı-

15. Uzlaşılan maddelere ilişkin güzel bir çalışma için bkz.: Taylan Barın, “Uzlaşma Yolunda: Komisyonun Uzlaştığı Maddeler ve Anayasa”, *SETA: Analiz*, Ağustos 2013, Sayı 71, Ankara, SETA, 2013.

16. Barın, *op. cit.*, s.28. keza bkz.: <http://www.aa.com.tr/tr/rss/202989--yeni-anayasa-calismalarinda-uzlasilan-48-madde>.

na gelmez. Zira fikir aynı kaldıkça, hangi kelimelerle ifade edilirse edilsin, ortada bir alıntı vardır. Mealen alıntılar da bir alıntıdır ve kaynağının gösterilmesi gerekir.

Benim bu açıklamamla ikna olmayanlara daha yakından bir ispat faaliyetine girişeyim: Anayasa Uzlaşma Komisyonunun birinci cümlesi şudur:

“Hürriyet esas, sınırlama istisnadır”.

Benim yukarıdaki paragrafımın ilk cümlesi de şudur:

“Hürriyet asıl, sınırlama istisnadır”.

Arada ne fark var?

Anayasa Uzlaşma Komisyonunun ikinci cümlesi şudur:

“Tereddüt halinde yorum hürriyet lehine yapılır”.

Benim yukarıdaki paragrafımın son cümlesi de şudur:

“Üçüncü olarak, hürriyet asıl, sınırlama istisna olduğuna göre, hürriyetin ve ya sınırlamanın kapsamı konusunda tereddüt ortaya çıkarsa, hürriyetin geniş, sınırlamaların ise dar yorumu tâbi tutulması gerekir”.

Arada kullanılan kelimeler bakımından bazı farklar var. Peki içerik olarak ne fark var?

Hâlâ ikna olmadıysanız Anayasa Uzlaşma Komisyonunun

“Tereddüt halinde yorum hürriyet lehine yapılır”.

şeklindeki cümlesinin benden alınma olduğunun nihaî kanıtını da vereyim. Aynı kitabımın ikinci cildinin 506’nci sayfasında aynen şöyle bir cümle var:

“Kısacası hürriyetlerin varlığı ve sınıırıyla ilgili tereddütlü konularda hürriyet lehine yorum yapılır”¹⁷.

Anayasa Uzlaşma Komisyonunun cümlesinin kısa, benim cümlemin uzun olduğunu söylüyorsanız, ona da cevap vereyim: Ben aynı cümlemin kıtasasını da yazmışım: *Kamu Hukukçuları Platformu ve Türkiye Barolar Birliği* tarafından Ankara’da 29 Eylül 2012 Cumartesi günü düzenlenen “Anayasa Hukukunda Yorum ve Norm Somutlaşması” başlıklı toplantıda sunduğum “Yorum İlkeleri” başlıklı tebliğimin 50’nci sayfasında aynen

“Tereddütli konularda hürriyet lehine yorum yapılır”.

demişim¹⁸.

17. Kemal Gözler, *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, Bursa, Ekin, 2011, c.II, s.506.

Görüldüğü gibi ben “*Tereddütlü konularda hürriyet lehine yorum yapılır*” diyorum Anayasa Uzlaşma Komisyonu ise “*Tereddüt halinde yorum hürriyet lehine yapılır*” diyor. Arada ne fark var? Birinci cümleye ilişkin ise, ben “*Hürriyet asıl, sınırlama istisnadır*” demişim; Anayasa Uzlaşma Komisyonu ise “*Hürriyet esas, sınırlama istisnadır*” demiş. Arada ne fark var?

* * *

Benim yukarıdaki açıklamalarımın pek çok kişiyi ikna etmeyeceğini biliyorum. Onlar şöyle diyecekler: “*Hürriyet esas, sınırlama istisnadır*” cümlesi anayasa hukukunda umumîleşmiş bir bilgidir ve bu cümleyi bu şekilde kurmak konusunda kimsenin tekeli yoktur. Yine diyeceklerdir ki, “*tereddüt halinde yorum hürriyet lehine yapılır*” cümlesi umumîleşmiş bir bilgidir ve bu bilgi kimsenin malı değildir. Bu cümle “*in favorem libertatis*” ilkesinin Türkçesidir. Peki ama bu Latince özdeyişin neresinde “*tereddüt halinde*” kelimesi geçiyor? Dahası bu iki cümlemin benim iki cümlemlerle bu kadar benzer kelimelerle ifade edilmesi bir rastlantı mı? Hadi birinci cümle için böyle bir rastlantı oldu; ikinci cümlede de mi aynı rastlantı oldu? İki rastlantının çakışması mümkün mü? Tüm bunlardan öte, sağduyuyla ve iyi niyetle baktığınızda Anayasa Uzlaşma Komisyonunun bu cümlelerinde benim cümlelerimden bir yararlanma var mı, yok mu?

* * *

Ben Anayasa Uzlaşma Komisyonunun hazırladığı taslak metnin bir genel gerekçesi veya madde gerekçesi olup olmadığını bilmiyorum. Keza böyle bir gerekçe var ise, 41’inci maddenin ilk fıkrası için bana atfı yapıp yapılmadığını da bilmiyorum. Haliyle bana atfı var ise ortada bir problem yoktur. Tersine, durum bu ise kendilerine beni onurlandırdıkları için teşekkür ederim. Ama durum bu değil ise, ortada bir usülsüz alıntı vardır.

* * *

Şüphesiz Anayasa Uzlaşma Komisyonunun hazırladığı taslak metindeki bir maddede bir yazardan alıntılanmış cümleler bulunması, o yazar için büyük bir onurdur. Hele söz konusu cümleler anayasa koyucu tarafından kabul edilir ve anayasa maddesi hâline gelirse bu muhtemelen o yazar için düşünülebilecek en büyük onurdur. Çünkü böyle bir şey, bu yazarın en yüksek iktidar olan kurucu iktidarı etkilemiş, bir anayasa maddesine kaynaklık etmiş olması anlamına gelir.

Ancak bunun için söz konusu anayasa maddesindeki cümlelerin o yazardan alındığı hususunun belirtilmiş olması, o yazarın hakkının teslim edilmiş olması gerekir. Bunun yolu da söz konusu anayasa değişikliği kanun

---

18. Kemal Gözler, “Yorum İlkeleri”, *Anayasa Hukukunda Yorum ve Norm Somutlaşması (Kamu Hukukçuları Platformu 3’üncü Toplantısı)*, Ankara, TBB Kongre Merkezi, 29 Eylül 2012 (<http://www.anayasa.gen.tr/yorum-ilkeleri.pdf>), s.50.

teklifinde ilgili maddenin gerekçesinde söz konusu yazara atıf yapılmasıdır. Atıfsız bir alıntı kim tarafından yapılmış olursa olsun, alıntının sahibini üzer.

Kaynağı gösterilmemiş bir alıntı, bu alıntı isterse kanun koyucu, isterse anayasa koyucu tarafından yapılsın bir usülsüz alıntıdır. Yazarın fikrî haklarını ihlâl eder. Üstelik anayasa veya kanun koyucu tarafından alıntı yapıldıktan sonra bu alıntı, kamu malı hâline gelir; hatta FSEK, m.31 uyarınca gerçekte alıntı olan bu cümlelerden, artık isteyen herkes istediği gibi yararlanabilir. Böyle bir durumda, gerçekte bir yazardan alıntılanmış cümleyi alacak kişiler, artık o yazara atıf yapma yükümlülüğünden kurtulmuş olurlar. Çünkü o cümleyi alırken artık o yazarın ismini değil, anayasanın veya kanunun söz konusu maddesini zikrederler. Hatta FSEK, m.31 nedeniyle alıntılanan bu cümleleri, tekrar yayınlama dahil istedikleri gibi kullanabilirler.

Nitekim şimdiden *Google*'da “*Hürriyet esas, sınırlama istisnadır. Tereddüt halinde yorum hürriyet lehine yapılır*” cümleleriyle arama yapınca karşımıza 47 tane sonuç çıkmaktadır¹⁹ ve bu sonuçlardan hepsi, bana değil, Anayasa Uzlaşma Komisyonunun hazırladığı anayasa taslağına göndermede bulunmaktadır. Muhtemelen bu cümleleri kullanacak kişiler artık bana değil, Anayasa Uzlaşma Komisyonuna atıf yapacaklardır. Oysa bu cümleler, Anayasa Uzlaşma Komisyonun eseri değil, benim eserimdir. “*Hürriyet asıl, sınırlama istisnadır*” ve “*Tereddütlü konularda hürriyet lehine yorum yapılır*” cümlelerini ilk defa ben ifade ettim. Bu cümleler benim malım. Bu cümleler için Anayasa Uzlaşma Komisyonuna değil, bana atıf yapılması gerekir.

* * *

Benim bu bölümde yazdıklarımı egomu tatmin için yazdığımı düşünenler muhakkak çıkacaktır. Şüphesiz ki isteyen herkes benim *niçin* yazdığım konusunda fikir yürütebilir. Bununla birlikte benim “*niçin* yazdığım” sorusunun sorulduğu kadar, benim “*ne* yazdığım” sorusunun da sorulması gerekir. ■

19. <https://www.google.com.tr/#q=%E2%80%9CH%C3%BCrriyet+esas%2C+s%C4%B1n%C4%B1rlama+istisnad%C4%B1r.+Teredd%C3%BCt+halinde+yorum+hukuk%C3%BCrriyet+lehine+yap%C4%B1%C4%B1r%E2%80%9D+> (Arama 20 Ekim 2013 tarihinde yapılmıştır).

Bölüm 15

MUHTEMEL SAVUNMALAR VE BUNLARA KARŞI CEVAPLARIM¹

Bu kitap yayınlanınca, muhtemelen, bu kitapta ismi geçen kişiler, çeşitli argümanlar ileri sürerek kendilerini savunmaya çalışacaktır. Belki bu kişiler kendilerini savunan ve beni eleştiren bir kitap yayınlayacaktır. Ben şimdiden bu kişilerin kendilerini savunmak için ne gibi argümanlar ileri sürebileceğini düşündüm ve bunlara karşı cevaplarımı aşağıda hazırladım.

Belki bu kişiler bu kitaba bir cevap vermeyecek ve bu bölüm gereksiz bir bölüm olarak kalacaktır. Ama ben yine de bu kişilerin muhtemel savunmalarına karşı yeni bir kitap yazmak zorunda kalmamak için şimdiden muhtemel savunmalara karşı cevaplarımı vermek istiyorum.

I. “BENİM KİTABIM BİR ‘BİLİMSEL ESER’ DEĞİLDİR” SAVUNMASI

Ülkemizde kitaplarında usûlsüz alıntılar bulunduğu iddiasıyla karşılaşan yazarların en sık yaptıkları savunma, kendi kitaplarının bir “bilimsel eser” olmadığı, kitaplarının halkı bilgilendirmek için yazılmış bir “popüler kitap”, bir “başucu kitabı” olduğu, yahut öğrenciler için yazılmış “yardımcı ders kitabı” olduğu, bu tür kitaplar için ise kaynak gösterme zorunluluğunun bulunmadığı yolundaki savunmadır.

Bir Örnek: Doğramacı vs. Yazıcı Davası².- Prof. Dr. Hasan Yazıcı, Prof. Dr. İhsan Doğramacı'nın “*Annenin Kitabı*” isimli kitabında Benjamin Spock'un “*Baby and Child Care*” isimli kitabından yapılmış intihaller bulunduğunu iddia etmiştir. Prof. Dr. İhsan Doğramacı, Prof. Dr. Hasan Yazıcı

-
1. Bu bölümün bazı başlıkları geçen Mayıs ayında yayınladığım *Ramazan Çağlayan'ın İdari Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler* (Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013, s.673-697).
  2. *İhsan Doğramacı v. Hasan Yazıcı* davası hakkında bkz.: Zeynel Dinler, *Bilimsel Araştırma ve E-Kaynaklar*, Bursa, Ekin, 7. Baskı, 2012, s.157-162; Kayhan Kantarlı, “İntihal İddialarına Karşı Bir Sığınak: Anonim Bilgi”, *Bilim ve Gelecek*, Sayı 65, 2009 (<http://calmadanoyanmaz.blogcu.com/prof-dr-kayhan-kantarli-intihal-iddialarina-karsi-bir-sigin/9868110>); Togan Kafesoğlu, “İntihale Giriş: 101”, *BirGün - kiTaP*, Yıl 4, Sayı 92, 8 Ocak 2011 (<http://akademikcurume.blogspot.com/2011/01/intihale-giris-101.html>)

cı'ya karşı kendisine hakaret ettiği gerekçesiyle tazminat davası açmıştır. Bu davada Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi, 25 Şubat 2004 tarih ve E.2002/963 ve K.2004/60 sayılı kararıyla bilirkişi raporu doğrultusunda, Prof. Dr. İhsan Doğramacı'nın kitabının

“bilimsel bir eser olmayıp, anonim bilgiler içeren bir başucu kitabı olduğu” ve “bu tür yayınlarda herkese ait fikirler olması nedeni ile dünyadaki uygulamalarda olduğu gibi atf yapılmasına gerek olmadığı”

gerekçesiyle Prof. Dr. Hasan Yazıcı'yı Prof. Dr. İhsan Doğramacı'ya tazminat ödemeye mahkûm etmiştir. Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararı Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 19 Ekim 2004 gün ve E.2004/9987 ve K.2004/11908 sayılı kararıyla³ bozulmuştur. Ancak Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin direnmesi neticesinde dosya Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna gitmiş ve bu Kurul, 10 Mayıs 2006 tarih ve E.2006/4230, K.2006/288 sayılı kararıyla, 4. Hukuk Dairesini değil, Prof. Doğramacı'nın eserinde intihal olmadığına hükmeden Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin direnme kararını onamıştır. Böylece Yargıtay Hukuk Genel Kurul kararıyla, Prof. Dr. İhsan Doğramacı'nın kitabının *“bilimsel bir eser olmayıp, anonim bilgiler içeren bir başucu kitabı olduğu”na “ve bu tür yayınlarda herkese ait fikirler olması nedeni ile dünyadaki uygulamalarda olduğu gibi atf yapılmasına gerek olmadığı”na hükmedilmiştir*⁴.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, Yargıtayın hukuk alanındaki en yüksek kuruldur. Hukuk Genel Kurulunun kaynak gösterme zorunluluğunun sadece “bilimsel kitaplar” için olduğu, “başucu kitapları” için böyle bir zorunluluk bulunmadığı yolunda bir karar vermesi bilim âlemi için fevkalade üzücü ve ülkemizdeki yaygın usûlsüz alıntı meselesine zemin hazırladığı için de memleketimizin bilim ve kültür hayatı bakımından utanç vericidir.

Bir Etik Çelişki.- Doğramacı vs. Yazıcı kararından ilham alarak *“kaynak gösterme zorunluluğu sadece ‘bilimsel eserler’ için geçerlidir ve benim kitabım bir ‘bilimsel eser’ değildir”* yolundaki argümanı ileri sürenler, bu argümanı FSEK'in öngördüğü hukukî ve cezaî yaptırımlardan kaçmak için ileri sürüyorlar. Ancak bu argümanı ileri sürerek, hukukî ve cezaî yaptırımlardan kaçmaya çalışırken korkunç bir *etik çelişki* içine düşmektedirler. Bu argümanı ileri sürenler kaçınılmaz olarak şu sorularla muhatap olacaklardır:

-
3. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 19 Ekim 2004 Tarih ve E.2004/9987 ve K.2004/11908 sayılı Kararı, *İstanbul Barosu Dergisi*, Cilt 79, Sayı 2005/1, s.202-205'den nakleden Filiz Ceritoğlu Sengel, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İntihal ve Esinlenme*, Ankara, Seçkin, 2009, s.96.
  4. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 10 Mayıs 2006 tarih ve E.2006/4230, K.2006/288 sayılı kararına ücretli veri bankalarından ulaşılabileceği gibi ücretsiz olarak çeşitli sitelerden ulaşabilmektedir. Örneğin <http://emsalkararlar.blogspot.com/2009/06/hukuk-genel-kurulu-20064-230-en.html>

“İyi de o zaman kitabınız, bilimsel eser değil ise nedir?” “Bilimsel olmayan bir eserde ne diye akademik unvanınızı kullandınız?” “Amacınız bilime hizmet etmek değil ise, bu kitabı yazmaya sizi ne gibi motifler itti?”

O nedenle bu kitapta ismi zikredilen kişilerin yukarıdaki argümanı kullanmaları normalde olmaması gereken bir şeydir. Ne var ki, son iki yıldır yaşadığım tecrübelerle bakarak, söz konusu kişilerin (özellikle ders kitabı ve sınavlara hazırlık kitabı yazmış olanların) kendi kitaplarının bir “ilim eseri” olmadıkları, kendi kitaplarının bir “ders kitabı” veya “yardımcı ders kitabı” veya “meslek sınavlarına hazırlık kitabı” olduğunu ve böyle kitaplar için kaynak gösterme zorunluluğunun bulunmadığını iddia edeceklerinden hiç şüphem yok. Bu savunma bütün kaynaksız alıntı davalarında dile getirilen standart savunmadır.

Pek muhtemelen Ahmet Nohutçu, Bilal Canatan, Nevzat Sönmez, Fatih Dikici, Turgut Meşe, Rıdvan ve Nazan Çıyrak kitaplarının meslek sınavlarına hazırlanan öğrencilere yardımcı olsun diye hazırlanmış bilimsel bir iddiası bulunmayan “yardımcı ders kitabı” ve hatta “meslek sınavlarına hazırlık kitabı” olduğunu iddia edebilirler.

Öncelikle belirtelim ki, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, 35’inci maddesinde iktibas serbestisi şartlarını düzenlerken ve 71’inci maddesinde de kaynak göstermeden alıntı yapma fiilini müeyyideye bağlarken “eser” kavramını kullanmıştır. Adı geçen Kanunun 1/B maddesinin a bendinde “eser”, “*sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsulleri*” olarak tanımlanmıştır. Bu tanıma göre, bir fikrî ürünün FSEK anlamında bir “eser” sayılabilmesi ve intihale karşı korunabilmesi için şu iki şartı taşıması gerekir: (1) Eser, sahibinin hususiyetini taşımalıdır. (2) İlim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri türlerinden birine girmelidir⁵. Bir eserin “ilim eseri” kategorisine girebilmesi için, bilimde orijinal katkılar yapması, buluşlar yapması gerekmez. Bir eserin “ilim eseri” olabilmesi için o eserin “vasat seviyede ve kabiliyette bir ilim adamının dahi yaratabileceği” nitelikte olması yeterlidir⁶. Bu nedenle, bu kitapta adı geçen kişilerin kitapları da Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu anlamında bir “eser”dir. Ve üstelik FSEK anlamında “ilim eseri” kategorisinde yer alan birer eserdir.

Bir anayasa hukuku veya idare hukuku kitabının “meslek sınavlarına hazırlık” veya “yardımcı ders kitabı” olarak hazırlanması, söz konusu kitabın “eser” niteliği üzerinde bir etkisi olamaz. Bu tür kitaplar da FSEK anlamında

5. Bir ürünün “eser” sayılabilmesinin şartları konusunda bkz.: Tekinalp, *op. cit.*, s.102-119; Öncü, *op. cit.*, s.114-117; Şafak Erel, *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, Ankara, İmaj, 2. Baskı, 1998, s.32-37.

6. Öztan, *op. cit.*, s.113.

bir eserdir ve FSEK'in korumasından istifade ederler ve FSEK'in koyduğu sınırlamalara tâbi olurlar. Aksi takdirde, bütün kitaplar, “meslek sınavlarına hazırlık” veya “derse yardımcı” kitap hâline getirilerek, söz konusu kitapların yazarlarının kitapları üzerindeki malî ve manevî hakları yağmalanabilir. Belirtelim ki, bir kitabı özetleyerek, kısaltarak, o kitabı “meslek sınavlarına hazırlık kitabı” veya “yardımcı ders kitabı” hâline getirme hakkı da asıl kitabın yazarına ait bir haktır.

Ayrıca belirtmek isterim ki, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu 35'nci maddesinde alıntı şartlarını belirlerken, söz konusu eserin niteliği konusunda bir ayırım yapmamıştır. Keza FSEK, m.35'te veya keza bu maddedeki kuralları yaptırma bağlayan FSEK, m.66-71'de iktibas şartları ve kaynak gösterme zorunluluğu bakımından eserler arasında **“bilimsel kitap”, “yardımcı kitap” ve “başucu kitabı” şeklinde bir ayırım yapılmamıştır.** Zaten böyle bir ayırımı objektif olarak yapmanın imkân ve ihtimali yoktur. Kitaplarının bir bilimsel kitap olmadığı, “yardımcı kitap” ve “başucu kitabı” olduğu, bu tür kitaplar için kaynak gösterilme zorunluluğu olmadığı yolundaki savunma, kaynaksız alıntı iddiasıyla karşılaşan yazarların ve yayıncıların çaresizce başvurdukları, ama kanuni ve hukukî temelden mahrum bir savunmadır.

Bir ihtimal, mahkemeler, bu tür savunmalara itibar ederse, bilimsel eserler, FSEK'in korumasından istifade edemez hale geleceklerdir. Zira bu durumda bilimsel kitapların başkaları tarafından yapılmış “yardımcı kitap” veya “başucu kitabı” “sınav kitabı” versiyonları çıkarılabilir. Böyle bir şey, bilimsel eserlerin kötü niyetli yazarlar ve yayınevleri tarafından yağmalanması sonucunu doğurur.

“Özet Kitap” Argümanı.- Yine son iki yıldır edindiğimiz tecrübeyle şunu belirtmek isterim: Usûlsüz alıntı iddiasıyla karşılaşan yazarlar, bazen de, kitaplarıyla asıl kitap arasında belirli benzerliğin bulunduğu iddiasını kabul edip, kendi kitabını, ayrıca kaynak gösterilmesine gerek olmayan basit bir “özet” kitap olduğu, kitapta çeşitli özetlemeler yapıldığını iddia etmektedirler.

Bir kere bu iddia çoğunlukla vakıa olarak da doğru bir iddia değildir. Burada eleştirdiğimiz kitaplardan Ahmet Nohutçu'nun kitabı 1080 sayfa, Adnan Küçük'ün kitabı 610 sayfa, Fatih Dikici'nin kitabı 408 sayfa, Turgut Meşe'nin kitabı 388 sayfa, Bilal Canatan'ın bir kitabı 220, diğer kitabı 210, Nevzat Sönmez'in kitabı 212 sayfadır. Bu hacimdeki kitaplara nasıl olup da “özet kitap” diyeceklerini ben merak ediyorum⁷.

7. Ayrıca not edelim ki, benim 800 sayfalık bir kitabım kalın bulunuyor ve piyasada bunun KPSS, hâkimlik-savcılık sınavlarına hazırlananlara yönelik bir özetine de ihtiyaç duyuluyor ise, bu özeti çıkarma hakkı, kitabımı “sınava hazırlık kitabı” hâline getirme hakkı haliyle bu kitabın yazarı olan bana ait olan bir haktır.

Diğer yanda “özet kitap” savunması, maddî vakıa olarak gerçeği yansıtmadığı gibi, hukuken de geçerli olamayacak bir savunmadır. Çünkü bir kitabın özet kitap olmasının, o kitabın yazarının kaynak gösterme yükümlülüğü üzerinde doğuracağı bir sonuç yoktur. Çünkü, bir kitap ister özet olsun, ister ayrıntılı olsun, ister 80 sayfa ister 800 olsun, **o kitabın içinde alıntı var ise, o alıntının kaynağının gösterilmesi gerekir.** Kaynak gösterme zorunluluğu, sadece 800 veya 80 sayfalık bir kitap için değil, 8 sayfalık ve hatta sekiz paragraflık bir makale için dahi geçerli olan bir zorunluluktur. Yukarıda “Alıntı, Usûlsüz Alıntı ve İntihal” başlıklı üçüncü bölümde açıklandığı gibi (bkz.: s.54-55), FSEK, m.71/1, b.3’te hükme bağlanan “kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma” fiilinin oluşabilmesi için, alıntının miktarının önemi yoktur. Bilerek yapılmış tek bir alıntı, bir kitaptaki tek bir sayfa dahi “kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma” fiilini oluşturur.

II. “KEMAL GÖZLER’İN KİTABI ‘BİLİMSEL ESER’ DEĞİLDİR” SAVUNMASI

Genellikle intihal iddiasıyla karşılaşanlar, sadece kendi kitaplarının “bilimsel eser” olmadığını iddia etmekle kalmıyorlar; kendisinden kaynaklı alıntı yapıldığı iddia edilen kaynak kitabın da bir “bilimsel eser” olmadığını ve hatta sizin kitabınızın bir “derleme eser” olduğunu iddia ediyorlar. Böylece kitabı intihale kurban giden yazar, kitabını korumak için uğraşırken, kendi kitabının bir “bilimsel eser” olduğunu ispatlamak zorunda kalıyor. Neticede tabir caiz ise, hırsız değil, ev sahibi güç durumda kalıyor. İnsanın bir kitabını korumak için açtığı bir davada, korunması istenen kitabın da bir derleme eser olduğunun iddia edilmesi, insanın kendi kitabının bir “bilimsel eser” olduğu yolunda mahkemeye açıklama yapmak zorunda kalması insanın gurunun rencide ediyor.

Benim kitaplarının özgünlüğü ve bilimsel değeri hakkında hüküm vermek bana düşmez. Sadece şunu belirtmek isterim: Burada kendisinden usûlsüz alıntı yapıldığını iddia ettiğim *İdare Hukuku Dersleri* isimli kitabım 2009 yılında, *Anayasa Hukukunun Genel Esasları* isimli kitabım da 2011 yılında Türkiye Bilimler Akademisinden ödül almıştır. İnşallah ülkenin Bilimler Akademisinden ödül almış bu kitapların birer “bilimsel kitap” olmadığı, birer “derleme kitap” oldukları iddia edilmez.

Benim kitabım hiç tartışmasız Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu anlamında bir “ilim eseri”dir. Adı geçen Kanununun 1/B maddesinin a bendinde “eser”, *“sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsulleri”* olarak tanımlanmıştır. Bu tanıma göre, bir fikrî ürünün FSEK anlamında bir “eser” sayılabilmesi ve intihale karşı korunabilmesi için şu iki şartı taşıması gere-

kir: (1) Eser, sahibinin hususiyetini taşımalıdır. (2) İlim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri türlerinden birine girmelidir⁸.

Benim kitabım Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu anlamında bir “eser”dir. Çünkü: (1) Bir kere, benim kitaplarım bir fikrî çabanın ürünüdürler ve kaçınılmaz olarak da benim hususiyetimi taşımaktadır. (2) Diğer yandan, benim kitabım FSEK’de sayılan eser türlerinden biri olan “ilim eserleri” kategorisine girer. Bir eserin FSEK anlamında “ilim eseri” kategorisine girebilmesi için, bilime orijinal katkılar yapması, buluşlar yapması gerekmez. Bir eserin “ilim eseri” olabilmesi için o eserin “vasat seviyede ve kabiliyette bir ilim adamının dahi yaratabileceği” nitelikte olması yeterlidir⁹. Bu nedenle benim kitaplarım, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu anlamında bir “eser”dir.

“**Tevil Yollu İkrar**”.- Diğer yandan benim kitabımın bir “bilimsel eser” olmadığını iddia edenler mantıksal bir çelişki içine düşüyorlar. Zira, böyle bir argüman, bir yazar tarafından ancak kendisinin kitabında benim kitabımdan alıntılar olduğu vakıası *kabul edildikten sonra* ileri sürülebilecek bir argümandır. Bir yazarın benim kitabımın bilimsel eser olmadığı ve dolayısıyla kendisinden serbestçe alıntı yapılabileceğini iddia etmesi, *söz konusu yazarın bu kitaptan kaynak göstermeksizin alıntı yaptığını itiraf etmesi anlamına gelir*. Benim usûlsüz alıntı ile suçladığım bir yazarın kalkıp, “Kemal Gözler’in kitabı bir bilimsel eser değildir” demesi, o yazarın benim kitabımdan kaynaklı alıntı yaptığını tevîl yoluyla ikrar ettiği anlamına gelir. Böyle bir durumda, alıntı yapılan kitabın bilimsel eser olduğu ispatlandıktan sonra, mahkeme bir başka araştırma yapmaksızın intihalin bulunduğuna karar vermesi gerekir.

III. “SÖZ KONUSU KİTAPTAKİ BİLGİLER ANONİM BİLGİLERDİR VE ANONİM BİLGİLER İÇİN KAYNAK GÖSTERME ZORUNLULUĞU YOKTUR” SAVUNMASI

Kaynaksız alıntı iddiasıyla karşılaşan yazarların yaptıkları en yaygın üçüncü savunma kaynaksız alıntıya örnek olarak gösterilen alıntılardaki bilgilerin “*anonim bilgiler*” olduğu, bu tür bilgileri herkesin yazabileceği, bunlar için de kaynak gösterilmesine gerek olmadığı savunmasıdır.

Şüphesiz ki, anayasa ve idare hukukunda herkesçe bilinen, “iki kere iki dört eder” misali anonimleşmiş bilgiler verilirken kaynak gösterilmesine gerek yoktur. Bu tür “*umumîleşmiş bilgiler*”i her yazar, bir başka yazara atf

8. Bir ürünün “eser” sayılabilemesinin şartları konusunda bkz.: Tekinalp, *op. cit.*, s.102-119; Öncü, *op. cit.*, s.114-117; Şafak Erel, *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, Ankara, İmaj, 2. Baskı, 1998, s.32-37.

9. Fırat Öztan, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, Ankara, Turhan Kitabevi, 2008, s.113.

yapmadan da verebilir. Ancak bir yazarın diğer yazara atıf yapmadan bir umumî bilgiyi verebilmesi için, bu yazarın bu bilgiyi, diğer yazarın ifadelelerinden yararlanmadan, oturup emek verip kendi cümleleriyle kaleme alması gerekir. İşte bu kitapta eleştirilen yazarların yapmadığı şey de budur: Anayasa ve idare hukukunda bilinen bir bilgiyi kendisi, kendi ifadeleriyle kaleme almamakta, benim ifadelerimi kopyalayarak aktarmaktadırlar. Eğer bu yazarlar söz konusu bilgileri, benim ifadelerimi kopyalamadan, kendi ifadeleriyle dile getirmiş olsaydı, söz konusu örneklerde bu yazarların cümleleri benim cümlelerimden kaçınılmaz olarak çok farklı olurdu. Oysa yukarıda pek çok örneğini verdiğim gibi içerik olarak bilgi umumîleşmiş bir bilgi olsa dahi söz konusu yazarın cümleleriyle benim cümlelerim arasında rastlantıyla açıklanamayacak derecede benzerlik bulunmaktadır.

Bir Örnek: İdare hukukunda “iptal davasının sonuçları” aşağı yukarı bütün idare hukuku kitaplarında bulunan standart bir konudur ve bu konuda verilen bilgiler çok büyük ölçüde umumîleşmiş bilgilerdir. Dolayısıyla her yazar, bir başka yazara atıf yapmaksızın bu konudaki bilgileri verebilir. Ama bunun için bu bilgileri kendi cümleleriyle ifade etmesi gerekir. Şimdi Bilal Canatan’ın şu paragrafına bakalım:

Canatan, *İdare Hukuku, op. cit., 2012, s.169-170:*

İptal Davasının Sonucu: İdare mahkemesi iptal davası sonucunda başvuruyu reddeder, ya da dava konusu işlemi iptal eder. İptal kararı dava konusu işlemi yapıldığı andan itibaren ortadan kaldırır. Yani iptal kararları geçmişe etkilidir. İptal kararıyla birlikte işlem yapılmamış gibi, eski durum geriye gelir. Düzenleyici işlemler (tüzük, yönetmelik) iptal edilmişse bundan üçüncü kişiler de yararlanır. Zira iptalden sonra bu işlemler yürürlükten kalkarlar. Ancak, bir bireysel idari işlem iptal edilmişse, bundan kural olarak sadece davacı yararlanır; iptal kararı aynı veya benzer durumda olan dava açmamış üçüncü kişileri kural olarak etkilemez.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.835:*

C. İPTAL DAVASININ SONUÇLARI

İdare mahkemesi iptal davası sonucunda *başvuruyu reddeder*, ya da *dava konusu işlemi iptal eder*. ... İptal kararı dava konusu işlemi yapıldığı andan itibaren ortadan kaldırır. Yani iptal kararları geçmişe etkilidir. İptal kararıyla birlikte işlem yapılmamış gibi eski durum geriye gelir. ... Düzenleyici

işlemler (tüzük, yönetmelik) iptal edilmişse bundan üçüncü kişiler de yararlanır. Zira iptalden sonra bu işlemler yürürlükten kalkarlar. Ancak, bir bireysel idarî işlem iptal edilmişse, bundan kural olarak sadece davacı yararlanır; iptal kararı aynı veya benzer durumda olan dava açmamış üçüncü kişileri kural olarak etkilemez.

Görüldüğü gibi, Bilal Canatan'ın yukarıdaki dört cümlesi de benim kitabımdaki cümleler ile noktası virgüline, kelimesi kelimesine aynıdır. Bu paragrafta verilen bilgilerin umumî bilgiler olması, kaynak gösterme zorunluluğu üzerinde bir etki doğurmamaktadır. Çünkü, söz konusu bilgileri Bilal Canatan emek verip kendisi kaleme alma zahmetine dahi katlanmamış, benim cümlelerimden bire bir kopyalamıştır. Eğer Bilal Canatan, bu umumî bilgileri kendi cümleleri ile ifade etmeye çalışmış olsaydı, bu cümleler kaçınılmaz olarak az çok benim cümlelerimden farklı olurdu. Oysa cümleler arasında tek bir kelime olsun farklılık yoktur. Ortada bir “aynen alıntı” vardır. Bu alıntının hem kaynağının gösterilmesi gerekir, hem de tırnak içinde verilmesi gerekirdi. Oysa Bilal Canatan bu alıntıyı ne tırnak içinde vermekte, ne de alıntının kaynağını göstermektedir.

Özetle, *umumîleşmiş bir bilgi, bir başka yazarın ifadeleri kopyalanarak aktarılamaz. Aktarılsa bunun kaynağının gösterilmesi gerekir.* Zira sadece bir bilginin içeriği değil, ifade edilişi de, ifade eden yazarın hususiyetini gösterdiğine göre bir fikri eserdir ve FSEK tarafından korunur.

IV. “RASTLANTI SONUCU BENZERLİK VARDIR” SAVUNMASI

Usûlsüz alıntı iddiasıyla karşılaşan yazarların yaptıkları en yaygın dördüncü savunma, usûlsüz alıntıyı ispat için örnek gösterilen paragraflar arasında *rastlantı sonucu basit bir benzerliğin bulunduğu, paragraflar aynı konuda yazıldığı için de böyle bir benzerliğin bulunmasının normal olduğu* yolundaki savunmadır.

Bu savunmanın benim iddialarımla ilgili olarak doğru olup olmadığını anlamak için, bu savunmanın ilişkin olduğu her somut alıntı örneğine tekrar bakmak gerekir. Ben usûlsüz alıntılara yukarıda yüzlerce örnek verdim.

Her somut örnekte, benim ve ilgili yazarın paragrafları arasındaki benzerliğin bir rastlantı sonucu olup olamayacağı sorusunu okuyucunun kendisine sorması gerekir. Kanımca yukarıda verdiğim yüzlerce örneğin istisnasız hepsinde rastlantı sonucu olamayacak derecede benzerlik bulunmaktadır. Zaten burada eleştirdiğim kişilerin kitapları ile benim kitaplarım arasındaki benzerlikler burada verdiğim örneklerden ibaret değildir. Daha pek çok ben-

zerlik vardır. Ben rastlantı sonucu olarak görülebilecek benzerlikleri yukarıda usûlsüz alıntı örneği olarak zaten almadım. Eğer “rastlantı sonucu benzerlik” savunması gelirse, yukarıda verdiğim yüzlerce örnekten herhangi birine bakınız ve bu örnekte üstteki kutudaki paragraf ile alttaki kutudaki paragraf arasındaki benzerliğin bir rastlantı sonucu olup olamayacağını kendinize sorunuz. Dediğim gibi, bu konuda, özel bir örnek göstermeyi gereksiz görüyorum. Bu kitapta gösterilen herhangi bir örneğe bakılabilir. Bu örneklerle bakınız göreceksiniz: Alıntı ürünü paragraflar ile kaynak paragraflar ya cümle cümle, kelime kelime birbirinin aynısı; ya da aralarında çok büyük ölçüde kelime kelime benzerlik var. Bazen her iki paragrafta 30 kelimenin 28’i aynı, bazen 30 kelimedenden 20’si aynı. Yüksek oranları örnek göstermeden şu soruyu sorayım: 10 kelimelik bir cümleyi iki yazarın birbirinden habersiz olarak noktası virgüline anı şekilde kurma ihtimali nedir? Bu ihtimal bu iki yazarın geceleri aynı rüyayı görme ihtimalinden veya lotoda 49 üzerinden 6 tutturma ihtimalinden daha düşük bir ihtimaldir.

V. “AYNİYET DEĞİL, BENZERLİK BULUNDUĞU” SAVUNMASI

Usûlsüz alıntı iddiasıyla karşılaşan yazarların yaptıkları en yaygın beşinci savunma, usûlsüz alıntı ile ilgili iddiayı kısmen kabul edip, söz konusu paragraflar arasında sadece bir *benzerliğin* bulunduğu, *ayniyetin* bulunmadığını iddia etmeleridir.

“Ayniyet değil, benzerlik bulunduğu” savunmasına karşı şunları söylemek isterim: *Bir kere bu argüman, maddî vakıa olarak doğru bir argüman değildir.* Yukarıda verdiğimiz pek çok örnekte birer “aynen alıntı” vardır. Bu örneklerde cümle cümle, kelime kelime yapılmış alıntılar söz konusudur ve “tam bir ayniyet” bulunmaktadır. Mesela Serdar Özgüldür’ün yaptığı alıntılarının neredeyse tamamında tam bir ayniyet vardır. Örnek olarak Bölüm 8’de Serdar Özgüldür’ün Ömer Anayurt’tan yaptığı alıntılardan herhangi birine bakılabilir. Keza tam bir ayniyet olmasa bile, yukarıda verdiğimiz alıntılarının ezici çoğunluğunda tama yakın benzerlikler vardır. Çoğunlukla 30-40 kelimelik paragraflar, birkaç kelime dışında alıntı ürünü kitapta ve kaynak kitapta aynıdır. Paragrafın içinde cümleler ve cümlelerin içinde kelimeler birkaç kelime farkla aynıdır.

İkinci olarak, bu argüman vakıa olarak doğru olsa bile, *hukuken geçersiz bir argümandır.* Zira bu argüman, mantık bakımından bir safsata örneğidir. Çünkü, bir cümlenin “alıntı” olması için, bir yazardan diğer yazar tarafından noktası virgüline, kelime kelime, aynen alınması şart değildir. Diğer bir ifadeyle, bir paragrafın diğer bir paragraftan alınmış olduğunu söyleyebilmek için, *bu iki paragraf arasında “aynılık bulunması şartı” diye bir şart yoktur.*

Zira, yukarıda birinci bölümde ayrıntılarıyla gördüğümüz gibi, bir alıntı ay-
nen yapılabileceği gibi, mealen, yani yazarın kendi cümleleriyle de yapılabil-
dir. “*Mealen alıntı*” da bir “*alıntı*”dır ve bu alıntının da kaynağının göste-
rilmesi gerekir. Kaynak gösterme zorunluluğu için, alıntılanan cümle ve pa-
rağrafların, alıntı yapılan kitaptaki sırayla aynı şekilde geçmesine gerek yok-
tur. Ünal Tekinalp’ın belirttiği gibi, “*esasî değiştirmeyen farklılıklarla, sırayı
değiştiren oynamalarla yapılan aktarma da bu madde [m.71] anlamında ‘ik-
tibas’tır*”¹⁰. Yine Profesör Tekinalp’ın isabetle vurguladığı gibi, “*eserde bö-
lümün... dizimindeki değişiklikler (takdim tehir) halinde de intihal var-
dır*”¹¹.

Özetle kaynağı gösterilmemiş “mealen alıntı” intihal teşkil eder. Dolayı-
sıyla iki cümle arasında “aynılık” bulunduğu ispatına gerek yoktur; “sa-
dece benzerliğin” gösterilmesi de ortada alıntı bulunduğu ispatı için ye-
terlidir. İki paragraf arasında rastlantıyla açıklanamayacak derecede bir ben-
zerlik var ise, tarih olarak sonraki tarihli paragrafın önceki tarihli paragraftan
alınmış olduğuna karine vardır.

VI. “BEN ZATEN KEMAL GÖZLER’E DE ATIF YAPTIM” SAVUNMASI

Usûlsüz alıntı iddiasıyla karşılaşan yazarların başvurdukları diğer klasik
bir savunma da kendisinden usûlsüz alıntı yapıldığı iddia edilen kitaba atf
yaptıkları savunmasıdır. Şüphesiz yüzlerce sayfalık bir kitapta, yüzlerce alın-
tının bulunduğu bir durumda, usûlsüz alıntıya kurban giden kitaba atf da
yapılmış olabilir.

Ama bu yazarların bana (veya Serdar Özgüldür’ün Ömer Anayurt’a)
birkaç atf yapmış olmaları kitaplarındaki usûlsüz alıntı problemini çözme-
mektedir. **Çünkü:**

1. Bir kere, atf, her alıntı için ayrıca yapılması gereken bir şeydir. Do-
layısıyla bazı alıntılar için atf yapılmış olması, atıfsız alıntıları hukuka aykırı
alıntı olmaktan çıkarmaz. Kaynağı gösterilmiş alıntılara komşu olan, ama
kaynağı gösterilmemiş olan alıntılar bakımından FSEK, m.71/1, b.3’te hük-
me bağlanan “kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma” durumuna vücut
verir.

Örneğin Ahmet Nohutçu’nun kitabının *İdare Hukuku* (Ankara, Savaş
Yayıncıları, 8. Baskı, 2012) isimli kitabının 439-459’uncu sayfaları arasında
yer alan 20 sayfalık “Kolluk Hizmetleri” başlıklı *Sekizinci Bölüm* yukarıda

10. Tekinalp, *op. cit.*, s.156.

11. *Ibid.*

(bkz. s.201-250) açıklandığı üzere, gerek plân olarak gerek içerik olarak benim *İdare Hukuku Dersleri* (Bursa, Ekin, 2010) isimli kitabımın 577 ilâ 612'nci sayfaları arasında yer alan "Kolluk" başlıklı "Onuncu Bölüm"den aktarılmıştır. 20 sayfa uzunluğunda bir aktarmayı yaparken Ahmet Nohutçu benim kitabıma **sadece 4 adet atıfta** bulunmuştur (s.450, dipnot 145; s.454, dipnot 146, s.147, dipnot 584; s.457, dipnot 586). 4 atıfla haliyle 20 sayfa alınamaz. Bu 4 atfın bağlı olduğu paragraflar dışındaki paragraflar bakımından ortada "kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma" durumu söz konusudur. Ünal Tekinalp'in dediği gibi, "*bir atıfla sayfaları aktarma aşırmadır*"¹². Yukarıda listede verilen bütün örneklere tek tek bakılabilir.

2. Dahası, bir alıntının sadece kaynağını göstermek yetmez, kaynağın, dürüst bir şekilde gösterilmesi gerekir. Zira, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 71'inci maddesinin ilk fıkrasının 5'inci bendi "*bir eserle ilgili olarak yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme*" hâlini hükme bağlamıştır. Yukarıda örneğini verdiğimiz bazı durumlarda yazarlar, aldatıcı nitelikte atıf yapmaktadırlar.

Örneğin Serdar Özgüldür'ün Ömer Anayurt'a atıf yaptığı bazı örneklerde, *alıntı sadece ve sadece Ömer Anayurt'tan yapılmıştır; sadece Ömer Anayurt'a atıf yapılması gerekirken, Serdar Özgüldür, dipnotta Ömer Anayurt'un isminin yanında ve çoğunlukla onun isminden önce alakalı alakasız daha pek çok yazarın ismini saymaktadır*. Bunlar yanlış ve aldatıcı atıflardır. Örnek olarak Bölüm 8, Örnek 16, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 35, 43, 46, 47, 48, 49'a bakılabilir.

3. Diğer yandan bir alıntının kaynağı gösterilmiş olsa bile, bu alıntının Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinde öngörülen şartlara uygun olması gerekir. Yukarıda birinci bölümde gördüğümüz gibi:

a) 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin ilk fıkrasının ilk bendine göre, alıntı, bir eserin "*bazı cümle ve fıkralarının*" bir başka esere alınmasıyla sınırlı olmalıdır. Bazı cümle ve fıkraları aşan alıntı, kaynak gösterilerek dahi yapılamaz.

Aşağıda Bölüm 7'de gösterildiği gibi Ali Rıza Çoban, *Anayasayı Değiştirme Yetkisi* (Ankara, Adalet Yayınevi, 2011) isimli kitabında, Kostas Chryssogonos'un "*Popular Involvement in Constitution-Making*"¹³ başlıklı toplam 17 sayfa ve 29 paragraftan oluşan bu makalesinin en az yarısını almıştı. Bölüm 7'de Örnek 1, 2, 4, 5, 6, 8, 10, 11 ve 12'e bakılabilir.

12. *Ibid.*, s.157.

13. *European Review of Public Law*, Vol. 20, No. 4, Winter 2008, s.1299-1316.

b) İkinci olarak Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35’inci maddesinin ilk fıkrasının 3’üncü bendine göre, alıntı “maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla” yapılmalıdır (m.35/1, b.3). Mesela Adnan Küçük’ün *Anayasa Hukuku* (Ankara, Orion, 2. Baskı, 2012) isimli kitabının 115 ilâ 120’nci sayfaları arasında yer alan “II. Yorum ve Bazı Yorum İlkeleri” başlıklı kısım, bütünüyle benim *Anayasa Hukukunun Genel Esasları: Ders Kitabı* (Bursa, Ekin, 2. Baskı, 2011) isimli kitabının 84 ilâ 99’uncu sayfalarından alınmıştır. Üstelik bu kısımda Adnan Küçük bana tek bir atıf yapmamıştır. Gerçi bu kısımda benden aldığı her paragrafın kaynağını göstermiş olsaydı bile, bu kısım yine de hukuka uygun hâle gelmezdi; çünkü Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35’inci maddesinin ilk fıkrasının 3’üncü bendine göre, iktibas, “maksadın haklı göstereceği nispet dâhilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla” yapılır. Burada ise Adnan Küçük’ün kendisinin oluşturduğu bir münderecat zaten yoktur. Bu başlık altında Adnan Küçük’ün benden aldığı paragrafları çıkarınız, geriye bir şey kalmaz.

c) Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35’inci maddesinin son fıkrasına göre “*iktibasın belli olacak şekilde yapılması lazımdır*”. Alıntının belli olacak şekilde yapılması şartı açısından, alıntının “aynen alıntı” ve “mealen alıntı” olmak üzere iki türü arasında ayırım yapmak gerekmektedir. Aynen alıntılarda kaynak göstermek yetmez, alıntı olan cümle veya cümlelerin tırnak içinde italik olarak veya girintili paragraf olarak dizilmesi gerekir. Neredeyse bu kitapta eleştirilen yazarların hiçbiri bu kurala uymamaktadır: Örnek olarak Nevzat Sönmez’e ilişkin Bölüm 6, Örnek 1, 2, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16, 17, 20, 21, 22’ye bakılabilir.

VII. “KAYNAK GÖSTERMEYİ UNUTMUŞUM” SAVUNMASI

Nihayet usûlsüz alıntı iddiasıyla karşılaşan yazarların başvurdukları sık savunmalardan birisi de kaynak göstermeyi yanlışlıkla unuttukları veya teknik bir sebeple dipnotun kendisinin veya dipnottaki kaynağın silindiği yolundaki savunmalardır.

Hata insana mahsus. Şüphesiz her yazar yaptığı bazı alıntılarının kaynağını göstermeyi unutmuş olabilir. Bu herkesin başına gelebilecek mazur görülmesi gereken bir şeydir. Ama unutmama, bir alıntı için olur, iki alıntı için olur, üç alıntı için olur; bilemediniz beş alıntı için olur. Yüzlerce alıntı için olmaz.

Burada şu hususun altını çizmek isterim: Bir yazarın diğer bir yazardan usûlsüz alıntı yapıp yapmadığı hususu, haliyle bir kitaptan cımbızla çekip alınan bir paragraf üzerinden ispatlanması iyi niyet kurallarıyla bağdaşmaz.

Gerçekte alıntı olan bir paragrafın şu ya da bu şekilde kaynağının gösterilmesi unutulmuş olabilir. Şüphesiz bu olmaması gereken bir hatadır. Ama her yazarın başına gelebilir. Usûlsüz alıntı sorunu için asıl anlamlı olan şey, kaynağının gösterilmesinin şu ya da bu sebepten unutulmuş olan bir iki alıntıdan ziyade, kaynaklı alıntılarının art arda, sistemli bir şekilde devam etmesidir. Okuyucu benim bu kitapta isimleri geçen yazarlardan usûlsüz alıntıya örnek gösterdiğim cümlelerin cımbızla çekilmiş cümleler olduğunu sanmamalıdır.

Yukarıda üçüncü bölüm ilâ onüçüncü bölümlerde verilen yüzlerce örnek incelenirse görülecektir ki, bu alıntılarının ezici çoğunluğu birbiriyle ardışık bir şekilde gitmektedir. Bu alıntılardan bazen üçü dördü aynı sayfada bulunmaktadır. Bu husus, bu alıntılardaki usûlsüzlüğün, bir hatadan değil, sistemli ve bilinçli bir tutumdan kaynaklandığını gösterir.

Nihayet, bazen yazarlar, usûlsüz alıntının *aceleden kaynaklandığı* yolunda savunma yaparlar. Şüphesiz gerçekten kaynağın gösterilmesi aceleden unutulmuş olsa bile bu bir mazeret teşkil etmez. Ben bu konuda bir tutarsızlığa da işaret etmek istiyorum: “Aceleden unutmuşum” argümanı *kaynaklı alıntılar* için geçerli olabilecek bir argümandır. Yukarıda incelenen bazı yazarların bazı örneklerinin bir kısmı kaynaklı alıntı değil, *yanlış veya aldatıcı kaynak gösterilerek yapılmış alıntılardır*. Bu tür alıntılar için haliyle “aceleden kaynaklı” argümanı geçerli olabilecek bir argüman değildir. Örnek olarak Bölüm 8’de Serdar Özgüldür’e ilişkin Örnek 1-3, 15, 17-21, 24, 30, 31, 33, 34, 36-41, 44, 45, 50-76’ye bakılabilir. Bu örneklerde Serdar Özgüldür, gerçekte alıntıyı Ömer Anayurt’tan yapmakta, ama atfı başka yazarlara yapmaktadır. Bu örneklerde alıntı gerçekte Ömer Anayurt’tan yapılmış olmasına rağmen, Serdar Özgüldür, Ömer Anayurt’a değil, başka yazarlara atf yapmaktadır. Acelesi olan bir yazara, dipnotta asıl yazarın adını silip yerine bir başka yazarın adını yazmak zaman kazandırmaz. Dipnotta gerçek alıntı yapılan yazarın adını silip, onun yerine bir başka yazarın adını yazmak ancak bilinçli ve kasten yapılabilecek bir şeydir.

VII. “TENCERE DİBİN KARA” SAVUNMASI

Nihayet intihal iddiasıyla karşılaşan yazarların başvurdukları en klasik savunma “*tencere dibin kara, seninki benden kara*” savunmasıdır. Usûlsüz alıntılarla suçlanan yazar, suçlayan yazarı da usûlsüz alıntı yapmakla ve usûlsüz alıntıya kurban giden kitabı da orijinal bir kitap olmamakla suçlar.

Şimdiye kadar pek çok eleştiriyle karşılaştım. Ama özgünlük noktasında bir eleştiriyle karşılaştığımı hatırlamıyorum. Tersine fikirlerimin fazla keskin olduğu yolunda eleştirildim. Yine şimdiye kadar kitaplarımda usûlsüz alıntı bulunduğu yolunda veya atıflarımın dürüstlüğü ve düzgünlüğü noktasında da

tek bir eleştiriyi karşılaştım. Tersine kitaplarımda gereğinden fazla atıf bulunduğu, dipnotlarının sayfaların yarısını kapladığı, atıflarımın kitaplarımı sevimsiz hâle getirdiği yolunda eleştirilerle karşılaştım. Nihayetinde, kendi kitabımı övmek benim üzerime vazife değil. Kitabımın özgünlüğü, bilimsel değeri ve Türk idare hukukuna katkısı konusundaki nihaî hükmü okuyucular verecektir.

VIII. BENİM KİŞİLERLE UĞRAŞTIĞIM İDDİASI VE BUNA KARŞI CEVABIM

“Muhtemel Savunmalar ve Bunlara Karşı Cevaplarım” başlıklı bu bölümü bitirirken, benim kitaplarımı eleştirdiğim kişilerden değil, iyiniyetli, dürüst ve fevkalade değerli bilim insanı olan bazı meslektaşlarımdan gelen bir genel savunma ve bana yönelttikleri bir eleştiriye de cevap vermek isterim. Değerli bir meslektaşım bana aşağı yukarı şunları söyledi: “Şu an yürütmekte olduğun mücadele, kişiler üzerinden yürüttüğün bir mücadele. Bu tür mücadelede ister istemez nefis araya girmektedir. Hatta yer yer, zaman zaman kişisel sürtüşmelere dönüşmektedir. Bence buna gerek yok. En etkili mücadele sorunun kaynağını kurutmaktır”.

Şüphesiz ki, bu sözlerde vakıa olarak bir doğruluk payı vardır. Daha önce yazdığım iki kitapta ve elinizde tuttuğunuz bu kitapta haliyle kişiler var. Ancak tüm samimiyetimle söyleyeyim ki, bu kişilerle benim onların kitaplarındaki usûlsüz alıntıları görmemden önce en ufak bir meselem olmamıştır. İstemem; ama belki bu mücadeleye nefis de karışmıştır. Bu mücadele sürecinde kişisel sürtüşmelerin ortaya çıktığı da bir vakıadır. Peki ama usûlsüz alıntı sorunuyla, işe kişileri karıştırmadan, genel olarak nasıl mücadele edilecektir? Usûlsüz alıntı mahsûlü kitaplar eleştirilmeden, usûlsüz alıntı örnekleri tek tek tespit edilip gösterilmeden, usûlsüz alıntı sorununun kaynağı nasıl kurutulacaktır? Bu zorunun kaynağını genel olarak kurutmanın yolu nedir? Usûlsüz alıntı yapanlar, bu usûlsüz alıntıları bir bilgi eksikliğinden mi yapıyorlar? Usûlsüz alıntıya karşı bir “genel af” mı ilân edeceğiz? “Genel af”tan sonra, artık sorunun kaynağı kurudu deyip, her şeye yeniden mi başlayacağız? Bu “genel af”tan sonra artık usûlsüz alıntı olmayacağını bize kim garanti edecek? ■

Bölüm 16

MUHTEMEL TEPKİLER

“Yanlış, bataklık gibidir, çırpındıkça batar insan”¹.

Bu kitap yayınlanınca, muhtemelen, bu kitapta ismi geçen kişilerden çeşitli tepkiler alacağım.

Şimdiye kadar bu konuda bazı tecrübelerim oldu. Keza intihal iddiasıyla şikayette bulunan veya dava açan bazı arkadaşlarımla başına gelenleri de biliyorum. Bu kitapta ismi geçen kişileri tenzih ederek ve genel olarak şunları söylemek isterim: Böyle durumda genellikle, kendi kitabının usûlsüz alıntı yapıldığını iddia eden kişiler, hele dava açmışlarsa veya şikayette bulunmuşlarsa, çeşitli tuhaf e-mailler ve telefonlar alıyorlar. Keza birileri, bu yazarın yakınları veya arkadaşları vasıtasıyla onunla bağlantı kurmaya çalışıyor. Çoğunluğu kendi arkadaşlarından olmak üzere, arı kovanına çomak sokan bu yazara yaptığı şeyin tehlikeleri bir bir açıklanıyor. Hatta bazı yüksek makamları işgal eden kişiler bu konularda o kişiye telefon edebiliyor veya onunla bu konuyu görüşmek isteyebiliyorlar. Örnek olarak 8 Temmuz 2013 Pazartesi günü benim başıma gelen böyle bir olay hakkında yukarıda s.449-450’ye bakılabilir.

Şunu açıkça söylemek isterim: Bana gelebilecek tuhaf e-mailler ve telefonlarla ilgili derhal savcılığa şikayette bulunacağım. Kim aracılık yapmak isterse istesin, aracılık etmeye teşebbüs edenler isterse yüksek makamlardan olsunlar, talepleri suç teşkil etmese bile, taleplerini ve kimin adına ne ricada bulunmaya teşebbüs ettiklerini derhal www.anayasa.gen.tr’den açıklayacağım. Keza daha sonra da bunları basılı olarak da yayınlayacağım.

Bu kitapta adı geçen kişilerin böyle şeylere teşebbüs edeceklerine ben ihtimal vermem. Onları tenzih ederim. Onların bana karşı bir tepkide bulunacaklarsa tepkilerini hukukî yollardan vereceklerini tahmin ederim. Örneğin bana karşı kendilerine hakaret ettiğim iddiasıyla dava açabilirler. Keza

---

1. Devlet Bahçeli, *Ortadoğu Gazetesi*, 26 Haziran 2008 (<http://www.ortadoguzetesi.net/haber.php?id=6921>). Bataklıkta insanların veya hayvanların çırpındıkça battığı gözlemi üzerine kurulu pek çok söz var. Belki bunlardan en güzeli Mevlana’ya ait: “Gönül ve aşk meselelerinde akıl, bataklığa düşmüş eşek gibidir; çırpındıkça batar” (Nakleden: Ö. Ahmet Sait Akçay (Ed.), *Tuğrul İnancı ile Gönül Sohbetleri*, İstanbul, Sufi, 5. Baskı, 2011, s.8).

bu kitabın internete koyacağım dijital versiyonunun internetten kaldırılması için sulh ceza mahkemesinden talepte bulunabilirler. Bu iki konuda şimdiden birkaç şey yazmak isterim:

I. 5651 SAYILI KANUNA GÖRE YAYIN İÇERİĞİNİN KALDIRILMASI TALEBİ

Bu kitap kağıt nüsha olarak yayınlanır yayınlanmaz bu kitabı internet ortamında da yayınlayacağım. Kitabı www.anayasa.gen.tr veya www.idare.gen.tr'ye koyacağım ve aynı zamanda *Google Books*'ta da yayınlamaya çalışacağım.

Ülkemizde basılı kitapları yasaklamak ve toplatmak çok kolay olmasa da, internet ortamında yayınlanan kitapları yayından kaldırtmanın çok kolay bir yolu var: Bu yol, 4 Mayıs 2007 tarih ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 9'uncu maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir.

“MADDE 9- (1) İçerik nedeniyle hakları ihlâl edildiğini iddia eden kişi, içerik sağlayıcısına, ... başvurarak kendisine ilişkin içeriğin yayından çıkarılmasına ... isteyebilir. İçerik veya yer sağlayıcı kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki gün içinde, talebi yerine getirir. Bu süre zarfında talep yerine getirilmediği takdirde reddedilmiş sayılır.

(2) Talebin reddedilmiş sayılması halinde, kişi onbeş gün içinde yerleşim yeri sulh ceza mahkemesine başvurarak, içeriğin yayından çıkarılmasına... karar verilmesini isteyebilir. Sulh ceza hâkimi bu talebi üç gün içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Sulh ceza hâkiminin kararına karşı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir”.

Muhtemelen bu kitapta adı geçen kişilerden bazıları bu yola teşebbüs edecekler ve kendi ikametgahlarındaki sulh ceza mahkemesine başvurarak söz konusu kitabın yayından çıkarılmasına karar verilmesini isteyeceklerdir. Bu istem karşısında, sulh ceza mahkemesi hakimi, duruşma yapmaksızın ve dahası bana savunma hakkı tanınmadan talep hakkında karar verecek, söz konusu kitabın internetteki yayından kaldırılmasına veya talebin reddine karar verecektir. Ben bu karardan ancak verildikten sonra haberdar olacağım.

Ben ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 9'maddesinde öngörülmüş usûl hakkında şunları söylemek isterim. Bu usul, istisnaî bir usûldür ve bu usûl ancak açık ve apaçık bir ihlâl durumunda kullanılabilir. Benim bu kitapla söz konusu kişilerin kişilik haklarını ihlâl ettiğim iddiası apaçık bir iddia değildir. Ben bu kitapta bazı kişilerin kitaplarında usûlsüz alıntılar bulunduğunu iddia ediyor ve iddialarımı ispatlamak için somut örnekler veriyorum. Benim bu iddialarımın hakaret teşkil

edebilmesi için, bunların “haksız fiil” teşkil etmesi gerekir. Bunun için ise bu iddialarımın gerçek dışı ve hukuka aykırı iddialar olması gerekir. Bu iddiaların gerçek dışı ve hukuka aykırı iddialar olup olmadığı hususu hakkında ise 4 Mayıs 2007 tarih ve 5651 sayılı Kanunun 9’uncu maddesinde öngörölmüş bir istisnai usülle (örneğin duruşma yapmaksızın ve karşı tarafı dinlemeksizin) karar verilemez. Bu husus hakkında normal bir davanın açılması ve bilirkişi incelemesi yapılması gerekir. Dolayısıyla, kanımca, 5651 sayılı Kanunun 9’uncu maddesinde öngörölmüş usül ile, söz konusu yazarların kitaplarında usülsüz alıntılar bulunduğu iddiası temelinde yazılmış bir eleştiri kitabının yayından kaldırılması hakkında karar verilemez.

Diğer yandan şu hususu da belirtmek isterim: 5651 sayılı Kanunun 9’uncu maddesinde öngörölmüş usüle göre verilecek olan yayın içeriğinin kaldırılması kararı, yayının *internet ortamından kaldırılmasına* ilişkindir. Hakkında böyle bir karar verilmiş olan kitap, *basılı kitap* olarak dağıtılmaya devam edecektir. 5651 sayılı Kanunun 9’uncu maddesindeki usülle sulh ceza hakimi basılı kitap hakkında haliyle karar veremez. Kanımca, basılı kitap hakkında karar veremeyecek hâkimin, aynı kitabın internet versiyonu hakkında da karar verememesi gerekir. Bu nedenle basılı kitapların dijital versiyonları hakkında 5651 sayılı Kanunun 9’uncu maddesinde öngörölmüş olan usülün işletilememesi gerekir. Bu usüle sadece internet ortamında yapılmış yayınlar için başvurulmalıdır.

Ayrıca şunu da belirtmek isterim: Bu kitap bir bilimsel eleştiri kitabıdır. Ben bir bilim adamı olarak, meslektaşlarımın yazdığı kitaplarda usülsüz alıntı bulunduğunu iddia edebilir ve iddiamı ispat için kanıtlar ileri sürebilirim. Bu benim Anayasamızın 26, 27 ve 28’nci maddelerinde güvence altına alınan temel hak ve hürriyetlerimin kapması dâhilinde bir fiildir. Bu nedenle suç ve haksız fiil teşkil etmez.

Yine belirtmek isterim ki, hürriyet asıl, hürriyetin sınırlanması istisnadır. Tereddütlü konularda hürriyet lehine yorum yapılır. Bir yayının kişilik haklarına müdahale teşkil edip etmediği konusunda tereddüt var ise yayın hürriyeti lehine karar verilir.

Nihayet belirtmek isterim ki, kanımca, 5651 sayılı Kanunun 9’uncu maddesinde öngörölmüş yayın içeriğinin kaldırılması tedbirine, imkân oldukça, yayının tümü için değil, ilgili bölümü için karar verilmelidir. Örneğin benim kitabımda onbir ayrı kişinin ismi onbir ayrı bölümde geçiyor. Belirli bir kişinin kişilik haklarına saldırı olduğu gerekçesiyle yayın içeriğinin kaldırılmasına karar verilecekse, kitabın tümünün değil, sadece o kişiye tahsis edilmiş olan bölümün yayından kaldırılmasına karar verilmesi gerekir. Aksi uygulama, Anayasamızın 13’üncü maddesinde öngörölmüş olan “ölçülülük ilkesi”ne aykırı olacaktır.

Bir Örnek: Kırıkkale 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 28.6.2013 Tarih ve 2013/318 Sayılı D.İş Kararı

Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabında usülsüz alıntılar bulunduğu iddiasıyla yazdığım ve Mayıs 2013'te kitap olarak basıldıktan sonra www.idare.gen.tr'de de yayınladığım "*Ramazan Çağlayan'ın İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler*" isimli kitabımın yayından kaldırılmasını Ramazan Çağlayan, 19 Haziran 2013 tarihinde Kırıkkale Sulh Ceza Mahkemesinden talep etti. Ancak Kırıkkale 3. Sulh Ceza Mahkemesi 28.6.2013 tarih ve 2013/318 sayılı D.İş kararı ile Ramazan Çağlayan'ın yayın içeriğinin kaldırılması talebini *reddetmiştir*. Mahkeme ret kararında şu gerekçelere yer vermiştir:

"... talep eden vekilinin dilekçesi içeriğinde, söz konusu yayınlar nedeniyle soyut olarak müvekkilinin itibarının zedelendiği, kişilik haklarının ihlâl edildiği, mesleki adı ve itibarının lekelendiği, saygınlığına zarar verildiği iddiasına dayanıldığı, somut olarak, hangi ifadelerin bu duruma neden olduğunun belirtilmediği..."

"... kitabın konu ve bölümlenmesine ilişkin yukarıda gösterilen bölümlenme içeriğine göre de, 712 sayfadan oluşan söz konusu yayının, içerik bölümlenmesi itibarı ile örnekleme esasına göre yazılmış bir eleştiri kitabı niteliğinde bulunduğu..."

"...bir yazarın bir başka yazarın kendi kitabından usülsüz alıntı yaptığı iddiası temelinde yazdığı bir yayının, somut olaydaki içeriğinin bölümlenme sistemi ve hacmi de nazara alındığında, kişilik hakları ihlalinin somut olarak temellendirilememesi yanında, eleştiri amaçlı bilimsel bir çalışma olarak kabulünün gerekli olduğu..."

"...bu durumun kitabın içeriğinin doğru ya da yanlış olmasından bağımsız olarak, bilimsel çalışma ve yayın hürriyeti kapsamında değerlendirilmesi gerektiği..."

"... gerek Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ifade özgürlüğüne ilişkin 10. maddesi, gerek Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın düşünce ve kanaat hürriyeti ve ilintili hürriyetlere/haklara ilişkin 25. vd. maddeleri birlikte nazara alındığında aslolanın düşünce, ifade, bilim ve sanat hürriyeti olduğu, bunlara getirilecek sınırlamaların ise istisna olduğu, bu istisnaların ise ancak kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması halinde uygulama imkânı bulacağı..."

"...bu durumda kişilik haklarının ihlâl edildiğine ilişkin iddianın sabit olmadığı; aslolanın düşünce, ifade, bilim ve sanat hürriyeti olduğu nazara alındığında, sabit olmayan iddia temelindeki yayın kaldırılması talebinin yerinde olmadığı..."².

2. Kırıkkale 3. Sulh Ceza Mahkemesi, 28.6.2013 Tarih ve 2013/318 Sayılı D.İş Kararı (Gerekenin tümünü <http://www.idare.gen.tr/kirikale-3sulh-ceza-karari.htm> den okuyabilirsiniz).

II. HAKARET ETTİĞİM İDDİASIYLA BANA KARŞI DAVA AÇILMASI

Bu kitapta ismi geçen kişiler, kendilerine hakaret ettiğim iddiasıyla bana karşı hukuk mahkemesinde tazminat davası açabilirler veya benim hakaret suçunu işlediğim iddiasıyla bana karşı ceza dava açması için Cumhuriyet savcılığına şikayette bulunabilirler.

Öncelikle şunu belirteyim: Ben bu kitapta, kitaplarında usûlsüz alıntılar bulunduğunu iddia ettiğim kişileri tanımam. Kendileriyle şu ana kadar en ufak bir problemim olmamıştır. İki dışında diğerleri ile hayatımda karşılaşmadım. Bu iki kişiyle de bir sempozyumda tanıştım. Kendileriyle görüşmem bir iki dakikayı geçmemiştir.

Eğer kitaplarında usûlsüz alıntı bulunduğunu görmeseydim, bu kişileri eleştirmek benim aklımın ucundan geçmezdi. Bu kitapta bu kişilerin şahısları değil, yazdıkları kitaplardaki usûlsüz alıntılar eleştirilmiştir. Ayrıca ilgili kişilere tahsis edilen bölümlerde, bu kişileri gereksiz yere rencide etmemek için, “intihal”, “aşırma”, “*plagiarism*”, “fikir hırsızlığı” gibi kelimeler kasten kullanılmamış, daha nötr olduğunu düşündüğümüz “usûlsüz alıntı”, “kaynaksız alıntı” gibi terimler kullanılmıştır.

İster inanın, ister inanmayın, ben bu kitapları bu kitapta isimleri geçen kişilere zarar vermek kastıyla değil, bu kişilerin yaptığı usûlsüz alıntılarının gün yüzüne çıkarılmasında kamu yararı olduğunu düşündüğüm için yazdım. Ben bu kitabı yazarak, bazı kişilere hakaret ettiğimi değil, Türk bilim âlemine hizmet ettiğimi düşünüyorum.

Tüm bunlara rağmen benim yazdıklarım bu kitapta ismi geçen kişileri rahatsız etmiş, onları üzmüş olabilir. Bu kişilerin rahatsız olması, üzülmüş olmaları, benim bu kitapta yazdıklarımın bir “haksız fiil” veya bir “suç” teşkil ettiği anlamına gelmez. Çünkü, benim bu kitapta yazdığım cümlelerin bir “haksız fiil” veya bir “suç” teşkil edebilmesi için sadece bu kişileri üzüyor olmaları yeterli değildir; *bu cümlelerin hukuka aykırı olmaları da gerekir*.

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, ülkemizde usûlsüz alıntı sorununun ne derece yaygın olduğunu göstermek amacıyla yazılmıştır. Bu amaca hakkıyla ulaşabilmek için, haliyle örnek vermek de gereklidir. Dolayısıyla bu kitapta verilen örnekler gereksiz yere verilmiş örnekler değildir. Bu kitap anayasa ve idare hukuku alanında örnekleriyle usûlsüz alıntı sorununu apaçık bir şekilde gözler önüne sermek için yazılmış bir bilimsel eleştiri kitabıdır. Kitapta esas itibarıyla önce bir yazardan bir paragraf alınmış ve bunun altına bu paragrafın kaynağı olan benim kitabımdaki veya bir başka yazarın kitabındaki paragraf verilmiş ve bunlar arasında karşılaştırma yapıp ortada usûlsüz alıntı bulunduğu gösterilmeye çalışılmıştır.

Bu karşılaştırmalı paragrafların herkes tarafından görülmesinin bu kitapta ismi geçen yazarlara zarar verip vermediğini, alt alta konulan bu paragrafların bu yazarları üzüp üzmediğini ben bilmem. Bu husus benim meselem değildir. Benim yazdığım şeyler, hukuka aykırı iseler, bunlar benim meselem hâline gelir. Bir yazarın kitabından bir paragraf alıp onun altına bu paragrafın kaynağı olan benim paragrafımı veya bir başka yazarın paragrafını koyup, bakın bunlar arasında tam bir ayniyet veya rastlantıyla açıklanamayacak derecede benzerlik var; adı geçen yazar bu paragrafı benden veya şu yazardan almış, ama bana veya şu yazara atfı yapmamış demek, belki o yazarı üzer, ama bunu demek acaba hangi hukuk kuralını ihlâl etmektedir? Bana karşı dava açmayı düşünenlerin dava açmadan önce kendilerine bu soruyu sormaları gerekir. Bir örnek vereyim (Bu örnek yukarıda Bölüm 8, Örnek 39'dan aynen alınmıştır):

ÖRNEK 39

Özgüldür, *Tam Yargı Davaları*, op. cit., 1996, s.75:

Kamu hizmetlerinin çeşitliliği ve değişkenliği gözönüne alındığında, hizmetin kötü işlemesi halinin soyut olarak sınırlarını belirleyebilmenin, bu hali bir formüle bağlamanın imkânsızlığı kolayca anlaşılır. Bu nedenle hizmetin kötü işleyip işlemediğini hizmetin niteliği, zaman ve yer şartları, idarenin elindeki imkân ve araçlar, somut olayın niteliği ve bunun gibi durumları inceden inceye tahlil etmek, her olay için somut olarak bir yargıya varmakla mümkündür.

Anayurt, *İdarenin Kusura Dayalı Sorumluluğu*, op. cit., 1989, s.57:

Kamu hizmetlerinin çeşitliliği ve değişkenliği gözönüne alındığında, hizmetin kötü işlemesi halinin soyut olarak sınırlarını belirleyebilmenin, bu hali bir formüle bağlamanın imkânsızlığı kolayca anlaşılır. Bu nedenle hizmetin kötü işleyip işlemediğini hizmetin niteliği, zaman ve yer şartları, idarenin elindeki imkân ve araçlar somut olayın niteliği ve bunun gibi durumları inceden inceye tahlil etmek, her olay için somut olarak bir yargıya varmakla mümkündür.

Görüldüğü gibi Serdar Özgüldür'ün cümleleri olduğu gibi Ömer Anayurt'tan. Ama Anayurt'a atfı yok.

Yukarıdaki iki paragrafı kutu içine alıp alt alta vermem ve okuyucunun gözü önüne sermem Serdar Özgüldür'ü incitiyor olabilir. Ama bu iki paragrafı alt alta vererek, ben hangi hukuk kuralını çiğniyorum? Yaptığım hukuka aykırılık nedir? Bu iki paragrafı alt alta vermem mi hukuka aykırıdır? Yoksa bu ikinci paragraftan sonra yazdığım “*Görüldüğü gibi Serdar Özgüldür'ün cümleleri olduğu gibi Ömer Anayurt'tan. Ama Anayurt'a atıf yok*” cümlesi mi hukuka aykırıdır? Ben bu iki paragrafı alt alta vererek ve onların altına bakın bu iki paragraf birbirinin aynısı, ama birinci paragrafın sonunda ikinci paragrafa atıf yok diyerek, hangi kanunun hangi maddesini çiğniyorum?

Serdar Özgüldür'ün paragrafı ve Ömer Anayurt'un paragrafını alt alta vermem mi hukuka aykırıdır? Yoksa Serdar Özgüldür'ün, Ömer Anayurt'a atıf yapmadan, onun 60 kelimelelik bir paragrafını kelimesi kelimesine kopyalaması mı hukuka aykırıdır? Serdar Özgüldür'ün ve bu kitapta eleştirilen diğer yazarların, bende suç aramak yerine kendilerine bakıp, “ben nasıl olmuş da bu usûlsüz alıntıları yapabilmişim” sorusunu kendilerine sormaları gerekir. Örneğin Serdar Özgüldür'e “ben nasıl olup da Ömer Anayurt'tan 60 kelimelelik paragrafı alırken kaynağını göstermeyi unuttum” sorusunu sormasını tavsiye ederim.

* * *

Benim bu kitapta eleştirdiğim ve kitaplarındaki usûlsüz alıntılara örnekler verdiğim yazarların³ kalkıp, hakarete uğradıkları iddiasıyla bana karşı dava açacaklarına veya ceza davası açılması için savcılığa şikayette bulacaklarına ihtimal vermem. Çünkü bu durumda alenî bir duruşmada, yaptıkları usûlsüz alıntılar tekrar tartışılacaktır. Ben, bana karşı dava açılmasından değil, haksız olmaktan, iddialarımın gerçek dışı olmasından korkarım. Ben bu kitapta dile getirdiğim iddialarımda haklı olduğuma inanıyorum. İddialarımın doğruluğunu ispat için bu kitapta yüzlerce somut örnek verdim. Tereddütlü olduğu düşünülebilecek bir örnek var ise onu çıkardım. Bu örneklerden birinde dahi haksız olduğumu sanmıyorum. Bana karşı dava açılırsa, haliyle bu örnekleri mahkeme huzurunda da vereceğim ve söz konusu kişilerin nasıl usûlsüz alıntı yaptıklarını örnekleriyle tek tek ispatlayacağım. Bana karşı da-

3. Bu yazarlardan birisi Anayasa Mahkemesi üyesi ve Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı, birisi de Anayasa Mahkemesi Başraportörüdür. “**Davacısı kadı olanın yardımcısı Allah olsun**” diye bir atasözümüz var (Aksoy, *op. cit.*, c.I, s.224). Émile Zola ise Yüzbaşı Dreyfus'u savunmak için Cumhurbaşkanına yazdığı ve *L'Aurore* gazetesinde yayınladığı “*J'accuse*” başlıklı açık mektubun sonunda, kendisine karşı hakareten dolayı dava açılacağını öngörür ve “**yargılamanın herkesin gözü önünde yapılacağı ağır ceza mahkemesinin önüne beni çıkarsınlar da görelim**” diye meydan okur (“*Qu'on ose donc me traduire en cour d'assises et que l'enquête ait lieu au grand jour! J'attends*”) (Émile Zola, “*J'accuse...!*”, *L'Aurore*, n° 87, 13 Ocak 1898, s.2 http://commons.wikimedia.org/wiki/File:J%27accuse_-_Gallica_-_page_1.jpg).

va açılırsa, iddialarımın haklılığı bir mahkeme kararıyla tespit edilmiş olur. Bir davada mühim olan, davanın kimin tarafından açıldığı değil, kimin haklı olduğudur. Davada haklı olmak taş gibidir ve bir atasözünün dediği gibi “*taş yumurtaya çarparsa yumurta kırılır; yumurta taşta çarparsa yine yumurta kırılır*”⁴.

Bu kitapta ismi zikredilen kişilerin bana karşı hukuk davası açmaları, ceza davası açılması için beni savcılığa şikayet etmeleri veya başka yollarla bana karşı tepkide bulunmaları bizzat kendilerine zarar verecektir. Vakıa şu: Benim yazdığım bu kitapta değil, bu kitapta eleştirilen kişilerin yazdıkları kitaplarda bir “yanlış” var ve “*yanlış, bataklık gibidir, çırpındıkça batar insan*”⁵. ■

---

4. Aslında atasözlüğü sözlüklerinde bu şekilde değil de, aynı anlamda şöyle bir atasözü var: “*Taş çömleğe çarparsa vay çömleğin haline, çömlek taşta çarparsa yine vay çömleğin haline*” (Aksoy, *op. cit.*, c.I, s.456). “Taşın yumurtaya, yumurtanın taşta çarpması” konusunda ekşi sözlükte bir madde var: <https://eksisozluk.com/tas-yumurtaya-veya-yumurta-tasa-carpinca-olacaklar--3158604>.

5. Devlet Bahçeli, *Ortadoğu Gazetesi*, 26 Haziran 2008 (<http://www.ortadogugazetesi.net/haber.php?id=6921>).

Bölüm 17

SIRADA NE VAR?

Nasip olursa önümüzdeki aylarda üç adet kitap yazmak istiyorum: Bunlardan birincisi “*Hukuka Giriş Kitaplarında Usûlsüz Alıntı Sorunu*”, ikincisi “*Türkiye’de Akademik Çürüme ve İntihal Sorunu*”, üçüncüsü de “*Alıntı ve Atf Usûlleri*” başlıklarını taşıyacak.

I. “HUKUKA GİRİŞ VB. KİTAPLARDA USÛLSÜZ ALINTI SORUNU” BAŞLIKLİ KİTAP

Şimdiye kadar usûlsüz alıntı sorununu, çeşitli anayasa hukuku ve idare hukuku kitaplarından örnekler alarak tartıştım. Aslında Türkiye’de en büyük usûlsüz alıntı sorununun hukuka giriş kitaplarında olduğu yolunda içimde bir his var.

Çünkü üniversitelerimizde “hukuka giriş” için özel bir anabilimdalı yok. Bu tür kitapları, çeşitli anabilimdallarına mensup kişiler, maalesef, kendi alanlarında gösterdikleri özeni göstermeksizin yazıyorlar.

Dahası, “*hukuka giriş*” kitaplarını sadece hukuk fakültesi hocaları değil, çoğunlukla “*hukukun temel kavramları*” başlığı altında, kendileri hukukçu olmayan iktisadî ve idarî bilimler fakültesi hocaları da yazıyor.

Dahası benzer kitapları sadece iktisadî ve idarî bilimler fakültesi hocaları değil, giderek “*genel hukuk bilgisi*”, “*temel hukuk*” gibi başlıklar altında meslek yüksekokulu hocaları da yazıyor. Daha da acısı bu kitapları yazanların çoğunun herhangi bir akademik unvanı yok. Kendileri yüksek lisans veya doktora yapmış kişiler değil. Dahası bunların önemli bir kısmı hukuk fakültesi mezunu da değiller.

Türkiye’de neredeyse iktisadî ve idarî bilimler fakültesi bulunan her şehirde yayınlanmış bir hukukun temel kavramları kitabı var. Bu da yetmiyor-muş gibi son yıllarda meslek yüksekokulu hocaları da bu tür kitaplar yazma-

ya başladı. Bu gidişle Türkiye’de her ilçemizde yayınlanmış bir genel hukuk bilgisi veya temel hukuk kitabı olacak.

Bu iddialarımız konu hakkında bilgisi sınırlı olan iyi niyetli okuyucular için oldukça abartılı gelecektir. Ama maalesef bu iddiamız, şaşırtıcı da olsa doğru. Türkiye’de 200 öğrencisi olan her iktisadî ve idarî bilimler fakültesi öğretim üyesi veya meslek yüksekokulundaki öğretim görevlisi bir hukukun temel kavramları veya genel hukuk bilgisi kitabı yazmaya başladı.

Türkiye’de son on yılda kaç adet hukuka giriş, kaç adet hukukun temel kavramları, kaç adet genel hukuk bilgisi, kaç adet temel hukuk kitabının yayınlandığını ben tam bilmiyorum.

Ama çeşitli online kitapçılarda arama yapıldığında karşımıza örnek olarak şu rakamlar çıkıyor:

İdefix (www.idefix.com)’te “arama” hanesine “hukuk başlangıcı” diye yazarsanız 4 (dört); “hukuka giriş” diye yazarsanız 15 (onbeş), “hukukun temel kavramları” diye yazarsanız 18 (onsekiz), “temel hukuk” diye yazarsanız 9 (dokuz) “genel hukuk bilgisi” diye yazarsanız karşınıza 8 (sekiz) adet kitap çıkıyor. Yani toplam 54 (elli dört) adet kitap var. www.hukukmarket.com, www.seckin.com.tr, www.legalkitabevi.com sitelerinde arama yapınca da benzer sonuçlara ulaşıyor. Bu 50 küsur hukuka giriş, hukukun temel kavramları, temel hukuk, genel hukuk bilgisi, piyasada mevcudu bulunan, satışta olan kitaplar. Hatta bunların pek çoğu sadece 2013 baskı kitaplar.

Ben eminim Türkiye’de son on yıldır yayınlanan hukuka giriş, hukukun temel kavramları vb. başlıklı kitap sayısı 54’ten ibaret değil. Ülkemizde online kitapçıların sitelerinden ulaşılamayan daha pek çok hukuka giriş, hukukun temel kavramları, temel hukuk, genel hukuk bilgisi kitabı olduğunu tahmin ediyorum. Hatta istisnaen bazı iktisadî ve idarî bilimler fakültesi ve meslek yüksekokulu hocalarının yayınladığı bu kitapların özellikle ulusal dağıtımını yaptırmadığını, bu kitapları adeta sakladıklarını biliyorum. Bu kitaplar, yazarının ders verdiği iktisadî ve idarî bilimler fakültesinin veya meslek yüksekokulunun bulunduğu şehirde veya kasabadaki bir kitapçıdan veya bir kırtasiyeden satın alınabiliyor.

Şüphesiz ülkemizde çok sayıda ve değişik kitapların yayınlanması esas itibarıyla sevindiricidir. Ama haliyle bu kitapların bir bilimsel değerinin olması veya en azından bilimsel yazma ve atıf kurallarına uygun olarak yazılması gerekir.

Bu kitapların yazarları kim diye bakıldığında çok ilginç bir tablo ile karşılaşılıyor. Ortada 50 küsur yazar var. Ben insanları genel soyut iddialarla

şaibe altında bırakmamak için bunların isimlerini burada vermiyorum. Ancak bu yazarların isimlerine www.idefix.com'da arama menüsüne “hukuka giriş”, “hukuk başlangıcı”, “hukukun temel kavramları”, “genel hukuk bilgisi”, “temel hukuk” yazarak ulaşabilirsiniz. Ulaştığımızda göreceksiniz ki, bu 50 küsur yazardan sadece 15-20’si hukuk fakültesi hocası. Geri kalanların hepsi kendileri hukukçu olmayan iktisadî ve idarî bilimler fakültesi ve meslek yüksekokulu hocası.

Bu yazarlardan önemli bir kısmının yüksek lisans ve doktora gibi bir akademik kariyeri yok. Dahası bunlardan çok önemli bir kısmı, hukuk fakültesi mezunu dahi değil. Bunlar iktisadî ve idarî bilimler fakültelerinin çeşitli bölümlerinden veya hukuk fakültesi dışında, değişik fakülte ve yüksek öğretim kurumlarından mezun olan kişiler. Türkiye’de hukuk başlangıcı, hukuka giriş, hukukun temel kavramları, temel hukuk gibi kitapların yarısından fazlasının hukuk fakültesi mezunu olmayanlar tarafından yazıldığını söylersem çok şaşıracaksınız, ama maalesef bu gözlem doğru bir gözlemdir.

Ülkemizde hukuk fakültesi mezunu olmayanların hukuk kitabı yazma olgusu anayasa ve idare hukuku ve hatta idarî yargılama hukuku alanında dahi görülmektedir. Elinizde tuttuğunuz bu kitapta hukuk fakültesi mezunu olmayan kişilerin yazdığı anayasa hukuku ve idare hukuku kitaplarına örnekler verdim.

Ülkemizde hukuk fakültesi mezunu olmayanların hukuk kitabı yazıyor olması vakıyası, komik ama acı bir vakıadır. Ben Türkiye’de tıp kitaplarının veterinerlik fakültesi hocaları tarafından yazılacağı günleri de görecek miyiz diye merak ediyorum. Ben bir ziraat fakültesi hocasının çıkıp ne zaman genel cerrahi kitabı yazacağını merak ediyorum.

Piyasadaki hukuk başlangıcı, hukuka giriş, hukukun temel kavramları, genel hukuk bilgisi, temel hukuk gibi kitapları yazarların en az yarısı tabir caiz ise “*destursuz bağa giren*” kişiler. Ama maalesef şimdiye kadar bu bağın sahipleri, bağlarına giren bu kişileri bağlarından kovmadılar.

Hukuka giriş, hukuk başlangıcı, hukukun temel kavramları, genel hukuk bilgisi, temel hukuk gibi kitapları yazarların bir kısmı da hukuk fakültesi mezunu; ama bunların da akademik bir kariyeri yok. Bunlar hukuk alanında yüksek lisans ve doktora yapmış kişiler değil. Bir avukata, hoca yokluğundan dolayı bir iktisadî ve idarî bilimler fakültesinde veya bir meslek yüksekokulunda hukukun temel kavramları veya genel hukuk bilgisi dersi verdimişler. Bu avukat arkadaşımız, bu işi öylesine sevmiş ki, kalkıp bir de bu ders için bir de hukukun temel kavramları veya temel hukuk kitabı yazmış!

Mesela bir üniversitemizin rektörlüğünde hukuk müşaviri olarak çalışan bir avukat, yani bir idarî personel, o üniversitemizde hukukun temel kavramları dersi vermiştir. Bu avukat arkadaşımız ders vermekle yetinmemiş, üstüne üstlük bir de dersi için bir ders kitabı yazmıştır.

Bunlara isim isim örnek verebilirim. Ama burada söz konusu kitapları değerlendirmeden, iddialarımın delillerini tek tek vermeden, isim vererek bu kişileri zan altında bırakmak istemiyorum. O nedenle yukarıdaki iddialarımla ilgili kişi ismi vermiyorum. Zaten benim şu an itibarıyla bu konudaki bilgilerim de, oradan buradan gözüme çarpan rastlantısal bilgilerdir. Henüz bütün hukuk başlangıcı, hukuka giriş, hukukun temel kavramları, temel hukuk, genel hukuk bilgisi kitaplarını temin edip, bunlarda usûlsüz alıntı bulunup bulunmadığı konusunda sistemli bir çalışma yapma imkanım olmadı.

Yukarıda anayasa ve idare hukuku kitaplarında bulunan usûlsüz alıntılara örnekler verdim. Ama asıl ve en büyük usûlsüz alıntıların hukuka giriş, hukukun temel kavramları, temel hukuk, genel hukuk bilgisi vb. kitaplarda olduğu yolunda içimde bir his var. Bu nedenle, nasip olursa, önümüzdeki aylarda, Türkiye’de *son on yılda yazılmış* hukuk başlangıcı, hukuka giriş, hukukun temel kavramları, temel hukuk, genel hukuk bilgisi vb. isimli bütün kitapları, internette satılsın veya satılmasın, genel dağıtımı olsun veya olmasın, bir şekilde temin edip, hepsini tek tek incelemek istiyorum. Bu inceleme sonucunda içlerinde usûlsüz alıntı bulunduğunu gördüğüm kitapların yazarları hakkında, sınırlarım elverir de nasip olursa, (1) eleştiri kitabı yazacağım; (2) hukuk davası açacağım; (3) ceza davası açılması için cumhuriyet savcılığına şikayet edeceğim; (4) disiplin soruşturması açılması için mensup oldukları üniversite rektörlüklerine ve (5) YÖK Etik Kuruluna şikayette bulunacağım.

II. “TÜRKİYE’DE AKADEMİK ÇÜRÜME, YAYIN ETİĞİ VE İNTİHAL SORUNU” BAŞLIKLİ KİTAP

Geçen Nisan ve Mayıs ayında Ramazan Çağlayan’ın yaptığı usûlsüz alıntılar hakkında iki eleştiri kitabı yayınladım. Elinizdeki tuttuğunuz bu kitapta anayasa hukuku ve idare hukuku alanında 11 değişik yazarın yaptığı usûlsüz alıntılara örnekler verilmektedir. Bu kitaplarda somut kişiler söz konusu olduğu için, dile getirdiğim eleştirileri aklımdan geçtiği gibi, dudağıma ilk gelen şekliyle söylemedim. Bir nevi “oto-sansür” uyguladım. Oysa bu sorunları bir şeyden çekinmeden enine boyuna, bütün yönleriyle ve derinliğiyle tartışmak gerekir. Bu ise ancak kişilerin isminin geçmediği bir çalışmada mümkün olabilir.

Diğer yandan usûlsüz alıntı sorunu ülkemizde fevkalade yaygın ve derin kökleri olan bir sorundur. Bu sorun 11 kişinin üstüne yıkılarak çözülecek bir sorun değildir. Bu 11 kişinin yaptığını meşrulaştırmak için söyleyemiyorum; ama aslında bu 11 kişi, bu sorunu Türkiye’de ilk defa yaratmış kişiler değildir; onlar da bu sorun içinde yetişmiş ve bu sorunu devam ettirmiş olan kişilerdir.

Türkiye’de usûlsüz alıntı sorunu birkaç kişinin üstüne yıkılamayacak kadar ağır ve derin bir sorundur. Bu soruna yol açan, tarihsel ve kültürel sebepler var. Keza ülkemizde bu sorunu çözmek için direnen, usûlsüz alıntı yapanları koruyan, adeta usûlsüz alıntıya çanak tutan bir akademik yapı var. Üniversite disiplin kurulları usûlsüz alıntı iddiası karşısında adeta usûlsüz alıntıyla suçlanan öğretim üyesinin avukatı gibi hareket ediyorlar. Aslında usûlsüz alıntı sorunu genel “akademik çürüme” sorununun sadece bir parçası. Keza Türkiye’de *yargıda*, usûlsüz alıntıyı koruyan, usûlsüz alıntıya karşı mücadele edilmesini neredeyse imkânsız kılan bir anlayış ve işleyiş var.

Usûlsüz alıntı sorununu tartışmadan önce aslında akademik çürüme sorununu tartışmak lazım. Keza usûlsüz alıntı sorununu tartışmadan önce, “yayın etiği” sorununu da tartışmak lazım. Neden ciddi bir yayınevi hukuk fakültesi mezunu dahi olmayan veya hukuk fakültesi mezunu olup da herhangi bir akademik unvana sahip olmayan kişilerin yazdığı kitapları yayınlıyor? Neden hayatında anayasa hukuku alanında tek bir makale yazmamış bir kişi, anayasa hukuku ders kitabı yazıyor? Bunları ders kitabı yazmaya iten motif nedir? Neden ciddi bir yayınevi böyle bir kişinin kitabını sorgulamadan yayınlıyor?

Suç sadece yazarlarda mı? Sadece yayınevlerinde mi? Üniversiteler de suç yok mu? Dahası nihaî suçlu Türk okuyucusu değil mi? İçi usûlsüz alıntılarla dolu olan ve hiçbir akademik unvanı olmayan ve keza yazarının hukuk fakültesi mezunu olup olmadığı dahi belli olmayan bir yazarın yazdığı bir anayasa hukuku kitabı nasıl oluyor da 10 yılda 10 baskı yapıyor? Yazarı hukuk fakültesi mezunu olmayan bir kişinin yazdığı idare hukuku kitabı nasıl oluyor da her yıl yeni baskı yapıyor ve her yeni baskı bilmem kaç bin adet satıyor?

İşte bu nedenle bizim, usûlsüz alıntı sorununu, Ramazan Çağlayan’a veya bu kitapta ismi geçen 11 kişiye özgülmeden genel olarak tartışmamız, sebeplerini incelememiz, bu soruna çözüm aramamız gerekir. İşte bu amaçla ben, önümüzdeki aylarda, nasip olursa, “*Türkiye’de Akademik Çürüme, Yayın Etiği ve İntihal Sorunu*” başlıklı bir kitap yazmayı plânlıyorum. Bu kitapta sorunu belirli kişilere hasretmeden genel olarak tartışacağım; ama tartışmalarım da bu kitapta uyguladığım oto sansürü uygulamayacağım.

III. “ALINTI VE ATIF USÛLLERİ” BAŞLIKLİ KİTAP PLÂNIM

Son iki yıldır “usûlsüz alıntı” sorunuyla düşünip kalkıyorum. Ve maalesef gün geçtikçe, ülkemizdeki akademik kariyeri olmayan hukukçuların, hakimlerin, savcılarının, avukatların usûlsüz alıntı sorunundan pek bir şey anlamadıklarını görüyorum. Aslında bu pek şaşırtıcı değil. Çünkü Türkiye’de hukuk fakültelerinde lisans eğitimi düzeyinde öğrencilere bilimsel yazma ve atıf usûllerinin öğretildiği bir ders yok. Oysa benzer dersler yabancı ülkelerde daha lisanstan itibaren var. ABD’deki bütün hukuk öğrencileri daha öğrenimlerinin başında *The Bluebook*’taki alıntı ve atıf usûllerini öğrenirler. Bu konuda dersler vardır.

Türkiye’de hukuk alanında bırakınız lisans öğrencilerinin, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin alıntı ve atıf usûllerini ne derece bildikleri hususu şüphelidir. Gerçi görebildiğim kadarıyla neredeyse bütün sosyal bilimler enstitülerimizin kamu hukuku ve özel hukuk anabilim dallarında alıntı ve atıf usûllerinin öğretildiği hukukta metot, hukukta bilimsel araştırma vb. isimli dersler var. Ancak galiba bu dersler pek işe yaramıyor. Aslında Türkiye’de hukukta bilimsel yazma ve atıf usûlleri konusunda neredeyse kitap da yok.

Ramazan Çağlayan hakkında yazdığım eleştiri kitaplarının yayınlanmasından bu yana, özellikle yüksek lisans ve doktora öğrencilerinden alıntı ve atıf usûlleri konusunda somut sorular soran e-mailler aldım. Hatta bu e-maillerden, iyi niyetli ve dürüst olan bu genç arkadaşlarımızın, farkında olmadan usûlsüz alıntı yapıyor olmak konusunda bir “korku” içinde bulduklarını gözlemledim. Bana gerek yüksek lisans ve doktora öğrencilerinden, gerekse başka kişilerden gelen bu tür sorular, aslında bana sorulmaması gereken sorulardır. Bunları yanıtlamak benim üzerime vazife değil. Ama bu soruların hepsi iyi niyetli sorular. Soran kişilerin de dürüst insanlar olduğu hemen anlaşılıyor. Zaten onları bu soruları sormaya iten şey kendilerinin dürüstlükleri. Ama maalesef sorulan bu sorular, bu kişilerin alıntı ve atıf usûlleri konusunda bilgilerinin oldukça sınırlı olduğunu, bazı noktalardaki bilgilerinden de tereddüt ettiklerini göstermektedir.

Bu nedenle yukarıda plânladığım kitaplardan sonra, nasip olursa, “*Alıntı ve Atıf Usûlleri*” başlıklı bir kitap yazmak istiyorum. Bu kitapta hukuk bilimi alanında alıntı ve atıf usûlleri konusundaki genel kabul görmüş kuralları açıklayacağım. Ve her bir kuralın uygulanmasını, gerçek kitap ve makalelerden alınmış bir doğru, bir de hatalı örnek vererek göstereceğim. ■

BİTİRİRKEN

Bu kitabı bitirirken, bu kitapta ismi geçen kişilerden ve keza daha önce yazdığım iki kitapta ismi geçen Ramazan Çağlayan'dan bağımsız olarak ve onları tenzih ederek, birkaç genel şey söylemek isterim:

Usûlsüz alıntı sorunu ülkemizde fevkalade derin ve yaygın bir sorundur. Bu sorunla niçin mücadele etmek gerektiğini yukarıda birinci bölümde açıklamaya çalıştım. Usûlsüz alıntının böylesine yaygın olduğu bir ülkede, usûlsüz alıntı ile mücadele etmek, en az yeni kitap yazmak kadar değerlidir.

Bir fikrî eser, durup dururken ortaya çıkmaz. Fikrî eserin altında, eseri yaratan yazarın zekası, hayal gücü, alın teri ve çektiği zahmet bulunur. Nimet külfete göredir. Bir fikrî eserin külfeti gibi nimeti de sahibi olan yazara aittir. Bir fikrî eser kamu malı değildir. Bir fikrî eserin tüm nimetlerinden yararlanma hakkı münhasıran onu yaratan yazara aittir.

Fikir ve sanat eserleri hukukunda yazarların kitapları üzerinde “fikrî mülkiyet hakkı”na sahip oldukları kabul ediliyor. Bir yazarın kitabı üzerindeki hakkı, basit bir “mülkiyet hakkı” değildir; çok daha ileri düzey bir haktır ve bu hak bir babanın çocuğu üzerindeki “babalık hakkı”na benzeyen bir haktır. Usûlsüz alıntı, bir yazarın eseri üzerindeki mülkiyet hakkını ihlâl etmekle kalmaz, onun eseri üzerindeki “babalık hakkı”nı da ihlâl eder. Eseri usûlsüz alıntıya kurban giden bir yazar, çocuğu kaçırılan bir babanın hissettiği acıya benzer bir acı hisseder.

İşte bunun için usûlsüz alıntıyla mücadele etmek gerekir.

Usûlsüz alıntıyla sadece bunun için değil, bu işte kamu yararı olduğu için de mücadele etmek gerekir. Usûlsüz alıntının yaygın olduğu bir ülkede, fikrî üretim kaçınılmaz olarak düşer. Ürettiği eserin birkaç ay sonra usûlsüz alıntıya kurban gideceğini bilen bir yazar ne diye kitap yazsın? Hasbelkader böyle bir ülkede doğmuş gerçek bilim adamları, özgün yazar ve sanatçılar, ya üretmeyi bırakırlar, ya da bu ülkeyi terk edip fikrî hakların korunduğu ülkelere giderler. Bunları yapamazsa da muhtemelen, artık üretme şevkini kaybederler ve bu ülkede boğulup ve sıradanlaşırlar. Her halükarda kötü para iyi parayı kovar.

Neticede fikrî hakların korunmadığı bir ülkede fikrî üretim düşer. Özgün fikir ve sanat eserleri üretilmez. Bilimsel ve teknolojik yenilikler yapılmaz. Bilim, kültür ve sanat hayatı fakirleşir. Böyle bir ülkede yazılan kitapların sayısı ne kadar çok olursa olsun bunların bir bilimsel değeri yoktur. Bu kitaplar aslında bir iki özgün eserden kopyadır ve giderek birbirinin kopyası hâline gelirler. Böyle bir sistemde, bu kitaplara kaynaklık eden bir iki özgün eser “kamu malı” hâline gelir ve yağmalanır. Türkiye’de hukuka giriş ve hukukun temel kavramları alanında yazılmış kitapların durumu buna çok güzel bir örnektir; anayasa hukuku ve idare hukuku kitapları da bu duruma gelmek üzeredir.

Usûlsüz alıntı yapan yazarlarla mücadele etmek, hak ve adalet duygusunun da bir gereğidir. Nimet külfete; külfet nimete göredir. Ülkemizde bilgiyi üretmenin külfeti birilerinin sırtında kalıyor, ama bilginin nimetlerini ise başkaları götürüyor. Külfetine katlanmadan bu nimetten yararlanan kişilere “dur” demek gerekir. Usûlsüz alıntı yapan yazarlara “yeter artık” demek lazım. İnsan, bir metnin üstüne kendi ismini yazarak “yazar” olmaz; isminin altındaki metni de kendisinin yazması gerekir.

Ayrıca usûlsüz alıntı sorunu, kitabı usûlsüz alıntıya kurban giden yazarın bir şahsî sorunu değildir. Bu sorun bütün kamuyu ilgilendirir. Bu sorunla mücadele etmek yukarıda açıklandığı gibi kamu yararı vardır. Usûlsüz alıntı sorunuyla sadece eseri usûlsüz alıntıya kurban giden yazar değil, başta usûlsüz alıntı yapan öğretim üyesinin üniversitesi, sonra cumhuriyet savcılıkları ve nihaî tahlilde bütün akademik camia mücadele etmek zorundadır.

Hukuk düzenimiz usûlsüz alıntı ile mücadele etmek için, hukukî, cezaî ve idarî yollar öngörmüştür. Eseri usûlsüz alıntıya kurban giden yazar, hukuk mahkemesinde hukuk davası açabilir. Ceza davası açılması için cumhuriyet savcılıklarına şikayette bulunabilir. Keza usûlsüz alıntı yapan yazara karşı disiplin soruşturması açılması için ilgili yazarın üniversitesine başvurabilir. Kaldı ki, üniversiteler de usûlsüz alıntı yapan kendi mensupları hakkında re'sen disiplin soruşturması açabilirler.

Ülkemizde eseri usûlsüz alıntıya kurban giden yazarlar çoğunlukla hukuk davası açmak istemiyorlar. Hukuk davası açmanın kendine göre gerektirdiği zorlukları ve masrafları var. Buna rağmen hukuk davası açan yazarlar bin bir güçlükle karşılaşılıyorlar. Ben inşallah ileride yazacağım bir kitapta, bu güçlüklerin neler olduğunu örnekleriyle açıklayacağım.

Usûlsüz alıntı ile mücadele etmenin daha kolay yolu, usûlsüz alıntı yapan yazar hakkında ceza davası açılması için cumhuriyet savcılıklarına şikayette bulunmaktan geçiyor. Ne var ki, bu şikayet sonucu savcılıklar nadiyen dava açıyorlar. Bazı durumlarda da sanki usûlsüz alıntı yapmak, o yazara

üniversitenin verdiği bir görevmiş gibi, görevsizlik kararı verip soruşturma evrakını ilgili üniversite rektörlüklerine gönderiyorlar.

Usûlsüz alıntı ile mücadele etmenin aslında en kolay yolu, usûlsüz alıntı yapan yazar bir üniversitede çalışıyor ise, bu üniversiteye bu yazarı şikayet etmekten ibaret. Ne var ki, çoğunlukla ve maalesef üniversitelerimizin önemli bir kısmı, böyle bir durumda, açtıkları disiplin soruşturmalarında (ve hatta disiplin soruşturması açmayıp yaptıkları “inceleme”lerde), mensupları olan öğretim üyesini koruma gayreti içinde hareket ediyorlar. Yine üniversitelerimizin bir kısmında açılan disiplin soruşturmalarında, soruşturmacılar ve disiplin kurulları adeta söz konusu öğretim üyesinin “avukatı” imiş gibi hareket ediyor. Neticede bir ceza kararı çoğunlukla çıkmıyor.

Yukarıdaki üç yol, çoğunlukla işlemiyor. İşlese bile bu yolların sonuçlanması yılları alıyor.

Zaten yukarıdaki üç yol çoğunlukla hiç başlatılmıyor. Çünkü eseri usûlsüz alıntıya kurban giden yazarın kendisi, bu yollara başvurmaktan korkuyor. Korku, Türk akademisyeninin iliklerine kadar işlemiştir. Akademideki korku, taşraya inildikçe ödeklilik seviyesine ulaşır.

Eseri usûlsüz alıntıya kurban giden yazarların bir kısmı da, bir takım menfaat hesaplarıyla bu yollara başvurmaktan vazgeçiyorlar. Menfaat düşünceleri ve beklentileri de Türk akademisyeninin iliklerine kadar işlemiştir.

Tüm bunlara rağmen, eseri usûlsüz alıntıya kurban giden yazar, hukuk davası açar veya cumhuriyet savcılığına veya ilgili kişinin üniversitesine şikayette bulunursa, onun üzerinde baskı kurarak, davasından feragat ettirmek ve şikayetini geri aldirtmak için büyük bir “psikolojik ikna harekâtı”na girilir.

Önce hakkında dava açılan veya şikayette bulunulan usûlsüz alıntı yapan yazar, doğrudan doğruya e-mail atarak veya telefon ederek veya çoğunlukla bir takım aracılar vasıtasıyla, kendisinin kötü niyetinin olmadığını, bir takım usûlsüzlükler olmuşsa bunların yanlışlıkla olduğunu söyler. Kendisinin nasıl büyük zahmetlerle bu noktaya geldiğini, bu dava veya şikayet neticesinde, kendisinin ve ailesinin nasıl büyük zararlar göreceğini açıklar ve dava açan veya şikayette bulunan yazardan davasını ve şikayetini geri almasını rica eder; ama nedense bu kişi, usûlsüz alıntı yaptığı vakıasını kabul etmeye yanaşmaz ve özür dilemez.

Daha sonra eseri usûlsüz alıntıya kurban giden yazarın bizzat kendi arkadaşları, onu ikna etmeye çalışırlar. Kendisine yaptığı işin “arı kovanına çomak sokmak” olduğu söylenir ve bundan dolayı uğrayabileceği zararlar

kendisine tek tek sayılır. Bu kişi hâlâ ikna olmamışsa, kendisine “kendini düşünmüyorsan çoluk çocuğunu düşün” denir.

Eğer bu kişi kendi arkadaşları tarafından ikna edilememiş ise, devreye, rektör, vali, bilmem ne mahkemesinin, bilmem hangi kurulunun, bilmem neredeki kurumun başkanı, gibi makam sahibi kişiler girer. (Benim başıma gelen bir örnek için yukarıda s.449-450’ye bakılabilir). Onlar nazik bir şekilde, davasından feragat etmesinde veya şikayetini geri almasında ne büyük yararlar olduğunu kendisine açıklarlar.

Bu süreç içinde eseri usûlsüz alıntıya kurban giden ve dava açan veya şikayette bulunan öğretim üyesi bir takım tuhaf e-mailler, tuhaf telefonlar alır. Bunlar “psikolojik ikna operasyonu”nun ihtiyaç duyduğu “polisye dekorlar”dır.

Neticede dava açan veya şikayette bulunan öğretim üyesi davasından feragat eder; şikayetini geri alır ve böylece usûlsüz alıntı iddiasının üzerine bir sünger çekilir “*ve usûlsüz alıntıya devam olunur!*”

Peki ama, suçlu kim?

Birinci suçlu, ne kadar acınacak durumda olursa olsun, her şeye rağmen, baştan dava açmayan veya şikayet etmeyen veya dava açtıktan sonra veya şikayet ettikten sonra davasını geri alan veya şikayetinden vazgeçen, eseri usûlsüz alıntıya kurban giden yazarın kendisidir. Suçu gerekli cesareti göstermemiş olmaktır. İsmet İnönü’nün dediği gibi “*eğer bir memlekette erbabı namus lâakal¹ eşirra² kadar cesur olmazsa, o memleket behemehal batır*”³.

İkinci suçlu, bizzat bu yazarın kendi yakın çevresi, arkadaşları ve meslektaşlarıdır. Suçları, yakınları veya arkadaşları olan bu yazarı desteklemek yerine, bilerek veya bilmeyerek bu ikna operasyonuna alet olmalarıdır.

Üçüncü suçlu, bu yazarı ikna etmeye çalışan makam sahibi kişilerdir. Suçları kamu yararına hareket edeceklerine, üzerlerine vazife olmayan bir şekilde ikna operasyonuna katılmalarıdır. Bu kişileri hareket etmeye sevk eden saiklerin neler olduğundan ise hiç bahsetmek istemiyorum.

1. *Laakal*, “en azından” demektir (Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara, Aydın Kitabevi, 1984, s.643).

2. *Eşirra*, “şer” kelimesinden gelir ve “kötülük edenler” demektir (Devellioğlu, *op. cit.*, s.283).

3. Bu sözün aslında “cesur” değil, “sabur” kelimesinin geçtiği anlaşılmaktadır. “Arkadaşlar; eğer bir memlekette erbabı namus lâakal eşirra kadar sabur olmazsa, o memleket behemehal batır” (Başvekil İsmet Paşa, TBMM Zabıt Ceridesi, 5 Temmuz 1931, İçtima 2, Celse 2, s.37) (<http://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d04/c003/b022/tbmm040030220037.pdf>).

Dördüncü suçlu, yargı organları ve bu çerçevede görev alan hâkim, savcı, bilirkişi ve diğerleridir. Bunların en büyük ve ilk günden işledikleri suç, davacıya “sen bu davayı niye açtın”, şikayetçiye “sen bu şikayeti niye yaptın” havasıyla bakmalarıdır. Daha başka “suçları”nı⁴ ise, yıllar sonra da olsa, açtığım davalar sonuçlanınca, yazacağım bir kitapta tek tek ve ayrıntılarıyla açıklayacağım; yargılama sürecinde bilirkişilerin verdikleri raporları ve mahkemelerin kararlarını tek tek değerlendireceğim.

Beşinci suçlu, usûlsüz alıntıyla suçlanan öğretim üyesinin mensubu bulunduğu üniversitedir. Suçu, kendi mensubu öğretim üyesini korumak için elinden gelen her şeyi yapmaktır.

Altıncı suçlu “adayı”, YÖK Etik Kuruludur. YÖK Etik Kurulu bir iki yıldır çalışan bir kuruldur. Şu an itibarıyla önümde olumsuz örnekler olmasına rağmen, YÖK Etik Kurulunu suçlamak istemiyorum. Daha kedisine bir iki yıl şans tanımak gerektiğini düşünüyorum.

Yedinci suçlu, usûlsüz alıntı sorununa sessiz kalan öğretim üyelerinin ezici çoğunluğudur. Bu suçlu belki en dolaylı suçludur; ama gerçekte en büyük ve belki aslı suçlu budur. Suçu usûlsüz alıntı ile mücadele eden öğretim üyesine destek vermemek, tam tersine usûlsüz alıntıyla suçlanan öğretim üyesine sempati duymak, onu gizlice de olsa desteklemektir. Bir öğretim üyesi ne diye usûlsüz alıntıyla suçlanan bir öğretim üyesine sempati besler? Maalesef ülkemizde öğretim üyelerinin önemli bir kısmı, usûlsüz alıntıyla suçlanan öğretim üyesine “kader kurbanı” gözüyle bakıyorlar. Sanki onun başına gelenin bir gün kendi başlarına gelebileceğinden korkuyorlar.

* * *

Usûlsüz alıntı fiili, bir grup tarafından değil, bir kişi tarafından işlenir. Dolayısıyla usûlsüz alıntı sorunu, bir grubun sorunu değil, bir kişinin sorunu. Bu nedenle, usûlsüz alıntı sorunu hiçbir gruba mâl edilmemelidir. Her gruptan bir kişi usûlsüz alıntı yapabilir. Hiçbir grubun üyesi, bu grubun üyesi diye usûlsüz alıntı yapmaktan başışık değildir. Ne var ki, ülkemizde bir üyesi usûlsüz alıntı yapmakla suçlanan gruplar, ne pahasına olursa olsun, o kişiyi savunmaya çalışıyorlar. O kişiyi kurtarmak için akıllara gelmeyecek şeyler yapıyorlar. Bataklığa saplanmış kişiye el uzatmak tehlikelidir; olur da o kişiyi kurtarmaya gücünüz yetmez ise veya daha da önemlisi güçlü olmakla birlikte sizin de bastığınız yer sağlam değilse, o kişiyle birlikte siz de bataklığa gömülürsünüz. O nedenle bataklıktaki kişiyi kurtarmaya atılmadan önce, bir durun ve bu kişinin içine düştüğü bataklığın bir “yanlışlık” bataklığı olup olmadığına bir bakın!

4. Haliyle buradaki “suç”, ceza kanunu anlamında suç değil, ahlakî anlamda suçtur.

Özellikle ülkemizde belirli bir gruba Ahmet Turan Alkan'dan aldığım şu kelimelerle seslenmek isterim: İçinizden bazıları “*fısk u fücûr'un bilerek veya bilmeyerek bir parçası hâline gelmiş*”⁵ olabilir. Unutmayın “fısk u fücûr”un parçası hâline gelmiş kişileri korumak da “fısk u fücûr”un parçası hâline gelmek demektir.

* * *

Unutmayın: Kaynaksız alıntı bir suçtur ve bir suç, başka bir suç işlemedikçe örtbas edemezsiniz.

* * *

Ben bu kitabı, tüm ümitsizliğime rağmen, usûlsüz alıntı sorunu karşısında Türk üniversite camiasını uyarmak, bu sorunun üniversite camiasında enine boyuna tartışılmasını sağlamak için, kısacası bu camianın “bir ses vermesi” için yazıyorum. Ama bir yandan da bu kitabımın, görmezden gelineceğinden, bu kitabımın bir ses getirmeyeceğinden ciddi bir şekilde korkuyorum. Zira Yakup Kadri'nin 1926'da ülkemiz için yaptığı şu tespit muhtemelen hâlâ geçerli bir tespit:

“Muasır Frenk şairlerinden biri kendisi için: *'Ben suya taş atan adamım'* diyor; buradaki sudan maksat ammenin ruhu değil midir? Şair bir havuz kenarında eğlenen bir çocuk gibi, bu suya taşlar atıyor ve her taş, kendi sıklet ve cesametine göre birtakım halkalar açarak ve sesler çıkararak suyun dibine dalyor. Ey Türk şairi! Senin taş attığın yer ise, hiç dalgalanmayan ve hiç ses vermeyen karanlık ve ıssız bir boşluktur”⁶.

Yakup Kadri'nin cümlesindeki “şair” yerine “akademisyen” terimini koyarak tekrarlayalım: “*Ey Türk akademisyeni! Senin taş attığın yer ise, hiç dalgalanmayan ve hiç ses vermeyen karanlık ve ıssız bir boşluktur*”⁷.

Şüphesiz, bu kitabı yazmış biri olarak, bu kitabın “karanlık ve ıssız boşluğa atılmış bir taş” olarak kalmasını istemem; bu kitabın bir “ses” getirmesini isterim. Ama istediğim “ses”, usûlsüz alıntı sorununun Türk üniversite camiasında enine boyuna tartışılmasıdır; yoksa okuyucularımdan destek e-maili almak değildir. Hatta bu noktada özellikle okuyucularıma şunu söylemek isterim ki, lütfen beni teselli etmeye kalkmayın! Özellikle iyi niyetle de olsa, “bunlara bu kadar üzülme, kafayı takma, senden bu kadar usûlsüz alıntı

5. A. Turan Alkan, “Tarih Sünnetullahtır”, *Zaman*, 2 Eylül 2013.

6. Yakup Kadri Karaosmanoğlu, *Alp Dağlarından ve Miss Chalfrin'in Albümünden*, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1942, s.37.

7. Yakup Kadri'nin söz konusu cümlesini Faruk Turinay'ın bir yazısında fark ettim. Turinay da Yakup Kadri'nin söz konusu cümlesindeki “Türk şairi” yerine “Türk aydını” terimini koyuyor. Bkz.: Faruk Turinay, “Karanlık ve İssız Boşlukta İmkansızlık”, *Güncel Hukuk*, Ağustos 2013, Sayı 116, s.43.

yapılması aslında senin değerini gösterir” yollu şeyler lütfen söylemeyin! Bu tür sözleri duymak beni fevkalade üzüyor. Bu sözler, acılı bir babaya “üzülme, kızın güzel diye kaçırıldı” denmesi kadar anlamsız sözler.

Bana destek olmak isteyenlere, bana destek e-maili atmak yerine, usûlsüz alıntıları yapan yazarlara kınama e-maili atmalarını veya bunların mensup olduğu üniversite rektörlüklerine, fakülte dekanlıklarına e-mail atarak, mektup göndererek tepkilerini dile getirmelerini tavsiye ederim.

* * *

Bu kitabı bitirirken, usûlsüz alıntı sorunuyla iki yıldır mücadele eden biri olarak şunu söylemek isterim: Maalesef Türkiye’de usûlsüz alıntıyla mücadelede başarı ihtimalinin çok düşük olduğunu her gün biraz daha yakından görüyorum. Bunun sebebi fikrî mülkiyeti koruyan kanunlarımızın eksik olması kesinlikle değil. Bunun *tek* sebebi, hakimlerimizin, savcılarımızın, üniversite disiplin kurullarının bu konudaki duyarsızlıkları da değil. Bunun nihâî sebebi, maalesef üniversite öğretim üyelerinin, yani bizlerin dürüst karar vermenin ahlakî sorumluluğundan kaçıyor olmamızdır.

Ben 47 yaşındayım. Meşa Selimoviç, “kırk yaş kötü bir yaş; arzulara sahip olmamak için erken, onları gerçekleştirmek için ise geç bir yaş” diyor⁸. 47 yaşında bu ülkeyi terk edebilecek durumda değilim. Ama bugün sahip olduğum bu tecrübeye, yurt dışında bir doktora öğrencisi olarak yirmili yaşlarımın ikinci yarısında iken sahip olsaydım, bu ülkeye dönmeme şikkini da düşünürdüm. ■

---

8. Meşa Selimoviç, *Derviş ve Ölüm*, (Çev.: Mahmut Kıratlı), İstanbul, Timaş, 2005, s.20. Yukarıdaki çeviri Mahmut Kıratlı’nın çevirisi değil, benim kendi serbest çevirim.

BİBLİYOGRAFYA*

- ALKAN (A. Turan), “Tarih Sünnetullahıdır”, *Zaman*, 2 Eylül 2013.
- ANAYURT (Ömer), *Türk Hukukunda İdarenin Kusura Dayalı Sorumluluğu*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışmanı: Doç. Dr. Zehra Altınbaş, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1989 (YÖK Ulusal Tez Merkezi, no: 8733; Gazi Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Tez no: 1647).
- ASIM (Ömer) Aksoy, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, İstanbul, İnkılap, 1998, c.I.
- AYDINLIK Gazetesi, 22 Kasım 2011 (http://www.aydinlikgazete.com/index.php?option=com_content&view=article&id=5658:akpy-kapanmaktan-korunun-antajikurtardi&catid=35:joomla&Itemid=95)
- AYDINLIK Gazetesi, 25 Kasım 2011 (<http://www.toplumsalbilinc.org/forum/index.php?topic=16746.0>.)
- AYDINLIK Gazetesi, 27 Kasım 2011 (<http://www.aydinlikgazete.com/mansetler/5816-dava-geri-cekildi-klc-bakan-oldu.html>).
- BARIN (Taylan), “Uzlaşma Yolunda: Komisyonun Uzlaştığı Maddeler ve Anayasa”, *SETA: Analiz*, Ağustos 2013, Sayı 71, Ankara, SETA, 2013.
- CANATAN (Bilal), *Anayasa Hukuku*, Ankara, Detay Yayıncılık, 2. Baskı, 2012.
- CANATAN (Bilal), *İdare Hukuku*, Ankara, Detay Yayıncılık, 4. Baskı, 2012.
- CHRYSSOGONOS (Kostas), “Popular Involvement in Constitution-Making”, *European Review of Public Law*, Vol. 20, No. 4, Winter 2008, s.1299-1316. (<http://www.eplpublications.eu/component/virtuemart/digital-downloads/chryssogonos-k-popular-involvement-in-constitution-making-erpl20470-2008-detail.html?showall=1>) (Makalenin tebliğ olarak sunulduğu hâline <http://www.enelsyn.gr/papers/w1/Paper%20by%20Prof.%20Kostas%20Chryssogonos.pdf> den ulaşılabilmektedir.
- CODİCES ISR-2011-2-006. <http://www.codices.coe.int/NXT/gateway.dll/CODICES/precis/eng/asi/isr/isr-2011-2-006> (Erişim Tarihi: 17 Ekim 2013).
- COLÓN-RÍOS (Joel), “The End of the Constitutionalism-Democracy Debate”, *Windsor Review of Legal and Social Issues*, Vol. 28, 2010, s.25-55. (Heinonline.org’ten ulaşılabilir).
- ÇEK CUMHURİYETİ Anayasa Mahkemesi Ústavní soud, Česká Republika, Pl.ÚS 27/09 ze dne 10.09.2009, 318/2009 Sb. Kauza Melčák - Zkrácení volebního období Poslanecké sněmovny jednorázovým ústavním zákonem (http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=Pl-27-09_1). (Erişim Tarihi: 16 Ekim 2013). <http://www.codices.coe.int/NXT/gateway.dll/CODICES/full/eur/cze/cze/cze-2009-3-007> (Erişim Tarihi: 16 Ekim 2013).
- ÇIYRAK (Nazan), *KPSS-Anayasa*, Ankara, YeniYüz Yayıncılık, 2013.
- ÇIYRAK (Rıdvan), *KPSS-Anayasa*, Ankara, İşte Yayıncılık, 2013.

---

* Bu bibliyografya elinizde tuttuğunuz bu kitabın bibliyografyasıdır. Yoksa bu kitapta verilen alıntı örneklerinin içinde atfı yapılan kaynakların bibliyografyası değildir

- ÇİÇEK (Cemil) ve Bekir BOZDAĞ, “Sözlü Savunma”, Anayasa Mahkemesi, 30.7.2008, E.2008/1, K.2008/2 Sayılı Kararı, *Resmî Gazete*, 24 Ekim 2008, Sayı 27034, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/10/20081024-10.htm>.
- ÇOBAN (Ali Rıza), *Anayasayı Değiştirme Yetkisi: Sınırları ve Denetimi*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2011.
- DANIŞTAY BEŞİNCİ DAİRESİ, 9 Ekim 1997 Tarih ve E.1997/7834, K.97/2030 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi*, Sayı 95, s.309.
- DELCROS (Xavier) ve Bertrand Delcros, *Fransa ve İngiltere’de İdarenin Sorumluluğu*, (Çeviren Turgut Candan), Ankara, Danıştay Başkanlığı Yayını, 1984
- DİKİCİ (M. Fatih), *Anayasa Hukuku*, Ankara, Agon Bilgi Akademisi, 10. Baskı, 2013.
- DİNLER (Zeynel), *Bilimsel Araştırma ve E-Kaynaklar*, Bursa, Ekin, 7. Baskı, 2012.
- DURAN (Lûtfi), *Türkiye İdaresinin Sorumluluğu: Sorumluluğun Temeli ve Sebep-leri, Sorumluluğa Yol Açan Olgular*, Ankara, TODAİE Yayını, 1974
- EREL (Şafak), *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, Ankara, İmaj, 2. Baskı, 1998.
- GÖZLER (Kemal), “Hukuk Açısından Monarşi ve Cumhuriyet Kavramlarının Tanımı Sorunu”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt 54, 1999, Sayı 1, s.51-62.
- GÖZLER (Kemal), “Olağanüstü Hâl Rejimlerinde Özgürlüklerin Sınırlandırılması Sistemi ve Olağanüstü Hâl Kanun Hükmünde Kararnemelerinin Hukukî Rejimi”, *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl 47, Ağustos 1990, Sayı 4, s.562-590. Bu makalenin tam metnine *online* olarak www.anayasa.gen.tr/olaganustuhal.htm adresinden veya <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/1990-4/4.pdf> adresinden ulaşabilirsiniz.
- GÖZLER (Kemal), “Parti Kapatmanın Kriteri Ne? Parti Kapatmaya Karşı Anayasa Değişikliği Çözüm mü?”, *Türkiye Günlüğü*, Yıl Sayı 93, Bahar 2008, s.24-31.
- GÖZLER (Kemal), “Realist Yorum Teorisi ve Mekanist Anayasa Anlayışı”, *Anayasa Yargısı*, Cilt 15, 1998, s.212, (s.207-249). Tam metne http://www.anayasa.gov.tr/files/pdf/anayasa_yargisi/anyarg15/kgozler.pdf den ulaşabilirsiniz.
- GÖZLER (Kemal), “Üniter Devlet ve Demokratik Açılım”, *Türkiye Günlüğü*, Sayı 99, Güz 2009, s.81-89.
- GÖZLER (Kemal), “Yorum İlkeleri”, *Anayasa Hukukunda Yorum ve Norm Somutlaşması (Kamu Hukukçuları Platformu 3’üncü Toplantısı)*, Ankara, TBB Kongre Merkezi, 29 Eylül 2012 (<http://www.anayasa.gen.tr/yorum-ilkeleri.pdf>), s.50.
- GÖZLER (Kemal), *Anayasa Hukukuna Giriş*, Bursa, Ekin, 18. Baskı, 2011.
- GÖZLER (Kemal), *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*, Bursa, Ekin, 2. Baskı, 2011
- GÖZLER (Kemal), *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, Bursa, Ekin, 2011, 2 Cilt.
- GÖZLER (Kemal), *İdare Hukuku Dersleri*, Bursa, Ekin, 10. Baskı, 2010.
- GÖZLER (Kemal), *İdare Hukukuna Giriş*, Bursa, Ekin, 13. Baskı, 2011.
- GÖZLER (Kemal), *Judicial Review of Constitutional Amendments: Comparative Study*, Bursa, Ekin Press, 2008.
- GÖZLER (Kemal), *Kurucu İktidar*, Bursa, Ekin, 1998.
- GÖZLER (Kemal), *Ramazan Çağlayan’ın İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler*, Bursa, Yazardın Kendi Yayını, 2013 (Tam Metin: <http://www.idare.gen.tr/caglayan.htm>)

- GÖZLER (Kemal), *Ramazan Çağlayan'ın İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler*, Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013 (Tam Metin).
<http://www.idare.gen.tr/caglayan-elestiri.htm>).
- GÖZLER (Kemal), *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, Bursa, Ekin, 2011.
- GÖZLER (Kemal), *Türk Anayasa Hukuku*, Bursa, Ekin, 2000.
- İSMET PAŞA (İnönü), TBMM Zabıt Ceridesi, 5 Temmuz 1931, İçtima 2, Celse 2, s.37
(<http://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d04/c003/b022/tbmm04030220037.pdf>).
- İSRAİL YÜKSEK MAHKEMESİ בג"ב - בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק - 4908/10 - 7.4.2011, Supreme Court of Israel sitting as the High Court of Justice, *Bar-On v. Israel Knesset*, HCJ No: 4908/10, Date of Decision: 07/04/2011, <http://elyon1.court.gov.il/files/10/080/049/n08/10049080.n08.pdf>. (Son Erişim Tarihi, 2012).
- KAFESOĞLU (Togan), “İntihale Giriş: 101”, *BirGün - kiTaP*, Yıl 4, Sayı 92, 8 Ocak 2011 (<http://akademikcurume.blogspot.com/2011/01/intihale-giris-101.html>)
- KAFKAS ÜNİVERSİTESİ, *2010 Hizmet İçi Eğitim Plânı*,
www.kafkas.edu.tr/khe/idari_pers_hizmetici_egt_prog.xls
- KAFKAS ÜNİVERSİTESİ, *Türkiye'nin Yönetim Yapısı ve İdari İşlemler*,
http://www.kafkas.edu.tr/khe/turk_yont_yap_idari_isl.doc,
- KANTARLI (Kayhan), “İntihal İddialarına Karşı Bir Sığınak: Anonim Bilgi”, *Bilim ve Gelecek*, Sayı 65, 2009 (<http://calmadanoyanmaz.blogcu.com/prof-dr-kayhan-kantarli-intihal-iddialarina-karsi-bir-sigin/9868110>);
- KARAOSMANOĞLU (Yakup Kadri), *Alp Dağlarından ve Miss Chalfrin'in Albümünden*, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1942.
- KÜÇÜK (Adnan), *Anayasa Hukuku*, Ankara, Orion, 2. Baskı, 2012.
- KÜÇÜK (Adnan), Bilal Canatan ve Ali Rıza Çoban, *Hukuk Devleti: Hukukî Bir İlke, Siyasî Bir İdeal*, Ankara, Adres, 2008.
- KÜÇÜKMUSTAFAOĞLU (Adnan), *Türk Anayasa Hukuku*, Ankara, Arın Yayınları, 2007
- LANGER (Lorenz), “Panacea or Pathetic Fallacy? The Swiss Ban on Minarets”, *Vanderbilt Journal of Transnational Law*, Volume 43, October 2010, Number 4, s.863-951. (<http://www.vanderbilt.edu/jotl/manager/wp-content/uploads/langer-cr-final.pdf>)
- MEŞE (Turgut) (Editör), *Anayasa*, Ankara, Data Yayınları, 2012,
- MEŞE (Turgut), *Anayasa-Vatandaşlık*, Ankara, Data Yayınları, 2012.
- NOHUTÇU (Ahmet), *İdare Hukuku*, Ankara, Savaş, Altın Seri, 8. Baskı, 2012.
- NOHUTÇU (Ahmet), *Kanunname: Anayasa Hukuku-İdare Hukuku-İdari Yargılama Hukuku*, Ankara, Savaş Yayınevi, 2013.
- ÖNCÜ (Özge), *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İktibas Serbestisi ve Sınırları*, Ankara, Yetkin, 2010.
- ÖZAY (İl Han), *Gün Işığında Yönetim*, İstanbul, Alfa, 2002.
- ÖZGÜLDÜR (Serdar), *Tam Yargı Davaları*, Ankara, Yetkin, 1996.
- ÖZTAN (Fırat), *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, Ankara, Turhan, 2008.
- SEMOVİÇ (Meşa), *Derviş ve Ölüm*, (Çev.: Mahmut Kıratlı), İstanbul, Timaş, 2005.

- SENGEL (Filiz Ceritoğlu), *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İntihal ve Esinlenme*, Ankara, Seçkin, 2009.
- SÖNMEZ (Nevzat), *Polisler İçin Anayasa Hukuku*, Ankara, Seçkin, 2011.
- TEKİNALP (Ünal), *Fikrî Mülkiyet Hukuku*, İstanbul, Vedat, 2012, s.339.
- TURİNAY (Faruk), “Karanlık ve Issız Boşlukta İmkansızlık”, *Güncel Hukuk*, Ağustos 2013, Sayı 116, s.43-44.
- TÜRKÇE (TDK) Sözlük, (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>).
- ÚSTAVNÍ SOUD, Česká Republika, Pl.ÚS 27/09 ze dne 10.09.2009, 318/2009 Sb. Kauza Melčák - Zkrácení volebního období Poslanecké sněmovny jednorázovým ústavním zákonem (http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=Pl-27-09_1). (Erişim Tarihi: 16 Ekim 2013).
<http://www.codices.coe.int/NXT/gateway.dll/CODICES/full/eur/cze/cze/cze-2009-3-007> (Erişim Tarihi: 16 Ekim 2013).
- VENICE COMMISSION, *Report on Constitutional Amendment* (CDL-AD(2010)001) adopted by the Venice Commission at its 81st Plenary Session (Venice, 11-12 December 2009), on the basis of comments by Gret Haller, Fredrik Sejersted, Kaarlo Tuori, Jan Velaers (Strasbourg, 19 January 2010, Study no. 469 / 2008) [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/CDL-AD\(2010\)001.aspx](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/CDL-AD(2010)001.aspx).
- ZAMAN Gazetesi, 24 Aralık 2006 (http://www.zaman.com.tr/gundem_anayasa-mahkemesi-uyesine-yokun-gerekesiyle-intihal-suclamasi_476961.html).
- ZAMAN Gazetesi, 14 Ağustos 2007 (http://www.zaman.com.tr/gundem_anayasa-mahkemesi-uyesini-intihal-cezasindan-docentin-feragati-kurtardi_575909.html).

İNTERNET KAYNAKLARI

- http://ects.eu.edu.tr/App_Pages/WebForms/P_Genel/Ders.aspx?DrsNum=13609 (Erişim Tarihi: 10 Ekim 2013).
- <http://ekonometri.kku.edu.tr/ekonometri/derslinkleri.php>. (Erişim tarihi: 10 Ekim 2013).
- <http://eksizozluk.com/bilal-canatan--1854188>
- <http://elyon1.court.gov.il/files/10/080/049/n08/10049080.n08.pdf>.
- <http://eobs.beun.edu.tr/Ders/DersAkisi/6147?progKod=2203> (Erişim Tarihi: 10 Ekim 2013).
- <http://forum.memurlar.net/konu/1269604/2.sayfa>
- <http://forum.memurlar.net/konu/1638334/286.sayfa>
- <http://forum.memurlar.net/konu/1779861/>
- <http://forum.memurlar.net/konu/369207/190.sayfa>
- <http://forum.memurlar.net/konu/702315/>
- <http://hukuk.etu.edu.tr/tr/content/akademik-kadro-16> (30 Mayıs 2013)
- http://kutuphane.gazi.edu.tr/search*tur/?searchtype=e&SORT=D&searcharg=1647*
- http://kutuphane.gazi.edu.tr/search*tur/?searchtype=e&SORT=D&searcharg=1647*
- <http://library.metu.edu.tr/search~S4/?searchtype=a&searcharg=NOHUT%C3%87U%2C+Ahmet&searchscope=15&sortdropdown=-&SORT=D&extended=0&SUBMIT=Search&searchlimits=&searchorigarg=aNOHUT%7Bu00C7%7DU%2C+Ahmet>
- http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/23/01/962358/icerikler/kultur-ogretmenleri_163540.html

- [http://old.mku.edu.tr/image/iibfak/file/ticaret_hukuku\(1\).doc](http://old.mku.edu.tr/image/iibfak/file/ticaret_hukuku(1).doc) (Erişim Tarihi: 10 Ekim 2013).
- <http://online.tpe.gov.tr/trademark/servlet/TMSearchServlet>
- <http://online.tpe.gov.tr/trademark/servlet/TMSearchServlet>
- <http://sbe.etu.edu.tr/tr/sbe/content/akademik-kadro>
- <http://sbky.kku.edu.tr/yonetimbilimi/akademikkadro.php>
- <http://sirnak.edu.tr/resimler/files/KIYMETLI%20EVRAK%20HUKUKU.pdf>.
- http://tr.wikipedia.org/wiki/Ka%C5%9Fif_Kozino%C4%9Flu
- <http://web.archive.org/web/20100426203720/http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=content&id=34>).
- <http://web.deu.edu.tr/ceei/tarihce.html>
- <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:XMxgLP4l83wJ:www.sbed.mu.edu.tr/index.php/asd/article/download/115/119+&cd=5&hl=tr&ct=clnk&gl=tr>
- <http://who.pho.to/datayayinlari.com>
- <http://www.aa.com.tr/tr/rss/202989--yeni-anayasa-calismalarinda-uzlasilan-48-madde>.
- <http://www.anayasa.gov.tr/Hakkinda/Baskan/> (Erişim Tarihi: 26 Ekim 2013).
- <http://www.anayasa.gov.tr/Hakkinda/Baskan/> (Erişim tarihi: 3 Ekim 2013).
- <http://www.anayasa.gov.tr/Hakkinda/Detay/34/> (18 Ekim 2013).
- <http://www.anayasa.gov.tr/Hakkinda/Detay/9/> (Erişim Tarihi: 26 Ekim 2013).
- <http://www.anayasa.gov.tr/index.php?l=content&id=34> (Erişim Tarihi: Temmuz 2013).
- http://www.aydinlikgazete.com/index.php?option=com_content&view=article&id=5751:uest-duezey-yargi-mensubu-o-da-nthal-le-bakan-oldu&catid=35:joomla&Itemid=95
- <http://www.barobirlik.org.tr/AvukatArama>
- <http://www.barobirlik.org.tr/Levha>
- <http://www.bursauzmankariyer.com/Adli-Idari-Hakimlik.aspx> (Erişim Tarihi: 22 Eylül 2013).
- http://www.cankaya.bel.tr/oku.php?yazi_id=203
- http://www.cankaya.bel.tr/oku.php?yazi_id=258.
- http://www.cankaya.bel.tr/oku.php?yazi_id=6286;
- http://www.cankaya.bel.tr/oku.php?yazi_id=6743;
- <http://www.emu.edu.tr/hukuk/html/english.html> (30 Mayıs 2013)
- <http://www.eylulkurslari.com/icerikgoster.asp?katid=9&id=20>
- <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/19230428.asp>
- <http://www.idare.gen.tr/kirikkale-3sulh-ceza-karari.htm>
- http://www.kararlar.anayasa.gov.tr/kararYeni.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=2611&content=
- http://www.kararlar.anayasa.gov.tr/kararYeni.php?l=manage_karar&ref=show&action=karar&id=926&content=
- <http://www.kitapyurdu.com/arama/default.asp?anahtar=Turgut+me%FEe&style=4&type=list&populer=0&aramasekli=1&exactly=ON&satis=2&x2=0&ara.x=0&ara.y=0>
- <http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1777> (Erişim tarihi: 26 Ekim 2013).
- <http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1942> (Erişim tarihi: 26 Ekim 2013).
- <http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1953> (Erişim tarihi: 26 Ekim 2013).
- http://www.loc.gov/lawweb/servlet/lloc_news?disp3_l205402623_text.
- <http://www.milliyet.com.tr/2007/10/23/guncel/axgun01.html>
- <http://www.milliyet.com.tr/2007/10/27/siyaset/siy12.html>

- <http://www.milliyet.com.tr/yeni-baskan-vekili-paksut/yasam/haberdetayarsiv/24.10.2007/219450/default.htm>
- http://www.msb.gov.tr/ayim/Ayim_makaleler.asp
- http://www.pa.edu.tr/?appcode=web_gbf
- http://www.pa.edu.tr/?appcode=web_guvenlik_bilimleri_fakultesi
- http://www.pa.edu.tr/?appcode=web_pmyo
- http://www.pegem.net/kitabevi/Arama_Sonuc.aspx?kelime=Turgut Meşe;
- <http://www.ruling.co.il/%D7%91%D7%92%22%>
- [http://www.sbed.mu.edu.tr/index.php/asd/article/download/115/119.pdf;](http://www.sbed.mu.edu.tr/index.php/asd/article/download/115/119.pdf)
- [http://www.sbed.mu.edu.tr/index.php/asd/article/view/115/119 ;](http://www.sbed.mu.edu.tr/index.php/asd/article/view/115/119)
- <http://www.taa.gov.tr/dosya/belge/faaliyet.pdf> (Erişim tarihi: 13 Ekim 2013).
- <http://www.talas.bel.tr/newdetail.aspx?TBimID=372#.UaIrxztrNVc>
- http://www.ticaretsgazetesi.gov.tr/sorgu_acik.php
- http://www.toplukatalog.gov.tr/index.php?_f=1&the_page=1&cwid=2&keyword=Ahmet+Nohut%C3%A7u&tokat_search_field=1&order=5&command=Tara#2
- <http://www.uludagforum.com/archive/index.php/t-26356.html>
- http://www.usoud.cz/en/decisions/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=468&cHash=44785c32dd4c4d1466ba00318b1d7bd5 (Erişim Tarihi: 16 Ekim 2013).
- http://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/Decisions/2009_09_10_EN.pdf (Erişim Tarihi: 16 Ekim 2013).
- http://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/Decisions/2009_09_10.pdf (Erişim Tarihi: 16 Ekim 2013).
- <http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu> (28 Ağustos 2013).
- <http://www.yalova.edu.tr/icerik/2042/2042/ders-icerikleri.aspx>
- http://www.ybu.edu.tr/contents/files/ogrenci/2013_finaller_bahar_donemi/siyasalbilgiler_fak%C3%BCitesi%20_finalsinavi.pdf
- <http://www.yetkin.com.tr/p/1436/tam-yargi-davaları> (Erişim tarihi: 12 Ekim 2013).
- http://www.yok.gov.tr/web/guest/icerik/-/journal_content/56_INSTANCE_rEHF8BIsfYRx/10279/18187
- http://www.zaman.com.tr/gundem_anayasa-mahkemesi-uyesine-yokun-gerekesiyle-intihal-suclaması_476961.html (Erişim tarihi: 4 Ekim 2013).
- http://www.zaman.com.tr/gundem_anayasa-mahkemesi-uyesini-intihal-cezasından-docentin-feragati-kurtardı_575909.html (Erişim Tarihi: 4 Ekim 2013)
- <http://www2.etu.edu.tr/cv.php?cv=arcoban>
- [https://eksisozluk.com/tas-yumurtaya-veya-yumurta-tasa-carpinca-olacaklar--3158604.](https://eksisozluk.com/tas-yumurtaya-veya-yumurta-tasa-carpinca-olacaklar--3158604)
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/SearchTez>
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/SearchTez> Tez No: 227496.
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/SearchTez> Tez No: 62586
- <https://www.google.com.tr/#q=%E2%80%9CH%C3%BCriyet+esas%2C+s%C4%B1n%C4%B1rlama+istisnad%C4%B1r.+Teredd%C3%BCT+halinde+yorum+hukuk%C3%BCriyet+lehine+yap%C4%B1l%C4%B1r%E2%80%9D+> (Arama 20 Ekim 2013 tarihinde yapılmıştır). ■

DİZİN

(Not: Bu dizin, elinizde tuttuğunuz bu kitabın dizinidir. Yoksa bu kitapta verilen alıntı örneklerinde geçen kavramların dizini değildir.)

- 10 yılda 29 değişik ders, 61
11 kelimelik bir cümle, 329
13 adet alıntıda bana tek bir atfı, 274
15 kelimelik cümleyi aynen, 324
16 kelimelik bu cümleyi, 282
17 kelimededen 16'sı benim tanımımda, 109
19 kelimelik bu cümlede tek fark, 118
19 kelimelik bu iki cümlenin 18 kelimesi, 151
19 kelimelik iki cümle, benim, 332
20 kelimelik bir cümleyi, 324
20 sayfa uzunluğunda bir aktarmada sadece 4 adet atfı, 248, 641
200 öğrencisi olan her iibf hocası, 654
2001 olayı, 30
2003 olayları, 20
23 kelimelik cümlenin 18 kelimesi, 243
2547 sayılı Kanununun 53/c maddesine, 7
30 kelime üzerinden 28 kelimenin aynı olduğu bir paragraf, 332
30 kelimededen 20'si aynı, 639
30 kelimenin 27 kelimesini aynen, 69
30 kelimenin 28'i aynı, 639
37 kelimelik bir cümle, 336
38 kelimelik bu cümle, 333
40 kelimelik üç cümle, 333
50 küsur yazar, 654
5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun, 646
59 kelimelik paragraf, 317
70 yılın geçmesi, 608
a.e., 41
aceleden kaynaklandı argümanı, 643
Ackerman, 435
Adalet ve Kalkınma Partisinin kapatılması, 458
adlı tıp kitabını kim yazar, 341
Adnan Küçük, 59-172
Adnan Küçük kimdir, 59
Adnan Küçük- öz Türkçe kelimeler, 107
Adnan Küçükmustafaoğlu, 62-66
Agon Bilgi Akademisi, 553-555
ahlakî bir kınama, 54
ahlakî sorumluluk, 5
Ahmet Nohutçu, bkz. Nohutçu
Ahmet Turan Alkan, 664
akademik çürüme, 657
AKP'nin Kapatılması Davası, 455
aldatıcı kaynak gösterme, 47
alıntı kavramı, 1, 33-38
alıntı - ilk tanım, 1
alıntı bazı cümle veya fıkralarla sınırlı değildir, 34
alıntı bir yazardan, atfı başka yazara, 46
alıntı sadece bir yazardan, ama atfı hem o yazara, hem de başka yazarlara, 47
alıntı ve alıntı şartları, 33
alıntı ve usûlsüz alıntı kavramları, 33-58
alıntının belli olacak şekilde, 37, 343
alıntının kaynağı gösterilmesi, 42
alıntıyı bir yazardan yapıp, atfı o yazarın atfı yaptığı yazarlara yapmak, 49
Ali Rıza Çoban, bkz. Çoban
Ali Ülkü Azrak, 460, 470
Alkan (Ahmet Turan), 664
ana metnin ve dipnotun aktarılması, 542
ana unsuru olamaz; bir yan unsur, 411
anayasa hukuku bağı, 340
Anayasa Mahkemesi Başkanlık Seçimlerinde Haşım Kılıç Lehine Oy, 453-455
Anayasa Mahkemesi Mensubu Olanlar, 24
Anayasa Mahkemesi Raportörlüğü- Ali Rıza Çoban, 368
Anayasa Mahkemesi üyeliği, 443
Anayasa Mahkemesi, kararlarında hiçbir yazara atfı yapmamaktadır, 622
Anayasa Mahkemesi-usûlsüz alıntı, 610-622
Anayasa Uzlaşma Komisyonu, Anayasa Taslağı, 626
anayasa ve kanunlarda usûlsüz alıntı olabilir, 626-628
Anayurt vs. Özgüldür Davası, 443-453

Anayurt (Ömer), 443-453, 641

Annenin Kitabı, 631
 anonim bilgiler, 317, 636
 araçlar - intihal davalarında, 661
 ardışık paragrafların aktarılması, 406
 arı kovanına çomak sokmak, 450, 645, 661
 arkadaşlar, 661
 Askeri Yüksek İdare Mahkemesi üyeliği, 443
 AYİM'in atfı uygulaması, 624
 AYİM'in internet sitesinde yayımlanan makalelerin dipnotlarının olmaması, 624
 aşırma, 52
 avukat, 7, 655
 Aydınlık gazetesi, 454, 456, 457, 459
Aynen alıntı - tanım, 37, 335, 345, 349, 364, 465, 468, 516
 aynen alıntının bir kaynağı olabilir., 466
 aynı dipnotunda aynı üç yazara atfı, 500
 aynı eser, 41
 aynı rüyayı görme ihtimali, 253
 aynılık bulunması şartı, 639
 ayniyet değil, benzerlik bulunduğu, 639
 Azrak (Ali Ülkü), 460, 470
 babalık hakkı, 3, 10, 659
 Barak, 622
 basit bir benzerliğin bulunduğu, 638
 baskı (psikolojik) hikayeleri, 450
 baskı kurma teşebbüsü (benim üzerimde), 449
 baskı kurma, 661
 Başbakanlık Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu, 179
 başlığı dahi aktarmak, 393
 başlıkta bir atfı yapıp başlık altında 10 paragraf aktarmak, 564
 başucu kitabı, 631
 bataklığa saplanmış kişi, 663
 belli olacak şekilde (alıntının), 37, 343
 benden yapılmamış usûlsüz alıntıları, 27
 benim kitabım bir 'bilimsel eser' değildir savunması, 631
 benim üzerimde baskı kurma, 449
 benzerlik (% 90'dan fazla), 333
Bilal Canatan (Anayasa Hukuku), 259-298
Bilal Canatan (İdare Hukuku), 299-336
 bileşik kaplar, 5
 bilgi edinme başvurusu, 178
 Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu, 181, 185
 bilgi eksikliği, 464
 bilimsel bir iddiası bulunmayan, 633
 bilimsel eleştirisi kitabı, 647

bilimsel eser, 631, 634, 635
 bir atfı ile üç paragraf alınabilir mi, 388
 bir atfıla sayfaları aktarma, 45, 641
 bitirirken, 659-665
Bluebook, 420
 bozacının şahidi şıracı, 14
 bu da nerden çıktı, 7
 Bursa Uzman Kariyer, 197
 Bülent Ecevit Üniversitesi, 558
 Canatan - yüksek lisans ve doktora eğitimi, 259
Canatan, Bilal (Anayasa Hukuku), 259-298
Canatan, Bilal (İdare Hukuku), 299-336
 Canatan kimdir, 259
 Canatan, Ergun Özbudun, 290, 298
 Canatan, Metin Günday, 310, 319
 Canatan'ın plânı, 303
 Carré de Malberg - Çoban, 381
 Celal Erkut, 460
 cevaba cevap dilekçesi, 6
 ceza dava açması için Cumhuriyet savcılığına şikayet, 649
 ceza davası açılması, 4, 660
 ceza davası yoluyla mücadelenin zorlukları, 7
 ceza davası, 7
 ceza müeyyideleri, 56
 cezaî sorumsuzluğu, 168
Chryssogonos (Kostas), 372-396, 34, 44, 641
 ciddi bir yayınevi, 657
Colón-Ríos (Joel), 424-437
 cümle cümle, 317
 cümle cümle, kelime kelime, 595
 Çağlayan (Ramazan), 23
 Çek Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi, 10
 Eylül 2009 Tarihli Kararı, 619-620
 çektiğim sıkıntı, 11
Çıyrak (Nazan), 21, 588-600
Çıyrak (Rıdvan), 588-600
Çoban (Ali Rıza), 367-440, 23, 39, 44, 641
 Çoban Kimdir, 367
 Çoban - hukukta metod dersi, 440
 Çoban - Türkiye Adalet Akademisi, 440
 Çoban, kaç üniversitede ders veriyor, 369
 Çoban'ın muhtemel savunmaları, 437
 Çoban-Schmitt, 383
 Çoban-mesleki kariyeri, 368
 çocuklarının isimlerini müstear isim olarak kullanma, 63
 Çukurova Üniversitesi, 558

- Danıştay Beşinci Dairesinin 9 Ekim 1997 tarihli kararı, 623
 Danıştayın atfı uygulaması, 623
 Data Yayınları, 570
 Davacısı kadı olanın yardımcı, 651
 davasından feragat, 661
 derleme eser, 635
 ders kitabı, 18
 dersane hocaları, 191
 destek e-maili, 665
 destursuz bağa girenler, 18, 20, 340, 655
 devenin hamudu, 506, 519
 Deveye bindikten sonra çalı ardına gizlenilmez, 441, 552
 devlet yardımından mahrumiyet kararı, 459
 Diken battığı yerden çıkar, 1, 10, 11
Dikici (M. Fatih), 553-568
 Dikici'inin kitapları üniversitelerimizde okutuluyor, 557
 dipnot, gereksiz teferruat, 624
 dipnotlar dahi usûlsüz alıntı mahsûlüdür, 420, 489, 519, 506
 dipnotlarını dahi almıştır, 489
 dipnotsuz, atıfsız bir kitap, 67
 disiplin müeyyideleri, 56
 disiplin soruşturmaları, 661
 disiplin soruşturması yoluyla mücadelenin zorlukları, 8
 diziminde değişiklikler (takdim tehir), 154
 Doğramacı (İhsan), 631
Doğramacı vs. Yazıcı Davası, 631, 632
 doktora, 18, 464
 doktora-sosyoloji, 339
 dört atıfla 20 (yirmi) sayfa, 248
 Dr. unvanı, 341
 Dreyfus, 651
 Duguit, 109, 122 (Adnan Küçük Duguit'yi okudu mu?), 122
 dürüst karar vermenin ahlakî sorumluluğu, 5, 665
 düzmece mealen alıntılar, 39
 eğer-şayet, 107
 Émile Zola, 651
 Engin Yıldırım, 452
 Erbabı namus lâakal eşirra kadar cesur olmasa, 662
 Erel, 636
 Ergun Özbudun, 15, 29, 158
 Erol Akı, 367
 esaslı değiştirmeyen farklılıklarla, 43, 640
 eser kavramı, 633
 eser sahibi, 604
 etik çelişki, 632
 Etik Kurul, 5, 57
 etken ve faktör, 115
 Fahrettin Kayhan, 49
 Fairleigh Dickinson Üniversitesi, 176
 Fatih Dikici kimdir, 553
Fatih Dikici, 553-568
 Fatih Dikici'nin olağanüstü başarısı, 557
 Fehmi Kuru, 456, 458
 felsefe öğretmeni olan "Turgut Meşe", 570
 FEM dershaneleri, 192
 Feragat-sulh, 447
 Fırat Öztan, 34, 53, 54
 fisk u fücûr, 664
 fikir hırsızlığı, 52
 fikir ilk kimin tarafından dile getirilmiş, 141
 fikri eser, 2, 659
 fikri esere "kamu malı" gözüyle bakılması, 608
 fikri mülkiyet hakkı, 659
 fikri mülkiyete "kamu malı" muamelesi, 600
 forum.memurlar.net, 192
fraus omnia corrompit, 55
 Gazi Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, 463
 Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 442, 463
 genel eser enflasyonu, 14
 genel hukuk bilgisi, 654
 girintili paragraf, 391
 gizli kitaplar, 17
 görev suçu, 7
 görevde yükselme eğitimi, 604
 görevsizlik kararı, 7
 gruplar-mensuplarını koruma, 663
 Günday (Metin), 15, 29, 30, 309, 317, 329
 hakaret ettiğim iddiasıyla bana karşı dava açılması, 649, 651
 hâkimlik-savcılık sınavlarına hazırlık, 634
 haklı olmak taş gibidir, 652
 haksız fiil, 4, 647, 649
 Hasan Yazıcı, 632
 Haşim Kılıç lehine oy, 453-455
 hayalî kişiler, 554
 hazırlanma çalışmaları, 134
 hemşireler için parazitoloji, 340
 her bir alıntının kaynağı ayrıca gösterilmiştir, 44
 her şehirde yayınlanmış bir hukukun temel kavramları kitabı, 653

- hırsız değil, ev sahibi, 635
 hızlı ve az emekle kitap yazma, 511
 hile her şeyi çürütür, 55
 hukuk davası yoluyla mücadelenin zorlukları, 5
 hukuk davası, 4, 5, 55
 hukuk fakültesi mezunu olmayan bir sosyoloji doktoru, 340
 hukuk fakültesi mezunu olmayanlar, 25
 hukuk fakültesi mezunu olmayanların hukuk kitabı yazması, 655
 hukuk müeyyideleri, 55
 hukuka aykırı alıntı, 51
 hukuka giriş kitaplarında usûlsüz alıntı sorunu, 653
 hukukî yollardan usûlsüz alıntıyla mücadele, 4
 hukukî yollardan usûlsüz alıntıyla mücadele etmenin zorlukları, 5
 hukukun temel kavramları, 653
 hususiyet, 633
 hürriyet asıl, hürriyetin sınırlanması istisnadır, 627, 628, 647
Ibid., 41, 44, 388, 438
 içtihat ve mevzuatta usûlsüz alıntı, 609-630
 idare hukuku doçenti, 189
 idare mahkemesi, 8
 İdefix, 16
 ifade değişiklikleri yaparak, 91
 İhsan Doğramacı, 631
 iki sayfalık bir alıntı için iki adet atıf, 247
 iktibas konusunda uyarılar başlıklı kutu, 30
 iktibas, 33, bkz.: alıntı
 iktibasın belli olacak şekilde yapılması, 37, 318
 iktisadî ve idarî bilimler fakültesinde, 655
İl Han Özey, 442, 460
 İl Han Özey'in akademik sorumluluğu, 462
 İl Han Özey'in bu "babalık" görevi, 462
 İl Han Özey'in *Gün Işığında Yönetim*, 461
 İlhan Üzülmöz, 183
 ilim eseri, 633, 634
 İngilizce ders kitabının Türkiye'de çoğaltılması, 607
 İnönü (İsmet), 662
intihal kavramı, 52
 intihal - tanım, 52, 54
 intihal doktrindeki tanım, 52
 intihal durumunda disiplin müeyyideleri, 56
 intihal için eserin tümünün alınması şart değildir, 54
 İsmet İnönü, *erbabı namus...*, 662
 İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilimdalı, 442
 İşte Yayıncılık, 587
 italik harflerle veya girintili paragraf, 499
 iyi niyetli okuyucular, 239, 305
J'accuse, 651
 Joel Colón-Ríos: bkz. Colón-Ríos
 kader kurbanı, 663
Kafkas Üniversitesi, 601-608
 kamu malı gözüyle bakma (fikri esere), 600
 608, 660
 kamu malı muamelesi, 608
 kanaatimce, 124; kanımızca, 123
 Kaşif Kozinoğlu, 456, 457, 458
 kaynak gösterme yükümlülüğüne teferruat gözüyle bakıldığı, 625
 kaynak gösterme zahmeti, 77
 kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, 42, 56, 327, 335, 343, 347
 kaynak göstermeyi unutmuşum savunması, 642
 kaynak, yeterli, doğru ve dürüst bir şekilde gösterilmelidir, 46
 kaynakçada bazı kitapları sayması, 67, 463
 kaynaklı usûlsüz alıntılar, 26
 Kayseri Polis Meslek Yüksekokulu, 338
 kelime farklılıkları, 108
 kelime kelime Türkçeye çevirme, 431
 kelimelerin % 70'inden fazlası, 108
 kelimesi kelimesine, 112, 287, 298, 317, 390
 Kemal Gözler'e de atıf yaptım, 640
 Kemal Gözler'in kitabı 'bilimsel eser' değildir, 635
 Kenan Evren, 608
 kınama e-maili, 665
 Kırıkkale 3. Sulh Ceza Mahkemesi 28.6.2013 tarih ve 2013/318 sayılı D.İş kararı, 648
 Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 23, 367, 369
 Kırıkkale Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi, 259
 Kırıkkale Üniversitesi Mensubu Olanlar, 23
 Kırıkkale Üniversitesi, 24, 558
 kısa bir özetleme, 430
 kitap enflasyonu, 14
 kitapları adeta sakladıkları, 654
 kitapları en çok satan yazarlar, 557
 Kocaeli FEM Akademi, 192
 kopyalamıştır, 111
 korku, 661

- korku, Türk akademisyenin iliklerine kadar işlemiştir, 661
- Koru (Fehmi), 456, 458
- Kostas Chryssogonos, bkz.: Chryssogonos Kozinoğlu (Kaşif), 456, 457, 458
- Kötü para iyi parayı kovar, 659
- KPSS kitapları, 554, 634
- kurgunun kopyalanması, 252
- kusurun varlığının ispatına gerek yoktur, 55
- Küçük (Adnan), 59-172**
- küçük usûlsüz alıntılar, 25
- Küçükmustafaoğlu (Adnan), 62-66
- külfet-nimet, 600
- Külliyat Soru Bankası, 199
- Langer (Lorenz), 411-424**
- Lorenz Langer'in makalesinden yapılmış usulsüz alıntılar, 411-424
- lotoda 49 üzerinden 6 tutturma, 110, 243, 639
- luzum-u muhakeme, 7
- Lütfi Duran, 507, 529
- M. Fatih Dikici, 553-568**
- mağara devri, 27, 625
- makam sahibi kişilerin baskısı, 662
- maksadın haklı göstereceği bir nispet, 34, 36
- marka, 555
- matematikten coğrafyaya, coğrafyadan tarihe, tarihten hukuka kadar, 587
- Mealen alıntı - tanım, 37**
- memurlar.net, 192
- menfaat düşünceleri, 661
- Mesude Altunel, 625
- Meşa Selimoviç, 665
- Meşe (Turgut), 569-587**
- Metin Günday, 326, 327
- mevzuatta da usûlsüz alıntı olabilir mi, 626
- Meydan Larousse, 67
- monografi, 22
- muhtemel savunmalar, 631
- muhtemel tepkiler, 645
- Mustafa Kemal Üniversitesi, 558
- mühimce kısımlarının aktarılması, 34
- münderecatını aydınlatmak, 34
- müstear isim, 62, 63
- Nazan Çıyrak, 21, 588-600**
- neden yazdım, 1-32
- Nevzat Sönmez, 337-366**
- Nohutçu (Ahmet), 175-258**
- Nohutçu - derslane, 196, 258
- Nohutçu - koordinatörlük, 197
- Nohutçu idare hukuku doçenti mi, 190
- Nohutçu Kimdir, 175
- Nohutçu ODTÜ, 185
- Nohutçu hangi gün nerede? 195
- Nohutçu'nun "dershanecilik kariyeri", 191,196
- Nohutçu'nun doçentliği, 187
- Nohutçu'nun doktora diploması, 176
- Nohutçu'nun doktora tezi, 177, 183
- Nohutçu'nun eğitimi, 176
- Nohutçu'nun *İdare Hukuku*, 200
- Nohutçu-Muğla Üniversitesi, 185
- Nohutçu'nun kitapları, 198
- Nohutçu-yardımcı doçentlik, 186
- noktası virgülüne aynen alıntı, 92, 347, 358, 508, 516
- nötr bir dil, 32
- ODTÜ Kamu Yönetimi, 176
- ODTÜ Kütüphanesi, 178
- ODTÜ Rektörlüğü Bilgi Edinme Birimi, 178
- ODTÜ SBE Müdürlüğü, 179
- Oğuz Büyüktanır, 444
- okul çıkışındaki çocuklar, 29
- Onar'dan değil, Ömer Anayurt'tan, 526
- ortaokulda kullandığımız bir kaynak gösterme usûlü, 67
- oto-sansür uyguladım, 656
- ödeklilik, 661
- öğretim üyesinin hangi alanda doçent olduğu bilgisi, 189
- Ömer Anayurt, 443-453, 641**
- Ömer Anayurt'un davasından feragati, 446
- Ömer Anayurt'u kimler ikna etmiş olabilir, 450
- Ömer Anayurt'un yüksek lisans tezi, 463
- Öncü (Özge), 33, 34, 35, 411
- önemli bir bölüm, 34
- Özay (İl Han), 442, 460**
- Özbudun (Ergun), 29, 165, 289, 290
- özet kitap argümanı, 634
- özetleme değil "çeviri", 430
- özetleme, 86, 166, 429
- Özge Öncü, 33, 35, 411
- Özgüldür (Serdar), 47, 441-552, 641, 643, 650, 651**
- Özgüldür-doktora, 442
- Özgüldür-Özgeçmiş, 441
- Öztan (Fırat), 34, 53, 54, 633
- paragrafın sonundaki atf, 395
- pekiyi derecede ve övgüye değer, 461
- plagiarism*, 52
- plagiat*, 52, 54

- plân, 303
 plânı dahi kopyaladığı, 509
 Polis Akademisi Öğretim Görevlisi, 338
 Polis Akademisi, 338
 polis meslek yüksekokulu, 340
 polisiye dekorlar, 662
 Polisler İçin Anayasa Hukuku, 337, 340
 popüler kitap, 631
 psikolojik baskı hikayeleri, 450
 psikolojik ikna harekâtı, 661, 662
 Ramazan Çağlayan, 167, 657, 648, 658
 rastlantı sonucu benzerlik savunması, 303, 317, 638, 639
 rastlantı, 317
 retorik hatası, 115
Rıdvan Çıyrak, 21, **588-600**
 sadece benzerlik vardır, 638
 sadık bir çeviri, 430
 Sait Güran, 460
 Sakarya Ü. İİBF'nin Dekanı, 452
 Sakarya Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Dekanı, 452
 Sakarya Üniversitesi Rektörü, 452
 Seçkin Yayınevi Agon Bilgi Akademisi, 554
 Seçkin Yayınevi, 340, 342, 554, 555
 Sedat Çal, 29
 sekiz sayfalık kısım, 430
 Sekiz yıldır her sayıda dipnotlar yok, 625
 sen bu davayı niye açtın, 663
 sen bu şikayeti niye yaptın, 663
Serdar Özgüldür, **441-552**
 Serdar Özgüldür kimdir, 441
 Serdar Özgüldür'e şantaj, 453
 ses verme, 664
 Seyithan Deliduman, 196
 Sıddık Sami Onar, 489
 sınav kitabı, 634
 sınavlara hazırlık kitaplarındaki, 21
 sırada ne var, 653-658
 sistematüğün alınması, 26
 sosyoloji doktoru, 340
Sönmez (Nevzat), 38, **337-366**, 642
 stilin dahi kopyalanması, 422
 suç işlemedikçe, 608
 suç, 649
 suç, samur kürk olsa, 608
 suçluları - usûlsüz alıntı sorununun, 662-663
 sun'î mealen alıntılar, 38
 suya taş atan adam, 664
 şantaj - Özgüldür, 453
 Şantaj-Anayurt Davası-Özgüldür, 453-460
 Şırnak Üniversitesi, 55
 şikayetini geri aldırtmak, 661
 şümüllü kelimesi, 539
 takdim tehir, 154, 640
 takma isim, 63
 taktir-takdir, 504
 Talas Belediyesi internet sitesi, 338
 taş çömleğe çarparsa, 652
 taş yumurtaya çarparsa, 652
 tazminat davası, 649
 tecavüzün men'i, 56
 tecavüzün ref'i, 56, 57
 tecavüzün tespiti, 55
 Tekinalp, 49, 641
 tencere dibin kara savunması, 643
tepkiler, **645-652**
 teselli, 664
 test soruları, 120
 test sorularında da usûlsüz alıntılar, 576, 577
 tevil yollu ikrar, 636
 tez babası, 462
 tıp gibi bir meslek, 19
 tırnak içinde italikle, 391, 501
 TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 370
transit atf - kavram, **49-50**, 407, 417, 511
 tuhaf e-mailler, 448, 662
 tuhaf telefonlar, 662
Turgut Meşe, 21, **569-587**, 569
 Türkiye Adalet Akademisi, 370
 tüzel kişi usûlsüz alıntı yaparsa, 601
 umumîleşmiş bilgiler, 317
 umumîleşmiş bilgilerin aktarılması, 239, 629, 636, 638
 unutmadan kaynaklanan atf eksiklikleri, 437
 usûlsüz alıntı ile mücadele etmek neden gerekli, 2, 659
usûlsüz alıntı kavramı, **51-57**
 usûlsüz alıntı-ilk tanım, 1
 usûlsüz alıntı sorununa sessiz kalan öğretim üyelerinin ezici çoğunluğu, 663
 usûlsüz alıntı sorununun ne derece bilinçli ve ne derece tedbirli, 63
 usûlsüz alıntı ve intihalin müeyyideleri, 55
 usûlsüz alıntı-gruplar tarafından korunması, 663
 usûlsüz alıntıları görmezden gelmek, 13
 usûlsüz alıntıları nasıl tespit ettim, 28
 usûlsüz alıntıları tespit etmek zor mu, 28

- usûlsüz alıntıların yaygınlaşması, 14
- usûlsüz alıntının da usûlsüz alıntıya kurban gitmesi, 14
- usûlsüz alıntıya kurban giden yazarlar, 660
- usûlsüz alıntıyla mücadele etmekte kamu yararı, 3
- usûlsüz alıntıyla mücadele etmenin yolu, 10
- usûlsüz alıntıyla mücadelede hukukî yollar neden yetersizdir, 9
- usûlsüz alıntıyla nasıl mücadele edilir, 4
- usûlsüz alıntıyla suçlanan öğretim üyesine sempati duymak, 663
- usûlsüz alıntının da usûlsüz alıntıya kurban gitmesine, 573
- Uzman Kariyer, 197
- uzmanı olmadığı bir alanda bu kadar kitabı nasıl yazabilir, 199
- üç gazetede ilân, 56
- üç kelime dışında 100 kelimedenden fazla kelime içeren bu paragrafta geri kalan bütün kelimeler aynıdır ve, 485
- Ünal Tekinalp, 43, 45, 46, 53, 54, 286, 287, 422, 640
- üniversite hukuk müşaviri, 656
- Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı, 188
- Üslûbun alınması, 30
- vasat seviyede ve kabiliyette bir ilim adamının dahi yaratabileceği, 633, 636
- Venedik Komisyonu Raporuna ilk atf üç sayfa ilerdedir, 407
- Venedik Komisyonu Raporundan yapılmış usûlsüz alıntılar, 396-411**
- vérité est en marche*, 12
- Waldron, 433, 436
- X ve Y'in benim üzerimde baskı kurma teşebbüsü, 449-450
- yabancı yazarlardan yaptığı usûlsüz alıntılar, 29
- Yakup Kadri, 664
- Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı, 196
- Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 175, 199
- Yalova Üniversitesi Rektörü, 191, 196
- yanlış bilgi örneği, 575, 590
- yanlış kaynak gösterme, 46, 487**
- Yanlış, bataklık gibidir, çırpındıkça batar insan, 645, 652
- yanlışlık bataklığı, 663
- yardımcı ders kitabı, 631, 633
- Yargı Akademi, 192
- yargı kararlarından faydalanmak serbesttir, 610, 626
- Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 19 Ekim 2004 tarihli kararı, 632
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 10 Mayıs 2006 tarihli kararı, 632
- yayın etiği, 657
- yayın içeriğinin kaldırılması, 646
- yayın yoluyla usûlsüz alıntıyla mücadele, 10
- yazarı değil, çevirmenidir, 393
- yazarın kendi yakın çevresi, 662
- yazarın para ile tatmin edilmesi mümkün değildir, 447
- Yazıcı (Hasan), 632
- Yedi İklim Akademi, 197
- Yeniyüz Yayıncılık Dağıtım, 588
- yerleşik atf usûlleri, 41
- yetersiz kaynak gösterme, 46, 395**
- yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme, 42, 46
- Yıldırım (Engin), 452
- Yıldızhan Yayla, 460, 512
- YÖK Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu, 4, 5, 57, 663
- YÖK Ulusal Tez Merkezi, 177, 259, 463
- Yusuf Şevki Hakyemez, 183
- yüksek lisans ve doktora yapmayanlar, 25
- yüksek makam sahibi X ve Y'in benim üzerimde baskı kurma teşebbüsü, 449-450
- yüksek yargıda görev yapmış üst düzey yetkili, 452
- yüksek yargıda görevli eski yargıç anlattı, 454
- Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi, 4
- Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği, 4, 56
- Zaman* Gazetesi, 442, 443, 459
- Zehra Altınbaş, 463
- Zola (Émile), 651
- zorluklar (usûlsüz alıntı ile mücadelede), 5■

KEMAL GÖZLER'İN ÖZGEÇMİŞİ VE YAYIN LİSTESİ

I. ÖZGEÇMİŞ

1. Öğrenim

- 1983-1987 *Lisans*: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
 1988-1990 *Yüksek Lisans* (Kamu Hukuku): Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
 1990-1992 *DEA* (Kamu Hukuku): Bordeaux Üniversitesi Hukuk Fakültesi (Fransa)
 1992-1995 *Doktora* (Kamu Hukuku): Bordeaux Üniversitesi Hukuk Fakültesi (Fransa)

2. Meslekî Çalışma

- 1988-1997 *Araştırma Görevlisi*: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Genel Kamu Hukuku ABD
 1997-2000 *Yardımcı Doçent*: Uludağ Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Bölümü Hukuk Bilimleri
 2000-2004 *Doçent*: Uludağ Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Bölümü Hukuk Bilimleri ABD.
 2004-2007 *Doçent*: Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi.
 2007- *Profesör*: Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

3. Ödüller

- 1999 yılı Türk Sosyal Bilimler Derneği Genç Sosyal Bilimciler Birincilik Ödülü.
- 2001 Yılı ODTÜ Mustafa N. Parlar Araştırma Teşvik Ödülü.
- 2009 ve 2011 Yılları TÜBA Üniversite Ders Kitapları Telif Eser Ödülleri.

II. YAYINLAR

A. KİTAPLAR (Tam kitap listesine ve bazılarının tam metinlerine www.anayasa.gen.tr/gozler.htm adresinden ulaşılabilir).

1. *Hukukun Genel Teorisine Giriş*, Ankara, US-A Yayıncılık, 1988, IV+245 s.
2. *Kurucu İktidar*, Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, 1998, XVI+191 s.
3. *Anayasa Hukukunun Metodolojisi*, Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, 1999, XVI+320 s.
4. *Anayasa Normlarının Geçerliliği Sorunu*, Bursa, Ekin Kit. Yayınları, 1999, VIII+320 s.
5. *Kanun Hükmünde Kararnemelerin Hukukî Rejimi*, Bursa, Ekin K. Yay.,2000, VI+300 s.
6. *Devlet Başkanları*, Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, 2001, XVI+320 s.
7. *Anayasa Değişikliği Gerekli mi?*, Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, 2001, VIII+120 s.
8. *Türk Anayasa Hukuku*, Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, 2000, XXXII+1072 s.
9. *Türk Anayasa Hukukuna Giriş*, Ekin Kitabevi, 2013, XXXII+368 s.
10. *Anayasa Hukukuna Giriş*, Bursa, Ekin Kitabevi, 19. Baskı, 2013, XVI+384 s.
11. *Anayasa Hukukunun Genel Esaslarına Giriş*, Bursa, Ekin Kitabevi, 6. Baskı, 2014, XVI+366 s.
12. *Kısa Anaya Hukuku*, Bursa, Ekin Kitabevi, 5. Baskı, 2013, XVI+256 s.
13. *İdare Hukuku*, Bursa, Ekin Kitabevi, 2009, 2 Cilt (3168 sayfa)
14. *İdare Hukuku Dersleri*, Bursa, Ekin Kitabevi, 13. Baskı, 2013, XVI+848 s.
15. *İdare Hukukuna Giriş*, Bursa, Ekin Kitabevi, 18. Baskı, 2013, XVI+384 s.
16. *Hukuka Giriş*, Bursa, Ekin Kitabevi, 10. Baskı, 2013, XVI+496 s.
17. *Genel Hukuk Bilgisi*, Bursa, Ekin Kitabevi, 13. Baskı, 2013, XVI+264 s.
18. *Hukukun Temel Kavramları*, Bursa, Ekin Kitabevi, 9. Baskı, 2013, XVI+352 s.
19. *Devletin Genel Teorisi*, Bursa, Ekin Kitabevi, 4. Baskı, 2012, XVI+384 s.
20. *Anayasa Hukukunun Genel Esasları: Ders Kitabı*, Bursa, Ekin, 2013, XVI+496 s.
21. *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, Bursa, Ekin, 2011, 2 Cilt, (32+973; 32+1040 s).

B. MAKALELER

50'den Fazla Yayınlanmış Makale. Makalelerin listesine ve tam metinlerine www.anayasa.gen.tr/gozler.htm adresinden ulaşılabilir.